

Dokument zasedanja

A9-0149/2021

27.4.2021

POROČILO

o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope: odprava ovir za delovanje enotnega digitalnega trga in izboljšana uporaba umetne inteligence za evropske potrošnike
(2020/2216(INI))

Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov

Poročevalka: Deirdre Clune

Pripravljalci mnenja (*):

Geert Bourgeois, Odbor za mednarodno trgovino

Nicola Beer, Odbor za industrijo, raziskave in energetiko

Kosma Złotowski, Odbor za promet in turizem

Sabine Verheyen, Odbor za kulturo in izobraževanje

Marion Walsmann, Odbor za pravne zadeve

Annalisa Tardino, Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve

(*): Postopek s pridruženimi odbori – člen 57 Poslovnika

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV	22
MNENJE ODBORA ZA MEDNARODNO TRGOVINO.....	26
MNENJE ODBORA ZA INDUSTRIJO, RAZISKAVE IN ENERGETIKO	32
MNENJE ODBORA ZA PROMET IN TURIZEM	43
MNENJE ODBORA ZA KULTURO IN IZOBRAŽEVANJE.....	53
MNENJE ODBORA ZA PRAVNE ZADEVE.....	60
MNENJE ODBORA ZA DRŽAVLJANSKE SVOBOŠČINE, PRAVOSODJE IN NOTRANJE ZADEVE.....	67
MNENJE ODBORA ZA ZAPOSLOVANJE IN SOCIALNE ZADEVE.....	72
MNENJE ODBORA ZA KMETIJSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA	83
MNENJE ODBORA ZA PRAVICE ŽENSK IN ENAKOST SPOLOV	93
INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	100
POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	101

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope: odprava ovir za delovanje digitalnega enotnega trga in izboljšana uporaba umetne inteligence za evropske potrošnike (2020/2216(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 19. februarja 2020 o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope (COM(2020)0067),
- ob upoštevanju bele knjige Komisije z dne 19. februarja 2020 o umetni inteligenci – evropski pristop k odličnosti in zaupanju (COM(2020)0065),
- ob upoštevanju poročila Komisije z dne 19. februarja 2020 o vprašanih varnosti in odgovornosti, ki jih sprožajo umetna inteligenca, internet stvari in robotika (COM(2020)0064),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 10. marca 2020 o prepoznavanju in odpravi ovir za enotni trg (COM(2020)0093),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 10. marca 2020 o dolgoročnem akcijskem načrtu za boljše izvajanje in uveljavljanje pravil enotnega trga (COM(2020)0094),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 13. novembra 2020 o novi agendi za potrošnike – krepitev odpornosti potrošnikov za trajnostno okrevanje (COM(2020)0696),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 25. aprila 2018 o umetni inteligenci za Evropo (COM(2018)0237),
- ob upoštevanju delovnega dokumenta iz februarja 2020 o oblikovanju digitalne preobrazbe v Evropi, ki ga je za Komisijo pripravilo podjetje *McKinsey & Company*¹,
- ob upoštevanju poročil o indeksu digitalnega gospodarstva in družbe (DESI) iz leta 2020 in rezultatov posebne raziskave Eurobarometra z naslovom *Attitudes towards the impact of digitalisation on daily lives* (Odnos do vpliva digitalizacije na vsakdanje življenje)²,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 9. junija 2020 o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 19. februarja 2020 o evropski strategiji za podatke (COM(2020)0066),

¹ https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=64962.

²

<https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinionmobile/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/special/surveyky/2228;jsessionid=0A2965AA1C68AA476CBA202BE3EE7448.cfusion07001?CFID=9498722&CFTOKEN=32cd2e310977224c-A882F889-08D5-0E55-6CDA27376F14C4BE>.

- ob upoštevanju Direktive 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju)³,
- ob upoštevanju Direktive 2001/95/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. decembra 2001 o splošni varnosti proizvodov⁴,
- ob upoštevanju Direktive 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (Direktiva o zasebnosti in elektronskih komunikacijah)⁵,
- ob upoštevanju Direktive 2005/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv Evropskega parlamenta in Sveta 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah)⁶,
- ob upoštevanju Direktive 2006/123/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o storitvah na notranjem trgu⁷,
- ob upoštevanju Direktive 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o pravicah potrošnikov, spremembi Direktive Sveta 93/13/EGS in Direktive 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 85/577/EGS in Direktive 97/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁸,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov)⁹,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. januarja 2016 z naslovom Aktu za enotni digitalni trg naproti¹⁰,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2018/302 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. februarja 2018 o nasložitvi neupravičenega geografskega blokiranja in drugih oblik diskriminacije na podlagi državljanstva, kraja prebivališča ali kraja sedeža strank na notranjem trgu ter o spremembi uredb (ES) št. 2006/2004 in (EU) 2017/2394 ter Direktive 2009/22/ES¹¹,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2018/1724 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. oktobra 2018 o vzpostavitvi enotnega digitalnega portala za zagotavljanje dostopa do

³ [UL L 178, 17.7.2000, str. 1.](#)

⁴ [UL L 11, 15.1.2002, str. 4.](#)

⁵ [UL L 201, 31.7.2002, str. 37.](#)

⁶ [UL L 149, 11.6.2005, str. 22.](#)

⁷ [UL L 376, 27.12.2006, str. 36.](#)

⁸ [UL L 304, 22.11.2011, str. 64.](#)

⁹ [UL L 119, 4.5.2016, str. 1.](#)

¹⁰ UL C 11, 12.1.2018, str. 55.

¹¹ [UL L 60, 2.3.2018, str. 1.](#)

informacij, do postopkov ter do storitev za pomoč in reševanje težav ter o spremembi Uredbe (EU) št. 1024/2012¹²,

- ob upoštevanju Direktive (EU) 2019/2161 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2019 o spremembi Direktive Sveta 93/13/EGS in direktiv 98/6/ES, 2005/29/ES ter 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta zaradi boljšega izvrševanja in posodobitve pravil Unije o varstvu potrošnikov¹³,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve¹⁴,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES¹⁵,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2019/1150 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o spodbujanju pravičnosti in preglednosti za poslovne uporabnike spletnih posredniških storitev¹⁶,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. februarja 2020 o avtomatiziranem sprejemanju odločitev: zagotavljanje varstva potrošnikov ter prostega pretoka blaga in storitev¹⁷,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 20. oktobra 2020 s priporočili Komisiji o aktu o digitalnih storitvah: izboljšanje delovanja enotnega trga¹⁸,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 20. oktobra 2020 o pravicah intelektualne lastnine pri razvoju tehnologije umetne inteligence¹⁹,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 20. oktobra 2020 s priporočili Komisiji o okviru za etične vidike umetne inteligence, robotike in sorodne tehnologije²⁰,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 20. oktobra 2020 s priporočili Komisiji o ureditvi civilne odgovornosti za področje umetne inteligence²¹,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 20. januarja 2021 o krepitvi enotnega trga: prihodnost prostega pretoka storitev²²,
- ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,

¹² [UL L 295, 21.11.2018, str. 1.](#)

¹³ [UL L 328, 18.12.2019, str. 7.](#)

¹⁴ [UL L 151, 7.6.2019, str. 70.](#)

¹⁵ [UL L 130, 17.5.2019, str. 92.](#)

¹⁶ [UL L 186, 11.7.2019, str. 57.](#)

¹⁷ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0032.

¹⁸ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0272.

¹⁹ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0277.

²⁰ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0275.

²¹ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0276.

²² Sprejeta besedila, P9_TA(2021)0007.

- ob upoštevanju mnenj Odbora za mednarodno trgovino, Odbora za industrijo, raziskave in energetiko, Odbora za promet in turizem, Odbora za kulturo in izobraževanje, Odbora za pravne zadeve, Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve, Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve, Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja ter Odbora za pravice žensk in enakost spolov,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za notranji trg in varstvo potrošnikov (A9-0149/2021),
- A. ker na digitalnem enotnem trgu še vedno obstajajo ovire, ki jih je treba odpraviti, da bi lahko v celoti izkoristili njegov potencial, in ker je treba, če naj bo uspešen, ubrati skupen pristop EU, ki bo osredotočen na človeka;
 - B. ker lahko digitalizacija zagotovi veliko večjo vrednost celotnega enotnega trga in je pomembna tako za evropske potrošnike kot za tradicionalne in netradicionalne sektorje, poleg tega pa je lahko tudi konkurenčna prednost na svetovnem trgu;
 - C. ker so tradicionalni trgi zaradi digitalnega enotnega trga pred vrsto izzivov in ker je treba spoštovati načelo, da je to, kar je nezakonito zunaj spleta, nezakonito tudi v spletu;
 - D. ker za umetno inteligenco do določene mere že veljajo zakonske zahteve;
 - E. ker je treba krepiti zaupanje javnosti v umetno inteligenco, tako da se v zvezi z njo vedno vključijo zahteve za dosledno spoštovanje temeljnih pravic, varstvo potrošnikov, varstvo in varnost podatkov ter spodbujajo inovacije v Evropi;
 - F. ker je kmetijstvo v beli knjigi o umetni inteligenci priznано kot eden od sektorjev, v katerih lahko umetna inteligenca poveča učinkovitost, in ker je eden od splošnih ciljev prihodnje skupne kmetijske politike spodbujati pametno kmetovanje; ker lahko raziskave o umetni inteligenci in njena uporaba v kmetijstvu in živinoreji povečajo privlačnost kmetijskega sektorja za mlade ter izboljšajo kmetijsko proizvodnjo na območjih z naravnimi omejitvami, pa tudi dobrobit živali in produktivnost; ker je namen strategije „od vil do vilic“ in strategije za biotsko raznovrstnost kmetom pomagati pri pridelovanju kakovostnih pridelkov ter pri zmanjšanju izgub hranil ter uporabe pesticidov in gnojil do leta 2030;
 - G. ker so za digitalni prehod potrebne večje naložbe v ključne omogočitvene dejavnike digitalnega gospodarstva ter usklajevanje z ukrepi za spodbujanje zelenega prehoda;
 - H. ker umetna inteligenca nudi številne koristi, a prinaša tudi nekatera tveganja;
 - I. ker so države članice in institucije EU v skladu z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah in Evropsko konvencijo o človekovih pravicah dolžne preprečiti, da bi se z uporabo novih in nastajajočih tehnologij neupravičeno omejevale pravice posameznikov do zasebnosti, varstva podatkov, svobodnega izražanja in zbiranja, nediskriminacije in dostojanstva ter druge temeljne pravice;
 - J. ker uporaba umetne inteligence prinaša tudi tveganja in vzbuja pomisleke glede etike, obsega in preglednosti pri zbiranju, uporabi in razširjanju osebnih podatkov;

Prvi del: odprava ovir za delovanje digitalnega enotnega trga

1. meni, da bi morala digitalna politika EU vzpostaviti in podpirati ključne temelje, potrebne za zagotovitev, da bosta evropski javni in zasebni sektor vodilna v svetu na področju zaupanja vrednih digitalnih inovacij, osredotočenih na človeka; meni, da je digitalni enotni trg eden od teh temeljev in da je namenjen zagotavljanju, da se bo potencial novih tehnologij v celoti izkoristil, tako da bodo odpravljene neupravičene nacionalne ovire in vzpostavljena pravna jasnost za potrošnike in podjetja, kar bo prineslo koristi evropskim državljanom in povečalo konkurenco; meni, da lahko k dosegu tega rezultata prispeva bolje organiziran in skupen evropski pristop k povezovanju in usklajevanju trgov; je prepričan, da so za uresničitev tega cilja potrebni dodatni ukrepi na ravni držav članic in EU;
2. poudarja, kako pomembno je, da digitalni enotni trg v celoti deluje, da bodo lahko imeli potrošniki in podjetja od njega koristi, ter poziva, naj se malim in srednjim podjetjem pomaga pri njihovi digitalni preobrazbi, ter pričakuje, da bo Komisija pred predložitvijo zakonodaje preverila njeno ustreznost za mala in srednja podjetja;
3. meni, da mora biti pristop EU k digitalizaciji popolnoma v skladu z načeli spoštovanja temeljnih pravic, varstva potrošnikov, tehnološke in omrežne nevtralnosti in pravili o varstvu podatkov ter načeloma inkluzivnosti in nediskriminacije;
4. meni, da lahko digitalizacija in nastajajoče tehnologije, kot je umetna inteligenca, pomagajo uresničiti cilje industrijske strategije EU in zelenega dogovora ter premostiti nekatere težave, ki so posledica pandemije covid-19; poleg tega meni, da bi lahko sinergijski pristop politike k zelenemu dogovoru, industrijski strategiji in digitalizaciji pomagal izpolniti njihove cilje, hkrati pa bi tlakoval pot za vodilni položaj EU na področju tehnologije; želi poudariti, da se lahko z digitalnimi rešitvami, na primer z delom na daljavo in aplikacijami umetne inteligence, spodbuja vključevanje invalidov na digitalni enotni trg; meni, da je pandemija covid-19 tudi priložnost za pospešitev digitalizacije in da mora biti digitalna preobrazba v splošnem javnem interesu; meni, da bi lahko digitalna preobrazba pomagala zadostiti potrebam mestnih, podeželskih in izoliranih regij v EU;
5. je seznanjen s potencialom, ki ga nove tehnologije nudijo v zvezi s preходом na krožno in trajnostno gospodarstvo, saj omogočajo uporabo krožnih poslovnih modelov, podpirajo energijsko učinkovitost sistemov za obdelavo in shranjevanje podatkov ter prispevajo k bolj trajnostnim vrednostnim verigam in optimizirajo rabo virov;
6. poziva Komisijo, naj spodbuja in podpira, da se pri izvajanju zelenega dogovora uporabljajo in razvijajo trajnostne tehnologije, med drugim tako, da oceni, kako izmenjava podatkov in infrastruktura, potrebna za trajnostni digitalni prehod, vplivata na okolje;
7. poudarja, da bosta omogočanje izmenjave bistvenih in točno določenih naborov podatkov in dostop do njih ključna, če naj se potencial zelenega dogovora v celoti izkoristi; poziva Komisijo, naj določi, kateri nabori podatkov so bistveni v ta namen;
8. meni, da bi bilo treba odpraviti prakse, ki spodkopavajo pravice potrošnikov, varstvo podatkov in pravice delavcev;

9. poudarja, da bi morala Komisija za zakonodajo uporabiti uravnotežen, v prihodnost usmerjen in z dokazi podprt pristop, ki bo temeljil na načelu subsidiarnosti in ustvaril digitalni enotni trg, ki bo zagotavljal konkurenčne, poštene, dostopne, tehnološko nevtralne, inovacijam in potrošnikom prijazne, na človeka osredotočene in zanesljive storitve ter bo gradil varno podatkovno družbo in gospodarstvo;
10. poudarja, da je treba pri obdavčevanju digitalnega in tradicionalnega gospodarstva ustvariti enake konkurenčne pogoje, in sicer z dosego dogovora glede tega, kje se vrednost ustvarja;
11. izpostavlja, da bi lahko mala in srednja podjetja ter drugi gospodarski akterji, kadar je to ustrezno, imeli koristi od uporabe modelov sodelovanja, kot sta odprtokodna in odprta programska oprema, odvisno od različnih situacij ali okoliščin, ob upoštevanju morebitnih prednosti, kibernetske varnosti, zasebnosti in varstva podatkov ter brez poseganja v veljavno zakonodajo; meni, da lahko to prispeva k doseganju strateške neodvisnosti Evrope na digitalnem področju;
12. poziva Komisijo, naj pri prihodnjih zakonodajnih predlogih upošteva svoja vodilna načela in prepreči razdrobljenost digitalnega enotnega trga, odpravi morebitne obstoječe neupravičene ovire in nepotrebne upravne zahteve, podpre inovacije, zlasti v korist malih in srednjih podjetij, ter da ustrezne spodbude za zagotavljanje enakih konkurenčnih pogojev in enakega dostopa do naložbenih priložnosti;
13. poziva Komisijo, naj poskrbi, da se bodo veljavne in morebitne nove zakonske zahteve izvajale učinkovito in uspešno; meni, da mora biti čezmejno in medsektorsko izvajanje učinkovito ter da je treba pri tem okrepiti sodelovanje med organi in upoštevati strokovno znanje in ustrezne pristojnosti posameznega organa; meni, da bi morala Komisija vzpostaviti vodilni okvir, da bodo morebitne nove regulativne zahteve na področju umetne inteligence ali s tem povezanih področjih skladne;
14. poziva Komisijo, naj si v tesnem usklajevanju z državami članicami in deležniki prizadeva za inovacijam in potrošnikom prijazno regulativno okolje ter evropskemu digitalnemu gospodarstvu nudi večjo finančno in institucionalno podporo, med drugim z naslednjimi ukrepi: vlaganje v izobraževanje, raziskave in razvoj, podpiranje inovacij v Evropi, zagotavljanje večjega in širšega dostopa do lahko berljivih, interoperabilnih in visokokakovostnih industrijskih in javnih informacij, vzpostavitev digitalne infrastrukture, krepitev splošne razpoložljivosti digitalnih znanj in spretnosti med prebivalstvom, spodbujanje dosege vodilnega položaja na področju tehnologije v poslovnem okolju ter oblikovanje sorazmernega in usklajenega regulativnega okolja;
15. meni, da imajo lahko pametni sistemi javnega naročanja, kot je evropska platforma GovTech, pomembno vlogo pri podpiranju digitalnega razvoja po vsej EU;
16. meni, da so nujne obsežne naložbe in javno-zasebno sodelovanje na področju umetne inteligence in drugih ključnih novih tehnologij; glede na to, da programi financiranja EU temeljijo na načelih učinkovitosti, preglednosti in inkluzivnosti, pozdravlja, da se uporabljajo v podporo digitalizaciji naše družbe in industrije; poziva, naj se sredstva iz različnih virov usklajeno izvršujejo za čim večjo sinergijo med programi; predlaga, naj se sredstva strateško prednostno namenjajo za izgradnjo potrebne digitalne infrastrukture; poziva, naj se naložbe z instrumentom *NextGenerationEU* ter javnim in zasebnim financiranjem povečajo na raven, ki bo odražala ambicijo EU, da postane

vodilna svetovna sila na področju tehnologije, okrepi svoje raziskave in znanje ter za vse v družbi v celoti izkoristi prednosti digitalizacije;

17. meni, da umetna inteligenca pomeni še poseben izziv za mala in srednja podjetja in da lahko po nepotrebnem kompleksne regulativne zahteve nesorazmerno vplivajo na njihovo konkurenčnost; poudarja, da bi moral prehod na rešitve, ki temeljijo na umetni inteligenci, tem podjetjem koristiti, sprejetje nove zakonodaje o njeni uporabi pa ne bi smelo privedi do neupravičenih upravnih bremen, ki bi lahko ogrozila njihovo konkurenčnost na trgu;
18. poziva Komisijo, naj zagotovi širše usklajevanje naložb v načrtu za okrevanje *NextGenerationEU*; poziva Komisijo, naj v okviru tega načrta predlaga konkretne ukrepe v podporo tehnologijam in infrastrukturi z velikim učinkom v EU, kot so umetna inteligenca, visokozmogljivostno in kvantno računalništvo, infrastruktura za računalništvo v oblaku, platforme, pametna mesta, 5G in optična infrastruktura;
19. opozarja, da so mala in srednja podjetja hrbtenica evropskega gospodarstva in da za uspešen digitalni prehod potrebujejo posebno podporo iz programov financiranja EU; poziva Komisijo in države članice, naj zagonskim ter mikro-, malim in srednjim podjetjem prek programa za enotni trg, vozlišč za digitalne inovacije ter mehanizma za okrevanje in odpornost bolj pomagajo pri razvoju in uporabi digitalnih tehnologij, da bi digitalno preobrazbo še pospešili in da bodo tako lahko v celoti razvila svoj digitalni potencial in konkurenčnost za rast in ustvarjanje delovnih mest v Evropi;
20. ugotavlja, da je v EU v primerjavi z drugimi trgi veliko premalo tveganega in semenskega kapitala ter zasebnega lastniškega kapitala; meni, da evropska zagonska podjetja za svojo širitev zaradi tega pogosto uporabijo trge tretjih držav, namesto da bi se širila v EU; meni, da širše evropsko gospodarstvo zato toliko prelitih koristi od podjetij, ustanovljenih v Evropi, ne more izkoristiti; poudarja, da imajo javni organi trenutno nesorazmerno veliko vlogo pri financiranju inovacij in raziskav ter da med državami članicami obstajajo občutne razlike, kar zadeva ekosisteme za zagonska podjetja in razpoložljivo financiranje; poziva Komisijo in države članice, naj predlagajo celovit evropski pristop, da bi povečale število virov kapitala za naložbe v tehnologije v EU, vključno s pobudami za naložbe poslovnih angelov v obliki vodilnih akterjev v evropskem zasebnem sektorju, poleg tega pa naj zagotovijo, da bosta za evropska in zagonska podjetja na voljo tvegani in semenski kapital;
21. poudarja, da so programi za digitalno Evropo, Obzorje Evropa in za povezovanje Evrope nepogrešljivi kot gonilo digitalne preobrazbe Evrope in da bi morali biti ustrezno financirani; poziva Komisijo, naj poskrbi za to, da se bodo lahko ti programi čim prej začeli uporabljati; opozarja, da morajo države članice spoštovati svojo zavezo iz strategije Evropa 2020, da bodo 3 % svojega BDP vložile v raziskave in razvoj;
22. poziva Komisijo, naj si prizadeva, da bo EU v procesu sprejemanja in standardizacije novih tehnologij prevzela vodilno vlogo in tako lahko zagotovila, da bo umetna inteligenca osredotočena na človeka in v skladu z evropskimi vrednotami, temeljnimi pravicami in standardi; poudarja, da je treba pri določanju svetovnih standardov sodelovati z organizacijami za standardizacijo, industrijo in tudi mednarodnimi partnerji, saj se vodilni položaj in razvoj na področju tehnologije dosega v svetovnem kontekstu; meni, da lahko uporaba dogovorov z delavnic Evropskega odbora za

standardizacijo za posebna področja, kot so umetna inteligenca ter nove in nastajajoče tehnologije, prispeva k učinkovitejšemu oblikovanju usklajenih standardov;

23. podpira cilj Komisije, da bi za okrepitev evropskega gospodarstva povečala razpoložljivost in izmenjavo neosebni podatkov; meni, da bi bilo treba pri uresničevanju tega cilja upoštevati tveganja, povezana z večjim dostopom do neosebni podatkov, kot je deanonimizacija;
24. meni, da so potrebne spodbude za izboljšanje dostopa malih in srednjih podjetij do podatkov, in poziva k spodbudam, ki bi jim omogočile, da ob upoštevanju vseh potrebnih zaščitnih ukrepov iz Uredbe (EU) 2016/679 in pravnega okvira za pravice intelektualne lastnine prostovoljno in vzajemno koristno dostopajo do neosebni podatkov drugih zasebni deležnikov;
25. ugotavlja, da javna podjetja pri izvajanju javni storitev ali javni naročil ustvarijo, zberejo in obdelajo znatno količino neosebni podatkov, kar je velike vrednosti za njihovo komercialno ponovno uporabo in koristno za družbo; spodbuja Komisijo in države članice, naj zagotovijo širši dostop do teh podatkov za njihovo ponovno uporabo v splošnem interesu, da se doseže napredek v zvezi s cilji direktive o odprtih podatkih;
26. želi spomniti, da potrebujemo podatkovno gospodarstvo, ki bo kot eden ključni omogočitveni dejavniki digitalizacije ustrezalo celotni EU; meni, da bi lahko visoka raven varstva podatkov za zaupanja vredno umetno inteligenco prispevala k večjemu zaupanju potrošnikov; nadalje meni, da je pomembno, da EU s pomočjo jasnih in uravnoteženih pravil, med drugim o pravicah intelektualne lastnine, poskrbi za visoko raven nadzora strank in, kadar je to ustrezno, potrošnikov nad lastnimi podatki in istočasno zagotavlja najvišje standarde varstva osebni podatkov, a hkrati verjame, da je bistveno ohraniti odprtost do tretjih držav in da je čezmejni prosti pretok neosebni podatkov pomemben;
27. je seznanjen z aktom o digitalni storitvah in aktom o digitalni trgih in meni, da bi morala prispevati k podpiranju inovacij, zagotavljanju visoke ravni varstva potrošnikov in izboljševanju pravic uporabnikov, njihovega zaupanja in njihove varnosti v spletu; poudarja, da je treba zagotoviti, da bo evropski trg ostal aktiven in visokokonkurenčen;
28. poudarja, da bi morale imeti varstvo potrošnikov v aktu o digitalni storitvah pomembno vlogo, in je prepričan, da bi se z večjo preglednostjo in potrebno skrbnostjo na spletni tržnicah povečala varnost proizvodov in s tem okrepilo zaupanje potrošnikov v spletne tržnice;
29. zato poudarja, da bi bilo treba na podlagi načela sorazmernosti jasno opredeliti odgovornost spletni tržnic; izpostavlja, da bi bilo treba pojasniti, da so platforme za gostovanje vsebin odgovorne za blago, ki se prodaja ali oglašuje na njih, da bi odpravili pravno vrzel, ki kupcem onemogoča, da bi dosegli zadoščenje, do katerega so upravičeni v skladu z zakonom ali s pogodbo o dobavi blaga, na primer zato, ker ne morejo ugotoviti, kdo je prvotni prodajalec (načelo poznavanja poslovnih strank);
30. pozdravlja novo agendo za potrošnike, ki jo je predlagala Komisija, in Komisijo spodbuja, naj po potrebi posodobi zakonodajo o varstvu potrošnikov, da bodo bolj upoštevani učinki novih tehnologij in morebitna škoda, ki jo lahko povzročijo potrošnikom, zlasti najbolj ranljivim skupinam in ob upoštevanju učinka pandemije

covida-19; meni, da bi morali imeti evropski potrošniki možnost, da dejavno sodelujejo pri digitalnem prehodu, in da sta zaupanje potrošnikov in njihovo sprejemanje digitalnih tehnologij zagotovljena samo, če se njihove pravice varujejo v vseh okoliščinah;

31. opozarja, da neupravičeno geografsko blokiranje spletnih storitev pomeni veliko oviro za enotni trg in neupravičeno diskriminacijo med evropskimi potrošniki; je seznanjen s prvim kratkoročnim pregledom uredbe o geografskem blokiranju, ki ga je opravila Komisija, in jo poziva, naj to preučevanje nadaljuje in začne dialog z deležniki, da bi omogočila kroženje kakovostnih vsebin po vsej EU, saj je povpraševanje po čezmejnem dostopu do avdiovizualnih storitev vse večje;
32. ponovno opozarja na temeljni pravici EU do zasebnosti in varstva osebnih podatkov, vključno z izrecno informirano privolitvijo, kot je določena v splošni uredbi o varstvu podatkov; poudarja, da bi morala privolitev temeljiti na razumljivih in lahko dostopnih informacijah o tem, kako se bodo osebni podatki uporabljali in obdelovali, to pa bi bilo treba upoštevati tudi pri uporabi algoritmov;
33. pozdravlja novo strategijo EU za kibernetno varnost v digitalnem desetletju, ki je nepogrešljiva za to, da se v zvezi z digitalno preobrazbo pridobi zaupanje državljanov in v celoti izkoristijo njene inovacije, povezljivost in avtomatizacija, hkrati pa zagotavlja spoštovanje temeljnih pravic, ter poziva, naj se ukrepi, določeni v njej, začnejo učinkovito in hitro izvajati;
34. poziva države članice, naj nemudoma začnejo izvajati evropski akt o dostopnosti, da bodo učinkovito odpravile ovire za invalidne državljane in zagotovile, da so jim na voljo dostopne digitalne storitve in da so pogoji, pod katerimi se opravljajo, ustrezni, da se tako vzpostavi popolnoma vključujoč in dostopen enotni digitalni trg, na katerem bosta zagotovljena enaka obravnava in vključevanje invalidov; opozarja na možnosti držav članic in spodbuja, naj se uporaba direktive o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij organov javnega sektorja razširi tudi na področja, ki so dostopna za javno uporabo, zlasti v zdravstvenem in prometnem sektorju ter sektorju telekomunikacij in poštnih storitev²³;

Drugi del: izboljšana uporaba umetne inteligence za evropske potrošnike

35. močno verjame, da ima umetna inteligenca, če je razvita v skladu z veljavno zakonodajo, potencial za izboljšanje nekaterih področij za evropske državljane ter lahko ponudi druge znatne prednosti in koristi za gospodarstvo, varnost, zaščito, izobraževanje, zdravstvo, promet in okolje; meni, da je treba zagotoviti varnost, zaščito, vključevanje, nediskriminacijo, dostopnost in pravičnost proizvodov in storitev, ki temeljijo na umetni inteligenci, zlasti za skupine potrošnikov, za katere šteje, da so v ranljivih situacijah, da ne bo nihče zapostavljen in da bodo koristi teh proizvodov in storitev na voljo vsej družbi;
36. priznava, da morajo Komisija, države članice, zasebni sektor, civilna družba in znanstvena skupnost učinkovito sodelovati, da bodo ustvarili ekosistem za varno in k človeku usmerjeno umetno inteligenco, ki bo koristna vsej družbi;

²³ Direktiva (EU) 2016/2102 z dne 26. oktobra 2016 o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij organov javnega sektorja. točka 34.

37. ugotavlja, da ima umetna inteligenca dober potencial, hkrati pa lahko pomeni tudi velika tveganja zaradi težav, kot sta pristranskost in nepreglednost; meni, da se lahko ta tveganja razkrijejo v specifičnih okoliščinah in uporabah umetne inteligence; poziva, naj bodo postopki sledljivosti sistemov, ki temeljijo na umetni inteligenci, pregledni in naj obstaja možnost pregleda, v primeru, ko pride do dokazane resne škode;
38. meni, da lahko poleg nekaterih preprek za razvoj, sprejemanje in učinkovito pravno urejanje digitalne tehnologije v EU tudi pomanjkanje zaupanja potrošnikov ovira, da bi bila umetna inteligenca široko sprejeta; opozarja, da državljani premalo razumejo procese, s katerimi napredni algoritemski sistemi in sistemi umetne inteligence sprejemajo odločitve;
39. se zaveda, da potrošniki v primeru nepravilnega delovanja proizvoda potrebujejo jasen in predvidljiv pravni okvir;
40. poziva Komisijo in države članice, naj nepretrgoma izboljšujejo tisti del javne uprave, ki bo odgovoren za izvajanje prihodnje zakonodaje o umetni inteligenci;
41. pozdravlja belo knjigo Komisije o umetni inteligenci in poziva Komisijo, naj razvije skupen regulativni okvir EU za umetno inteligenco, ki bo osredotočen na človeka, temeljil na tveganju, jasen in pripravljen na zahteve prihodnosti; meni, da je to potrebno za nadzor nad avtomatiziranimi sistemi odločanja in bi morale dopolnjevati obstoječo zakonodajo, ki zadeva umetno inteligenco, ter zagotoviti, da je sorazmerna z ravnjo tveganja;
42. poudarja, da je treba zagotoviti ustrezno raven človeškega nadzora nad algoritemskim odločanjem ter ustrezne in učinkovite pritožbene mehanizme;
43. poudarja pomen opolnomočenja potrošnikov z osnovnim usposabljanjem ter znanji in spretnostmi o umetni inteligenci, kar bi jim omogočilo več koristi od teh tehnologij, hkrati pa bi se zaščitili pred morebitnimi nevarnostmi;
44. ugotavlja, da je sicer umetna inteligenca v različnem obsegu že vključena v veljavno evropsko zakonodajo, a odpira doslej še nerešena pravna vprašanja, ki zadevajo potrošnike, zato poziva Komisijo, naj objavi jasne smernice o delovanju in sinergiji med vso sedanjo veljavno zakonodajo in predlaganimi novimi ukrepi, da bi zapolnili obstoječe pravne vrzeli in vzpostavili sorazmeren in dosleden pravni okvir; meni, da je za okrepitev enotnega digitalnega trga potrebno sodelovanje med državami članicami;
45. poziva Komisijo in države članice, naj pri izvrševanju regulativnega okvira zagotovijo tesno sodelovanje, da bi preprečili razdrobljenost enotnega trga;
46. meni, da je umetna inteligenca hitro razvijajoča se tehnologija, za katero je potrebna učinkovita zakonodaja, ne zgolj smernice, na podlagi načel in sorazmernosti; verjame, da je treba v ta namen široko opredeliti umetno inteligenco, in tako regulativne ukrepe v različnih sektorjih ohraniti prožne in prilagodljive, da bi upoštevali prihodnji razvoj ter ustrezno obravnavali različne ravni tveganja uporabe umetne inteligence, ki bodo dodatno opredeljene v sektorskih okvirih; meni, da morajo prihodnje uredbe ustrezno upoštevati, do katere mere zaznanih praktičnih tveganj prihaja pri različnih načinih uporabe in uvedbe umetne inteligence;

47. poudarja, da uporaba algoritmov za samoučenje podjetjem omogoča celovit vpogled v potrošnikove osebne okoliščine in vedenjske vzorce; zato poziva Komisijo, naj celovito uredi tehnologije umetne inteligence, da bi prepovedala nepošteno uporabo ali zlorabo teh sistemov;
48. meni, da bi moral biti cilj regulativnega okvira za umetno inteligenco vzpostaviti notranji trg za zaupanja vredne in varne proizvode, aplikacije in storitve, podprte z umetno inteligenco, in da bi moral biti podlaga za to člen 114 PDEU;
49. poudarja pravico potrošnikov do tega, da so ustrezno in pravočasno na lahko dostopen način obveščeni o obstoju in morebitnih izidih sistemov umetne inteligence ter o tem, kako je mogoče odločitve sistema preveriti, smiselno izpodbijati in popraviti;
50. poziva k določbi o obveznem obvestilu o tem, ali potrošniki komunicirajo s sistemom umetne inteligence;
51. meni, da sta razložljivost in preglednost bistvenega pomena za vzpostavitev in negovanje zaupanja uporabnikov v sisteme umetne inteligence; meni, da to pomeni, da morajo biti postopki pregledni, zmogljivosti in namen sistemov umetne inteligence je treba odprto sporočati, odločitve pa je treba prizadetim neposredno razložiti;
52. meni, da bi moral regulativni okvir podpirati razvoj zaupanja vrednih sistemov umetne inteligence in zagotavljati visoke standarde varstva potrošnikov, da bi okrepili zaupanje potrošnikov v proizvode, ki jih omogoča umetna inteligenca; meni, da je potrebno bolj postopno določanje tveganj in ustreznih pravnih zahtev in zaščitnih ukrepov pred škodo za potrošnike; meni tudi, da bi moral regulativni okvir zagotavljati preglednost, odgovornost, ustrezne zahteve jasno predstaviti potrošnikom in regulativnim organom ter razvijalce in uporabnike umetne inteligence proaktivno spodbujati k prevzemanju zaupanja vredne umetne inteligence;
53. poziva Komisijo, naj med organi držav članic spodbuja izmenjavo informacij o algoritemskih sistemih ter naj podpre oblikovanje skupnega razumevanja teh sistemov na enotnem trgu, tako da izda smernice, mnenja in strokovne nasvete;
54. meni, da bi moral ta okvir temeljiti na etičnem pristopu, osredotočenem na človeka in temelječem na temeljnih pravicah, in sicer v vseh fazah oblikovanja, razvoja in življenjskega cikla proizvodov umetne inteligence na podlagi ohranjanja temeljnih pravic in načel preglednosti, razložljivosti (kadar je to ustrezno) in odgovornosti ter pravic in obveznosti glede splošne uredbe o varstvu podatkov, vključno z najmanjšim obsegom podatkov, omejitvijo namena in privzetim in vgrajenim varstvom podatkov;
55. meni, da bi moralo biti področje uporabe novih regulativnih zahtev razdeljeno tako, da za aplikacije umetne inteligence v njihovem specifičnem kontekstu, ki štejejo za najbolj tvegane, veljajo najstrožje regulativne zahteve in nadzor, vključno z možnostjo prepovedi škodljivih in diskriminatornih praks; poziva Komisijo, naj razvije objektivno metodologijo za izračun tveganja škode, ki bo dopolnjevala veljavno zakonodajo o varstvu potrošnikov; meni, da pri tej metodologiji ne bi smel biti uporabljen omejevalen, binaren pristop, ki bi lahko hitro postal zastarel, in da bi se bilo treba namesto tega osredotočiti na kontekst, uporabo in posebno uporabo umetne inteligence;
56. poudarja, da bi morala standardizacija umetne inteligence v celotni EU spodbuditi

inovacije in interoperabilnost ter zagotoviti visoko raven varstva potrošnikov; priznava, da sta kljub precejšnjemu številu obstoječih standardov potrebna nadaljnje spodbujanje in razvoj skupnih standardov za umetno inteligenco, na primer za sestavne dele in obsežne aplikacije;

57. meni, da bi lahko, ko bodo vzpostavljena jasna pravna pravila in mehanizmi izvrševanja, razmislili o vlogi prostovoljne zaupanja vredne oznake, pri tem pa je treba upoštevati, da je zaradi informacijske asimetrije, ki je neločljivo povezana s sistemi algoritemskega učenja, vloga sistemov označevanja zelo zapletena; meni, da bi lahko taka oznaka izboljšala preglednost tehnologije, ki temelji na umetni inteligenci; poudarja, da mora biti tak sistem označevanja razumljiv potrošnikom in zagotavljati merljive koristi glede ozaveščenosti potrošnikov s skladnimi aplikacijami umetne inteligence, da se bodo lahko v ozaveščeno odločali, sicer se v praksi ne bo ustrezno uveljavil;
58. je trdno prepričan, da morajo biti nove regulativne zahteve in ocene razumljive in izvedljive ter bi morale biti vključene v obstoječe sektorske zahteve, kadar je to mogoče, da bi bila upravna bremena sorazmerna;
59. poziva Komisijo in države članice, naj izkoristijo inovativna regulativna orodja, kot so regulativni peskovniki, skladno s previdnostnim načelom, da bi zagonskim in malim podjetjem pomagale zagotoviti jasne možnosti za širitev; meni, da lahko ta orodja pomagajo spodbuditi inovacije, če se uporabljajo v nadzorovanem okolju; poudarja, da bo oblikovanje usklajenega okolja za inovativno preizkušanje in potrjevanje proizvodov, ki temeljijo na tehnologijah, kot je umetna inteligenca, evropskim podjetjem omogočilo premagati razdrobljenost enotnega trga in izkoristiti potencial rasti po vsej EU;
60. opozarja, da je najučinkovitejši način za zmanjšanje pristranskosti, zagotavljanje kakovosti podatkovnih nizov, ki se uporabljajo za učenje sistemov umetne inteligence;
61. meni, da bi morala biti uporaba umetne inteligence, kadar je povezana z visokim tveganjem, omejena na določene namene, pri čemer bi bilo treba v celoti spoštovati veljavno pravo in obveznosti glede preglednosti; poudarja, da bo samo jasen in pravno varen zakonodajni okvir odločilen za zagotovitev varnosti in zaščite, varstva podatkov in potrošnikov, zaupanja in podpore javnosti v zvezi z nujnostjo in sorazmernostjo uvajanja tovrstnih tehnologij; poziva Komisijo, naj skrbno preuči, ali obstajajo primeri, razmere ali prakse določene uporabe, za katere bi bilo treba sprejeti posebne tehnične standarde, vključno z osnovnimi algoritmi; meni, da je v primeru sprejetja teh tehničnih standardov nujno, da jih glede na hitrost tehnološkega razvoja redno pregledujejo in ponovno ocenijo pristojni organi;
62. meni, da je lahko ustanovitev odborov za pregled proizvodov in storitev umetne inteligence v organizacijah in podjetjih za oceno potencialne koristi in škode, zlasti socialne škode, ki izvira iz zelo tveganih projektov umetne inteligence z velikim učinkom, uporabno orodje, s katerim bi lahko organizacije sprejemale odgovorne odločitve o proizvodih in storitvah umetne inteligence, zlasti kadar so udeleženi ustrezni deležniki;
63. poudarja pomen izobraževanja in raziskav na področju umetne inteligence; poudarja, da mora EU izgraditi svoje digitalne zmogljivosti, in sicer tako, da več ljudi spodbudi k

temu, da se odločijo za poklicno pot v sektorjih, povezanih z IKT, ter tako, da usposobi več strokovnjakov za podatke s področja umetne inteligence, pa tudi strokovnjakov na povezanih novih področjih, kot so naložbe z uporabo umetne inteligence in varnost umetne inteligence; poziva k znatnim naložbam v evropsko mrežo centrov odličnosti za umetno inteligenco ter ustanovitvi vseevropskih univerzitetnih in raziskovalnih mrež, osredotočenih na umetno inteligenco; meni, da bi morala ta mreža prispevati h krepitvi izmenjave znanja o umetni inteligenci, podpirati talente, povezane z umetno inteligenco, v EU in privabljati nove talente, spodbujati sodelovanje med inovativnimi podjetji, visokim šolstvom, raziskovalnimi ustanovami in razvijalci umetne inteligence ter regulativnim organom zagotavljati specializirano usposabljanje in razvoj, da bi zagotovili ustrezno uporabo teh tehnologij in zaščitili evropske državljane pred potencialnimi tveganji in kršitvami njihovih temeljnih pravic; poleg tega poudarja, kako pomembni so ukrepi in informacijski kanali, ki malim in srednjim ter zagonskim podjetjem pomagajo, da se učinkovito digitalizirajo in napredujejo v „industrijo 5.0“; priznava, da se z izmenjavo in ponovno uporabo komponent aplikacij umetne inteligence povečujeta uporaba in uvajanje rešitev umetne inteligence; poudarja pomen temeljnih raziskav temeljev umetne inteligence; poudarja, da je treba omogočiti celovite raziskave vseh aplikacij in tehnologij umetne inteligence;

64. poziva k oceni učinka posledic digitalne vrzeli za ljudi ter h konkretnim ukrepom za njeno premostitev; poziva k ublažitvi negativnih učinkov z izobraževanjem, preusposabljanjem in izpopolnjevanjem; poudarja, da je treba zaradi prenizke zastopanosti žensk na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike ter v digitalnih podjetjih obravnavati razsežnost spola; meni, da bi bilo treba posebno pozornost nameniti programom za krepitev pismenosti na področju umetne inteligence;
65. poziva Komisijo, naj posodobi obstoječi okvir varnosti proizvodov in odgovornosti, da bodo obravnavani novi izzivi nastajajočih digitalnih tehnologij, kot je umetna inteligenca; ter jo poziva ,naj med drugim posodobi direktivo o splošni varnosti proizvodov in direktivo o odgovornosti za proizvode, zlasti tako, da razmisli o spremembi pojma „dokaznega bremena“ za škodo, ki jo povzročijo nastajajoče digitalne tehnologije, v jasno opredeljenih primerih in po ustrezni oceni, ter o spremembi izrazov „proizvod“, „škoda“ in „napaka“m da bodo odražali kompleksnost nastajajočih tehnologij, tudi proizvodov, v katere so vključeni umetna inteligenca, internet stvari in robotika, samostojne programske opreme ter programske opreme ali posodobitev, ki vključujejo bistvene spremembe proizvoda, tako da gre dejansko za nov proizvod;
66. poudarja, da je treba razviti ustrezno povezljivost za uvedbo umetne inteligence ter katerekoli nove tehnologije, tudi v regijah, ki se soočajo z demografskimi ali gospodarskimi izzivi; poziva, naj se upošteva neenak dostop do tehnologije na podeželskih območjih, zlasti pri uporabi sredstev Unije za vzpostavitev omrežij 5G, da bi zmanjšali bele lise ter v korist infrastrukture za povezljivost na splošno; poziva k uvedbi komunikacijske strategije EU, ki bi državljanom EU zagotavljala zanesljive informacije, in kampanj za ozaveščanje o 5G;
67. poziva Komisijo, naj oceni razvoj in uporabo tehnologij razpršene evidence, vključno s tehnologijo blokovne verige, in sicer pametnih pogodb na enotnem digitalnem trgu, ter zagotovi smernice in razmisli o oblikovanju ustreznega pravnega okvira, da bi zagotovili pravno varnost za podjetja in potrošnike, zlasti glede zakonitosti, izvrševanja pametnih pogodb v čezmejnih primerih in po potrebi zahtev za overitev;

68. poziva, naj se večstranska pogajanja Svetovne trgovinske organizacije (STO) o e-trgovini zaključijo z uravnoteženim izidom; poziva Komisijo, naj temeljito oceni učinek klavzule o izvorni kodi, ki je predmet e-trgovinskih pogajanj v STO o prihodnji evropski zakonodaji na področju umetne inteligence, vključno z njenim učinkom na pravice potrošnikov, in naj v to oceno vključi Evropski parlament; obžaluje, da se utegnejo podjetja iz EU v digitalni trgovini zaradi pomanjkanja globalnih pravil soočati z netarifnimi ovirami, kot so neupravičeno geografsko blokiranje, lokalizacija podatkov in obvezne zahteve za prenos tehnologije; ugotavlja, da so te ovire še posebej težavne za mala in srednja podjetja; poudarja, da bi lahko z uvedbo svetovnih pravil na področju digitalne trgovine dodatno okrepili varstvo potrošnikov; podpira prizadevanja, da bi moratorij STO za elektronske prenose postal stalen, in poudarja, da je treba zagotoviti jasno opredelitev elektronskih prenosov; poziva, naj se dosledno izvajajo in širše sprejmejo sporazum STO o trgovini z izdelki informacijske tehnologije, njegova razširitev in referenčni dokument STO o telekomunikacijskih storitvah;
69. se strinja, da mora EU prevzeti vodilno vlogo v svetu na področju razvoja in uporabe umetne inteligence; poziva EU, naj še naprej sodeluje s partnerji, na primer z Organizacijo za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) in STO, pri določanju standardov na področju umetne inteligence, da bi zmanjšali trgovinske ovire in spodbudili zaupanja vredno umetno inteligenco v skladu z vrednotami EU; podpira sodelovanje za vzpostavitev mednarodnih pravil in druge oblike sodelovanja med državami OECD na področju digitalnega gospodarstva, vključno s svetovnim partnerstvom za umetno inteligenco; (9) spodbuja EU, naj okrepi sodelovanje z OZN in mednarodnimi standardizacijskimi organi na tem področju; je seznanjen s sklenitvijo sporazuma o celovitem azijskem regionalnem gospodarskem partnerstvu, ki spodbuja najboljše globalno gospodarsko povezovanje; meni, da bi morala EU spodbujati digitalna pravila, ki so v skladu z demokratičnimi načeli, človekovimi pravicami in trajnostnim razvojem, zato podpira predlog za ustanovitev sveta za trgovino in tehnologijo med EU in ZDA;
70. v zvezi s tem podpira pripravo čezatlantskega sporazuma o umetni inteligenci za oblikovanje močnejšega in širšega soglasja o načelih etične umetne inteligence ter upravljanja podatkov ter spodbujanje inovacij in izmenjave podatkov za razvoj umetne inteligence v okviru teh načel, ki bo spodbujal trgovino ter razvoj kompatibilnih pravil in standardov na področju digitalne trgovine ter zagotovil osrednjo vlogo EU pri določanju teh standardov; poudarja, da bi bilo treba v ta čezatlantski sporazum o umetni inteligenci vključiti tudi poglavje o varnosti ter varstvu podatkov uporabnikov in potrošnikov, da bi zagotovili zaščito pravil EU; (13) poziva Komisijo, naj še naprej sodeluje z ZDA, Japonsko in drugimi enako mislečimi partnerji pri reformi pravil STO, med drugim o subvencijah, prisilnem prenosu tehnologij in podjetjih v državni lasti; (12) poudarja, da so sporazumi EU oprostili trgovini pomembni pri spodbujanju interesov in vrednot podjetij, potrošnikov in delavcev EU v svetovnem digitalnem gospodarstvu, in meni, da dopolnjujejo konkurenčen enotni digitalni trg; meni, da je treba zlasti sodelovati z Združenim kraljestvom, ki ima pomembno vlogo v svetovnem digitalnem gospodarstvu;
71. poziva države članice, naj v svoje načrte za okrevanje vključijo projekte za digitalizacijo prometa; poudarja, da je treba zagotoviti stabilno in ustrezno financiranje postopka izgradnje prometne infrastrukture in infrastrukture IKT za inteligentne prometne sisteme, vključno z varno uvedbo omrežja 5G, razvojem omrežij 6G in

prihodnjih brezžičnih omrežij, da bi omogočili razvoj polnega potenciala digitaliziranega prometa, ob tem pa zagotovili visoke standarde prometne varnosti; v zvezi s tem poudarja, da je treba razviti novo infrastrukturo ter nadgraditi obstoječo; poziva države članice, naj zagotovijo varno, odporno, visokokakovostno prometno infrastrukturo, ki bo olajšala uvajanje povezanih in avtomatiziranih storitev na področju mobilnosti; poudarja, da je treba pospešiti nadgradnjo ustrezne prometne in digitalne infrastrukture v vseevropskem prometnem omrežju (TEN-T); zato poziva Komisijo, naj pri reviziji uredbe o omrežju TEN-T in uredbe o koridorjih za železniški tovorni promet predlaga mehanizme, s katerimi bo to zagotovila;

72. poudarja, da ogromen potencial UI v prometnem sektorju in njeno sposobnost povečati avtomatizacijo cestnega, železniškega, vodnega in zračnega prometa; poudarja vlogo UI pri spodbujanju multimodalnosti in prehoda na druge oblike prevoza, pa tudi razvoja pametnih mest, in s tem izboljševanju potovalne izkušnje vseh državljanov z učinkovitejšim, varnejšim in okolju prijaznejšim prevozom, logistiko in prometnimi tokovi, kar bo skrajšalo potovanja, zmanjšalo prometne zamaške in škodljive emisije ter znižalo stroške; poudarja, da imajo sistemi, ki uporabljajo umetno inteligenco v prometnem sektorju, ogromen potencial za varnost v cestnem prometu in za doseganje ciljev, zastavljenih v viziji brez žrtev; poudarja, da bo UI prispevala k nadaljnjemu razvoju nemotene multimodalnosti v skladu s konceptom mobilnosti kot storitve; poziva Komisijo, naj preuči, kako bi olajšala uravnotežen razvoj mobilnosti kot storitve, zlasti na urbanih območjih;
73. pozdravlja dosežke Skupnega podjetja za razvoj nove generacije evropskega sistema upravljanja zračnega prometa (SESAR) ter poziva, naj se okrepijo raziskave in naložbe, da bi povečali potencial umetne inteligence v letalskem sektorju za potrošnike, in sicer z izboljšanjem trženja, prodaje, distribucije, postopkov določanja cen ter zemeljske oskrbe (varnostnih pregledov itd.) letalskih prevoznikov; ugotavlja, da je mogoče z umetno inteligenco razviti avtomatizirano plovbo v pomorskem prevozu na dolge in kratke razdalje ter po celinskih plovnih poteh in izboljšati pomorski nadzor v času, ko se povečuje ladijski promet; poziva k uvedbi umetne inteligence in višji ravni digitalizacije v velikem obsegu v vseh evropskih pristaniščih, da bi dosegli večjo učinkovitost in konkurenčnost, ter poudarja, da bodo imele digitalizacija, umetna inteligenca in robotika bistveno vlogo v *turističnem* sektorju, s čimer bodo prispevale k dolgoročni trajnostnosti industrije; ugotavlja, da so potrebni ustrezno financiranje in spodbude za turistična podjetja, zlasti za mikro-, mala in srednja podjetja, da bi lahko izkoristila prednosti digitalizacije in posodobila svojo ponudbo za potrošnike; ugotavlja, da bo to pomagalo spodbujati digitalni primat EU v trajnostnem turizmu z raziskavami in razvojem, skupnimi podjetji in javno-zasebnimi partnerstvi;
74. želi spomniti, da lahko umetna inteligenca povzroči pristransko obravnavo in s tem različne oblike diskriminacije na podlagi spola, rase, barve kože, etničnega ali socialnega porekla, genetskih značilnosti, jezika, vere ali prepričanja, političnih ali drugih stališč, pripadnosti narodnosti manjšini, premoženja, rojstva, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti; v zvezi s tem opozarja, da je treba popolnoma spoštovati pravice vseh in da pobude na področju umetne inteligence ne smejo dopuščati nobene oblike diskriminacije; poudarja, da lahko do te pristranske obravnave in diskriminacije privedejo pristranski nabori podatkov, ki so odraz obstoječe diskriminacije v družbi; nadalje poudarja, da je treba pri umetni inteligenci preprečiti pristransko obravnavanje, ki bi lahko privedlo do prepovedane diskriminacije, in

onemogočiti širjenje diskriminirajočih procesov; poudarja, da je treba ta tveganja upoštevati že pri zasnovi tehnologij umetne inteligence in da je pomembno sodelovati s ponudniki umetne inteligence, če želimo odpraviti ukoreninjene vrzeli, ki omogočajo diskriminacijo; priporoča, naj ekipe, ki oblikujejo in razvijajo umetno inteligenco, odražajo raznolikost družbe;

75. poudarja, da morajo biti algoritmi pregledni, da bi v celoti zaščitili temeljne pravice; poudarja, da morajo zakonodajalci ob upoštevanju pomembnejših etičnih in pravnih posledic preučiti kompleksno vprašanje odgovornosti, zlasti odgovornosti za materialno škodo ali telesne poškodbe, in da bi morala biti za vse aplikacije umetne inteligence vedno odgovorna fizična ali pravna oseba;
76. poudarja, da mora umetna inteligenca postati široko dostopna kulturnim in ustvarjalnim sektorjem po vsej Evropi, da bi ohranili enake konkurenčne pogoje in lojalno konkurenco za vse deležnike in akterje v Evropi; poudarja potencial tehnologij umetne inteligence za kulturne in ustvarjalne sektorje, ki sega od boljšega upravljanja, obveščanja in vključevanja občinstva do asistiranega urejanja vsebin in prevrednotenja kulturnih arhivov, pa tudi asistiranega preverjanja dejstev in podatkovnega novinarstva; poudarja, da je treba nuditi priložnosti za učenje in usposabljanje, da bo lahko evropska družba razumela, kako se umetna inteligenca uporablja, ter njena potencialna tveganja in priložnosti; v zvezi s tem ponavlja svoje stališče, da je treba inovacije na področju umetne inteligence in robotike vključiti v izobraževalne načrte in programe usposabljanja; opozarja, da v poklicnem izobraževanju in usposabljanju vladajo posebne potrebe, kar zadeva umetno inteligenco, in poziva, naj se na evropski ravni uporabi sodelovalni pristop, da bi povečali potencial, ki ga ponuja umetna inteligenca v poklicnem izobraževanju in usposabljanju po vsej Evropi; poudarja, da je prenos direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah²⁴ v nacionalno pravo bistvenega pomena za vzpostavitev resnično enotnega digitalnega trga, ki bo spodbujal kulturno raznolikost;
77. opozarja na nezadostno evropsko financiranje s tveganim kapitalom, nezadosten dostop do financiranja in nezadostno razpoložljivost podatkov ter nadalje priznava zunanje in notranje ovire pri uvajanju tehnologij umetne inteligence, zlasti za manj razvite sektorje ter mala in srednja podjetja; poziva k celovitemu pristopu v Uniji na podlagi spodbujanja podjetništva z vlagateljem prijaznimi ureditvami, da se obetavnim evropskim zagonskim podjetjem v vseh fazah rasti zagotovi dostop do finančnih sredstev; poziva k skupnim prizadevanjem za preprečevanje in odvrčanje od odseljevanja mladih obetavnih evropskih podjetij, ki po vstopu na trg pogosto ne najdejo virov financiranja;
78. opozarja, da sedanja zakonodaja Unije ne določa obveznih zahtev glede kibernetске varnosti za izdelke in storitve na splošno; poziva k vključitvi bistvenih zahtev že v fazo zasnove (vgrajena varnost) in tudi k uporabi ustreznih standardov in postopkov kibernetске varnosti tako v življenjskem ciklu izdelkov in storitev kot v celotni dobavni verigi;

²⁴ Direktiva (EU) 2018/1808 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o spremembi Direktive 2010/13/EU o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah) glede na spreminjajoče se tržne razmere (UL L 303, 28.11.2018, str. 69).

79. opozarja, da bo četrta industrijska revolucija med drugim odvisna od dostopa do surovin, kot so litij in redke zemlje, in da mora Unija zmanjšati svojo odvisnost od njihovega uvoza z omejevanjem absolutne porabe ter z lastnim okoljsko odgovornim rudarjenjem in krožnim gospodarstvom; meni, da bi lahko močnejša politika krožnega gospodarstva za digitalne naprave in polprevodnike hkrati prispevala k industrijski suverenosti Unije in preprečevanju negativnih učinkov rudarskih dejavnosti, povezanih s surovinami;
80. poziva k jasnejši strategiji za evropska vozlišča za digitalne inovacije, da bi se spodbudilo obsežno uvajanje novih tehnologij v malih in srednjih podjetjih, podjetjih s srednje veliko tržno kapitalizacijo in zagonskih podjetjih; poudarja, da bi morala mreža evropskih vozlišč za digitalne inovacije zagotoviti obsežno geografsko pokritost Evrope, tudi oddaljenih, podeželskih in otoških območij, ter začeti medsektorski dialog; poziva Komisijo, naj pripravi ambiciozno in celovito strategijo za podporo ustanavljanju in rasti zagonskih podjetij, da bi v 10 letih nastala nova generacija evropskih digitalnih samorogov, v tej strategiji pa bi bilo treba zlasti obravnavati ukrepe, kot so davčne spodbude za zagonska podjetja in novoustanovljena mala in srednja podjetja ter uvedba vizuma EU za zagonska podjetja;
81. pozdravlja novo strategijo Komisije za računalništvo v oblaku in evropsko pobudo za računalništvo v oblaku;
82. pozdravlja pozitivni učinek, ki ga lahko ima umetna inteligenca na evropske trge dela, na primer ustvarjanje delovnih mest, varnejša in bolj vključujoča delovna mesta, boj proti diskriminaciji pri zaposlovanju in plačilu ter spodbujanje boljšega usklajevanja znanj in spretnosti ter delovnih tokov, pod pogojem, da se obvladujejo tveganja in glede na digitalni napredek redno posodabljaajo regulativni okviri;
83. poziva države članice, naj vlagajo v visokokakovostne, odzivne in vključujoče sisteme izobraževanja, poklicnega usposabljanja in vseživljenjskega učenja ter v politike preusposabljanja in izpopolnjevanja delavcev v panogah, na katere bi lahko umetna inteligenca močno negativno vplivala, tudi v kmetijstvu in gozdarstvu; poudarja, da je treba v zvezi s tem posebno pozornost nameniti vključevanju prikrajšanih skupin;
84. je seznanjen s tem razkorakom v znanju in spretnostih na evropskih trgih dela; pozdravlja, da je Komisija posodobila evropski program znanj in spretnosti in sprejela nov akcijski načrt za digitalno izobraževanje (2021–2027), ki bosta pripomogla, da se bodo delavci lahko dodatno izpopolnjevali in se usposobili za prihodnost sveta dela, ter pomagala reševati vprašanje prilagajanja in pridobivanja kvalifikacij in znanja za digitalni in zeleni prehod; poudarja, da morajo biti etični vidiki umetne inteligence in razvoj znanj in spretnosti za etične namene sestavni del vseh programov izobraževanja in usposabljanja za razvijalce in ljudi, ki pri delu uporabljajo umetno inteligenco; želi opozoriti, da se morajo razvijalci, programerji, nosilci odločanja in podjetja, ki se ukvarjajo z umetno inteligenco, zavedati svoje etične odgovornosti; poudarja, da lahko z dostopom do pravih veščin in znanja o umetni inteligenci premagamo digitalni razkorak v družbi in da bi morale rešitve umetne inteligence podpirati vključevanje ranljivih skupin na trg dela, na primer invalidov ali oseb, ki živijo na oddaljenih ali podeželskih območjih;
85. poudarja, da je enakost spolov temeljno načelo Evropske unije, kar bi se moralo

odražati v vseh politikah EU; poziva, naj se prizna temeljna vloga žensk pri doseganju ciljev evropske digitalne strategije v skladu s cilji na področju enakosti spolov; želi opozoriti, da je udejstvovanje žensk v digitalnem gospodarstvu bistveno za oblikovanje cvetoče digitalne družbe in za spodbuditev digitalnega notranjega trga EU; poziva Komisijo, naj poskrbi za popolno izvajanje ministrske izjave o zavezah glede žensk na digitalnem področju; meni, da bi lahko umetna inteligenca znatno prispevala k odpravi spolne diskriminacije in k reševanju izzivov žensk, s čimer bi spodbujali enakost spolov, če bi zasnovali ustrezen pravni in etični okvir, odpravili zavedne in nezavedne predsodke ter spoštovali načela enakosti spolov;

86. poudarja, da je kmetijstvo sektor, v katerem bo imela umetna inteligenca ključno vlogo pri reševanju vprašanj in izzivov v zvezi s proizvodnjo hrane in oskrbe z njo; poudarja, da so tehnologije interneta stvari in zlasti umetna inteligenca znatna priložnost za posodobitev, avtomatizacijo in povečanje učinkovitosti in trajnostnosti agroživilskega sektorja, za lokalni razvoj podeželskih območij ter za povečanje pridelave poljščin in izboljšanje njihove kakovosti; meni, da je v agroživilskem sektorju nujno treba uporabljati digitalne tehnologije in umetno inteligenco ter povečati obseg raziskav in razvoja, če želimo izboljšati njegovo trajnostnost, učinkovitost, preciznost in produktivnost; poudarja potencial interneta stvari in umetne inteligence v preciznem kmetijstvu, zlasti pri določanju vremenskih razmer, hranilnih snovi v prsti in potreb po vodi, pa tudi pri prepoznavanju napadov škodljivcev in boleznih rastlin; poudarja, da je mogoče s spremljanjem z avtomatiziranimi in digitalnimi orodji znatno zmanjšati okoljski in podnebni odtis kmetijstva; poziva Komisijo in države članice, naj povečajo sredstva in naložbe, dodeljene kmetijskemu sektorju v te namene, ter naj zagotovijo dovolj sredstev in razvijejo orodja za raziskave o uporabi umetne inteligence na teh območjih, da bodo lahko zadevni kmetje lahko bolje uporabljali razpoložljive vire, da bi povečali učinkovitost in proizvodnjo ter da bi spodbujali ustvarjanje inovacijskih središč in zagonskih podjetij na tem področju;
87. meni, da bi bilo treba pri uporabi umetne inteligence v Uniji in s tem povezani uporabi osebnih podatkov državljanov EU spoštovati naše vrednote in temeljne pravice, priznane v Listini EU o temeljnih pravicah, kot so človekovo dostojanstvo, zasebnost, varstvo podatkov in varnost; 3. poudarja, da umetna inteligenca že po definiciji vključuje obdelavo podatkov, zato mora spoštovati zakonodajo EU s tega področja, zlasti splošno uredbo o varstvu podatkov; 7. poudarja, da je pomembno neodvisnim javnim organom za varstvo podatkov zagotoviti potrebne vire, da bodo lahko spremljali in učinkovito zagotavljali skladnost z zakonodajo na tem področju;
88. poudarja, da so naložbe v znanost, raziskave in razvoj na področju digitalizacije in umetne inteligence, spodbujanje boljšega dostopa do tveganega kapitala, razvoj močne kibernetike varnosti kritičnih infrastruktur in elektronskih komunikacijskih omrežij ter dostop do nepristranskih visokokakovostnih podatkov temelji za zagotovitev digitalne suverenosti Unije; poziva Komisijo, naj preuči različne vzroke tveganja, da bi Unija postala odvisna od zunanjih akterjev; ugotavlja, da nejasna, pretirana ali razdrobljena ureditev ovira nastanek inovativnih visokotehnoloških samorogov, zagonskih podjetij ter malih in srednjih podjetij ali jih spodbuja, da svoje proizvode in storitve razvijejo zunaj Evrope;
89. poudarja, da je vzpostavitev varne in vključujoče evropske gigabitne družbe osnovni pogoj za uspeh Unije pri njenem digitalnem prehodu; poudarja vlogo povezljivosti,

zlasti če jo poganjata 5G in optična infrastruktura, pri preoblikovanju načinov dela in izobraževanja, poslovnih modelov in celotnih sektorjev, kot so proizvodnja, promet in zdravstvo, zlasti v povezavi z drugimi tehnologijami, kot so virtualizacija, računalništvo v oblaku, računalništvo na robu, umetna inteligenca, omrežno rezinjenje in avtomatizacija, ter njen potencial za doseganje večje produktivnosti ter več inovacij in uporabniških izkušenj;

90. poziva Komisijo, naj evropska podjetja spodbudi, da začnejo razvijati in graditi tehnološke zmogljivosti za mobilna omrežja naslednje generacije; poziva Komisijo, naj analizira učinek neenakega dostopa do digitalnih tehnologij in razlik v povezljivosti med državami članicami;
91. ugotavlja, da so naložbe v visokozmogljivostno računalništvo bistvene, da bi lahko izkoristili celotni potencial umetne inteligence in drugih nastajajočih tehnologij; poziva, naj se naložbena vrzel za povezljivost premosti z instrumentom Next Generation EU ter nacionalnim in zasebnim financiranjem, da se nadomesti krčenje naložb EU v prihodnje tehnologije v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027;
92. poziva k celostnemu družbenemu pristopu h kibernetiski varnosti; poudarja, da bi morali biti novi pristopi h kibernetiski varnosti zasnovani na podlagi odpornosti in prilagodljivosti na pritiske in napade; poziva k celostnemu pristopu h kibernetiski varnosti, pri katerem se upošteva celoten sistem, od zasnove in uporabnosti sistema do izobraževanja in usposabljanja državljanov; poudarja, da sta zaradi digitalne preobrazbe s hitro digitalizacijo storitev in obsežno uvedbo povezanih naprav naša družba in gospodarstvo neizogibno bolj izpostavljena kibernetiskim napadom; opozarja, da bo napredek na področju kvantnega računalništva vplival na obstoječe tehnike šifriranja; poziva Komisijo, naj podpre raziskave, ki bi Evropi omogočile, da se spopade s tem izzivom, ter poudarja potrebo po močnem in varnem šifriranju od konca do konca; poziva Komisijo, naj preuči možnost uporabe protokolov in aplikacij na področju kibernetiske varnosti, ki temeljijo na blokovnih verigah, da bi izboljšali odpornost, zanesljivost in trdnost infrastruktur umetne inteligence; poudarja, da je treba elemente kibernetiske varnosti vključiti v vse sektorske politike; poudarja, da učinkovita zaščita od institucij EU in nacionalnih institucij zahteva, da medsebojno sodelujejo ob podpori agencije ENISA, da bi zagotovile varnost, celovitost, odpornost in trajnostnost kritične infrastrukture in elektronskih komunikacijskih omrežij; pozdravlja predlog Komisije za revizijo direktive o kibernetiski varnosti ter njeno namero, da razširi področje uporabe direktive in zmanjša razlike v uporabi med državami članicami; poziva k previdnosti pri stopanju v smeri potencialne odvisnosti od dobaviteljev z visokim tveganjem, zlasti pri uvajanju omrežij 5G;
93. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

OBRAZLOŽITEV

Pregled

Širši postopek digitalizacije gospodarstva in tudi družbe hitro napreduje in močno spreminja številne vidike življenja ljudi. Ni pomembno, ali gre za komunikacije, nakupovanje, potovanja ali proizvodnjo, digitalna revolucija je na vseh področjih močno spodbujala preobrazbo in narekovala hitre spremembe, ki so primerljive z industrijsko revolucijo in ponujajo velike možnosti za evropsko gospodarstvo in tudi potrošnike. Poročevalka meni, da je enotni digitalni trg zdaj osnova celotnega notranjega trga, zato je njegovo dobro delovanje bistveno za gospodarsko uspešnost EU.

Poročevalka meni, da moramo biti zmožni v celoti izkoristiti potencialne prednosti umetne inteligence, pri tem pa je treba upoštevati vsa visoka tveganja, ki so neločljivo povezana s temi tehnologijami, in jih blažiti, za kar so potrebni konkretni ukrepi.

Glede na to, da je Komisija digitalizacijo opredelila kot prednostno področje politike in februarja 2020 objavila belo knjigo o umetni inteligenci ter sporočilo o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope, bodo v tem poročilu opredeljene nekatere obstoječe ovire na enotnem digitalnem trgu, hkrati pa bodo podani tudi predlogi za izboljšanje stanja. V poročilu bosta orisana tudi potencialno področje uporabe in vsebina morebitnega prihodnjega regulativnega predloga o umetni inteligenci, poleg tega pa bo nakazano, katera vprašanja bi morali v predlogu obravnavati.

Poročevalka si je med pripravo tega poročila prizadevala za obsežna in pregledna posvetovanja z deležniki, da bi upoštevala različna mnenja o obstoječih ovirah na enotnem digitalnem trgu ter o tem, kako jih obravnavati in kako v prihodnosti pristopiti k zakonskemu urejanju umetne inteligence.

Poročevalka meni, da je treba okrepiti prizadevanja za odpravo obstoječih ovir za dobro delovanje enotnega digitalnega trga, oblikovati konkretne ukrepe za razvoj ekosistema za digitalni uspeh v Evropi ter vzpostaviti inovativen in zaupanja vreden notranji trg za proizvode, storitve in aplikacije umetne inteligence, ki bo zagotavljal visoko raven varstva potrošnikov.

Poročevalka meni, da je mogoče znaten del veljavne zakonodaje o digitalnih storitvah in drugo sektorsko zakonodajo še naprej uporabljati za umetno inteligenco in da je to zakonodajo na splošno mogoče posodobiti ali prilagoditi, da bi bolje odražala in obravnavala nove izzive, povezane z novimi in nastajajočimi tehnologijami. V primeru negotovosti in izzivov, ki jih ni mogoče obravnavati v okviru obstoječih zakonodajnih okvirov EU, pa je v določenem obsegu potrebna nova zakonodaja.

Ovire za enotni digitalni trg

Poročevalka meni, da je pri enotnem digitalnem trgu pomembno predvsem zmanjšanje razdrobljenosti notranjega trga s preprečevanjem različnih nacionalnih pristopov in prizadevanji za večje povezovanje in usklajevanje trgov.

Poročevalka meni, da bi morali morebitni prihodnji predlogi Komisije, povezani s sporočilom o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope, obravnavati sedanjo razdrobljenost enotnega

digitalnega trga, odpraviti neutemeljene ovire in podpirati inovacije z zmanjšanjem birokracije. Nadalje meni, da moramo vzpostaviti enotni digitalni trg, ki bo konkurenčen, dostopen, tehnološko nevtralen, inovacijam prijazen, osredotočen na človeka in zaupanja vreden ter bo gradil varno podatkovno družbo in gospodarstvo.

Poročevalka meni tudi, da je ena od ovir, ki bi jo želela obravnavati v svojem poročilu, neučinkovito izvrševanje. Poleg tega poudarja, da je treba podpreti ključne omogočitvene dejavnike digitalnega gospodarstva, povečati obseg in število virov naložb, si prizadevati za razvoj evropskih standardov za nove in nastajajoče tehnologije, vzpostaviti konkurenčno podatkovno gospodarstvo in opolnomočiti potrošnike, s čimer bi premostili obstoječe ovire ter povečali blaginjo potrošnikov in tudi evropsko konkurenčnost.

Poročevalka želi v poročilu obravnavati in predlagati nekatere konkretne ukrepe, ki jih lahko Komisija sprejme v okviru nadaljnjih ukrepov na podlagi svojega sporočila iz februarja 2020.

Umetna inteligenca

Poročevalka pozdravlja belo knjigo Komisije o umetni inteligenci, ki je bila objavljena februarja. V industriji in pri določanju svetovnih standardov za umetno inteligenco je konkurenca na svetovni ravni zelo velika. Po mnenju poročevalke je pomembno, da EU ukrepa enotno ter oblikuje sorazmeren in usklajen pristop k tej tehnologiji, če želimo, da bi se ti standardi razvijali v skladu z našimi vrednotami. Zdaj se uporabljajo številni različni nacionalni pristopi, kar bo po mnenju poročevalke EU kot celoto samo oviralo.

Poročevalka je prepričana, da tehnologija zagotavlja potencialne koristi, in je seznanjena s pozitivnimi rezultati, ki so že bili opaženi pri uporabi umetne inteligence za reševanje težav, ki jih je povzročila kriza zaradi covida-19. Prav tako meni, da ima lahko tehnologija pomembno vlogo pri gospodarskem okrevanju po pandemiji covida-19 in tudi pri uresničevanju naših ambicioznih podnebnih ciljev. Poročevalka pa tudi jasno priznava, da je umetna inteligenca povezana z več potencialnimi tveganji in slabostmi, kot so nepreglednost ali nejasna odgovornost, pristransko odločanje in pomisleki glede zasebnosti, in meni, da je treba ta vprašanja z morebitnimi prihodnjimi zakonodajnimi akti obravnavati, da se zagotovi varstvo potrošnikov, okrepi zaupanje v umetno inteligenco ter s tem povečata njeno sprejemanje in široka uporaba. Obenem verjame, da bi lahko ta pristop pripomogel k zagotavljanju pravne varnosti industriji, s čimer bi podprli inovacije.

Poročevalka meni, da bi morala Komisija s svojim pristopom k umetni inteligenci razviti okvir na podlagi načel, ki bo temeljil na temeljnih pravicah in vrednotah preglednosti, odgovornosti in po potrebi razločljivosti. Pomembno je, da so potrošniki seznanjeni s tem, da imajo pri interakciji z umetno inteligenco možnost, da izpodbijajo sprejete odločitve in da se te odločitve lahko pojasnijo potrošniku, kadar je to potrebno. Poročevalka v zvezi s tem meni, da so potrebni posebni zakonodajni akti EU o umetni inteligenci, ki lahko dopolnijo ustrezno obstoječo zakonodajo.

Poročevalka meni, da bi morala Komisija spodbujati ta načela v vseh fazah razvoja proizvodov, storitev in aplikacij umetne inteligence. Glede na to, kako hitro se sektor razvija, je prepričana, da bi morala Komisija razmisliti o funkcionalni in široki opredelitvi umetne inteligence, s katero bi zajela čim širši obseg proizvodov, storitev in aplikacij umetne inteligence ter zagotovila, da bi bil morebiten novi predlagani zakonodajni akt dovolj prožen, da bi se lahko prilagodil prihodnjemu razvoju.

Poročevalka podpira, da je Komisija pri zakonskem urejanju umetne inteligence izbrala pristop na podlagi tveganja, vendar meni, da Komisija za kategorizacijo tveganja ne bi smela uporabiti binarnega pristopa, temveč bi morala razviti zanesljivo objektivno metodologijo, na podlagi katere bi za posamezni primer uporabe in okoliščine določili, ali umetna inteligenca pomeni visoko tveganje. Poročevalka meni, da je treba preprečiti prekomerno zakonsko urejanje sektorja in da bi moralo največ regulativnih zahtev veljati za tiste vrste uporabe umetne inteligence, za katere je bilo jasno ugotovljeno, da pomenijo najvišje tveganje.

Poročevalka želi tudi opozoriti, da se za umetno inteligenco uporablja že velik del obstoječe zakonodaje, ki jo mora Komisija jasno evidentirati, da se prepreči birokracija in upošteva načelo „za enega sprejetega se eden odpravi“. Vsak nov predlog se mora popolnoma ujemati z obstoječimi zahtevami.

Poročevalka verjame, da je nujno razviti skupne standarde za umetno inteligenco, zato si je treba v EU in na ustreznih mednarodnih forumih še naprej prizadevati za razvoj skupnih standardov za umetno inteligenco.

Poročevalka meni, da so za podporo pravemu ekosistemu za razvoj umetne inteligence v EU potrebna nova regulativna orodja, kot so „regulativni peskovniki“, da se varno razvijejo inovativni proizvodi umetne inteligence, zaščitijo potrošniki ter podpre širitev MSP in zagonskih podjetij. Kot koristno orodje vidi tudi pobudo, kot je prostovoljni sistem označevanja zaupanja vredne umetne inteligence, ki je skladna s prej navedenimi načeli.

Poročevalka nazadnje meni, da je za uspeh EU na tem področju bistveno ustrezno izvrševanje, ki se mora nujno izvajati čezmejno in medsektorsko. Po mnenju poročevalke je to mogoče doseči z izvedljivim okvirom, ki bi ga Komisija zagotovila skupaj z jasnimi in posodobljenimi smernicami, ko bo morebitna zakonodaja začela veljati. Poročevalka meni, da bodo regulativni organi za zakonsko urejanje umetne inteligence potrebovali visoko raven specializacije in znanja, česar trenutno morda še nimajo, vendar bi lahko ustanovitev evropskega centra odličnosti za umetno inteligenco pomagala pri zagotavljanju orodij, ki jih regulativni organi potrebujejo za svoje delo, pa tudi pri usklajevanju regulativnega pristopa v vseh državah članicah.

PRILOGA: SEZNAM SUBJEKTOV IN OSEB, OD KATERIH JE POROČEVALKA PREJELA PRISPEVEK.

Priprava tega seznama je povsem prostovoljna in je v izključni pristojnosti poročevalke. Pri pripravi poročila do sprejetja v odboru je prejela prispevke od naslednjih subjektov ali oseb:

Subjekt	Oseba
BEUC	David Martin
	Ernani Cerasaro
Evropske digitalne pravice (EDRi)	Sarah Chander
Insurance Europe	Arthur Hilliard
DIGITALEUROPE	Julien Chasserieau
Allied for Startups	Benedikt Blomeyer
Evropsko združenje za znamke	Razvan Antemir
Centre for Information Policy Leadership (CIPL)	Bojana Bellamy
BSA	Thomas Boué
Evropska komisija, GD CNCT	Kilian Gross
	Martin Bailey
	Jorge Remuinan Suarez
	Mihail Adamescu

25.2.2021

MNENJE ODBORA ZA MEDNARODNO TRGOVINO

za Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov

o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope: odprava ovir za delovanje enotnega digitalnega trga in izboljšana uporaba umetne inteligence za evropske potrošnike (2020/2216(INI))

Pripravljaivec mnenja: Geert Bourgeois

POBUDE

Odbor za mednarodno trgovino poziva Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

1. ugotavlja, da sta proizvodnja in trgovina vse bolj odvisni od prenosa, shranjevanja in uporabe čezmejnih digitalnih informacij; poudarja, da mora EU spodbujati svoj digitalni prehod in s tem tudi okrevanje po pandemiji covida-19 ter povečati svojo odpornost, da se bo lahko spoprijemala s prihajajočimi izzivi; meni, da mora digitalni prehod potekati v skladu s cilji trajnostnega razvoja OZN in Pariškega sporazuma ter podnebnimi in okoljskimi cilji EU;
2. meni, da mora Evropska unija sprejeti nujne ukrepe za odpravo zaostanka za ZDA in Kitajsko, da bi povečala število svetovno uspešnih tehnoloških podjetij v EU in prevzela vodilno vlogo pri določanju standardov za trajnostno digitalno podatkovno vodeno svetovno gospodarstvo, ki bo zagotavljalo spoštovanje vrednot EU, človekovih pravic, varstva potrošnikov, varnosti in varstva podatkov;
3. poudarja, da je treba v okviru digitalnega prehoda okrepiti odprte tehnologije, prenosljivost in interoperabilnost; poudarja, da bi bilo treba te cilje vključiti v posodobljeni trgovinski sporazum s Kitajsko;
4. meni, da utegnejo biti različni pristopi trgovinskih partnerjev v ureditvi digitalne trgovine nekompatibilni; odločno podpira večstranske rešitve na področju pravil o digitalni trgovini in za trajnostno odpiranje trgov, da bi podjetjem, potrošnikom in delavcem zagotovili otipljive koristi; poziva, naj se čim prej zaključijo večstranska pogajanja Svetovne trgovinske organizacije (STO) o e-trgovini z uravnoveženim izidom; obžaluje, da se utegnejo podjetja iz EU v digitalni trgovini zaradi pomanjkanja globalnih pravil soočati z netarifnimi ovirami, kot so neupravičeno geografsko blokiranje, lokalizacija podatkov in obvezne zahteve za prenos tehnologije; ugotavlja, da so te ovire še posebej težavne za mala in srednja podjetja; poudarja, da bi lahko z

uvedbo svetovnih pravil na področju digitalne trgovine dodatno okrepili varstvo potrošnikov; podpira prizadevanja, da bi moratorij STO za elektronske prenose postal stalen, in poudarja, da je treba zagotoviti jasno opredelitev elektronskih prenosov; poziva, naj se dosledno izvajajo in širše sprejmejo sporazum STO o trgovini z izdelki informacijske tehnologije, njegova razširitev in referenčni dokument STO o telekomunikacijskih storitvah;

5. poudarja, da je treba vzpostaviti disciplino, ki bo prepovedovala neprostoVOLJNI prenos pravic intelektualne lastnine v obliki izvornih kod; v zvezi s tem poudarja, da EU ne bi smela sprejemati zavez glede algoritmov; poudarja, da moramo v EU omogočiti revizijo sistemov umetne inteligence z visokim tveganjem ter s tem zagotoviti varovanje poslovnih skrivnosti; poziva Komisijo, naj temeljito oceni učinek klavzule o izvorni kodi, ki je predmet e-trgovinskih pogajanj v STO o prihodnji evropski zakonodaji na področju umetne inteligence, vključno z njenim učinkom na pravice potrošnikov, in naj v to oceno vključi Evropski parlament;
6. se strinja, da mora EU prevzeti vodilno vlogo v svetu na področju razvoja in uporabe umetne inteligence; poziva EU, naj še naprej sodeluje s partnerji, na primer z Organizacijo za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) in STO, pri določanju standardov na področju umetne inteligence, da bi zmanjšali trgovinske ovire in spodbudili zaupanja vredno umetno inteligenco v skladu z vrednotami EU; podpira sodelovanje za vzpostavitev mednarodnih pravil in druge oblike sodelovanja med državami OECD na področju digitalnega gospodarstva, vključno s svetovnim partnerstvom za umetno inteligenco; spodbuja EU, naj okrepi sodelovanje z OZN in mednarodnimi standardizacijskimi organi na tem področju;
7. poudarja, da so podatkovni tokovi osrednjega pomena za digitalno trgovino in da podatki niso več samo proizvodno sredstvo, temveč so sami postali blago, s katerim se trguje; elektronski podatki pa so ključna gospodarska „surovina“ za digitalni prehod; ugotavlja, da sta dostop do podatkov in njihova obdelava pogosto nepogrešljiva za zagotavljanje konkurenčnih digitalnih storitev, zlasti tistih, ki uporabljajo umetno inteligenco; zato poudarja, da morajo imeti raziskovalci in podjetja večjo svobodo pri uporabi podatkov za razvoj umetne inteligence v skladu s splošno uredbo o varstvu podatkov; meni, da je treba v EU močno pospešiti vzpostavitev infrastrukture 5G, ki je v skladu s cilji nabora orodij EU za kibernetško varnost 5G; poziva Komisijo, naj sprejme pravila o digitalni trgovini, s katerimi se bo povečala konkurenčnost podjetij EU, zagotovilo zaupanje potrošnikov in olajšal prost čezmejni pretok podatkov, pri tem pa zagotovilo spoštovanje pravil EU o varstvu podatkov in zasebnosti in standardi na področju varstva potrošnikov; podpira načelo, da bi bilo treba dovoliti čezmejni prenos podatkov pod pogojem, da lahko strani vzpostavita ustrezna pravna orodja za prenos, ki zagotavljajo varstvo in varnost osebnih podatkov; poudarja, da se v skladu s splošno uredbo o varstvu podatkov osebni podatki lahko prenesejo v tretje države na podlagi sklepov o ustreznosti, standardnih pogodbenih določil in zavezujočih poslovnih pravil; poziva, naj se v prihodnje trgovinske sporazume vključijo premisleki o varstvu podatkov, da bi olajšali postopek sprejemanja sklepov o ustreznosti s trgovinskimi partnerji ter dodali ambiciozne in prožne določbe o čezmejnem pretoku podatkov; pri tem bi lahko dvostransko in regionalno regulativno sodelovanje, kot je spodbujanje vzajemnega priznavanja, dopolnilo prihodnji sporazum STO o e-trgovini ob upoštevanju ravni varstva osebnih podatkov, ki se zagotavlja v posameznih nacionalnih zakonodajah; poziva k strogi prepovedi prakse neupravičene lokalizacije podatkov v

sporazumu STO o elektronski trgovini in v sporazumih EU o prosti trgovini;

8. želi opomniti Komisijo, da morajo predlogi o enotnem digitalnem trgu dosledno spoštovati mednarodne obveznosti EU, vključno s sporazumi STO in dvostranskimi trgovinskimi sporazumi; Komisijo poziva, naj v celoti oceni geopolitične in strateške posledice svojih predlogov; meni, da bi EU morala še naprej dajati zgled za vzpostavitev odprtega podatkovnega gospodarstva, ki temelji na pravilih, ter spodbujati izmenjavo podatkov med EU in tretjimi državami;
9. je seznanjen s sklenitvijo sporazuma o celovitem azijskem regionalnem gospodarskem partnerstvu, ki spodbuja najobsežnejše globalno gospodarsko povezovanje; obžaluje pa, da v sporazumu ni poglavja o trajnostnem razvoju, ki bi vključevalo zaveze o varstvu okolja in socialnih pravicah, kar kaže na to, da mora EU prevzeti vodilno vlogo pri določanju svetovnih pravil v digitalnem gospodarstvu; meni, da bi morala EU spodbujati digitalna pravila, ki so v skladu z demokratičnimi načeli, človekovimi pravicami in trajnostnim razvojem, zato podpira predlog za ustanovitev sveta za trgovino in tehnologijo med EU in ZDA; zahteva, da se Evropski parlament v celoti obvešča o napredku v zvezi s tem predlogom in da se mu omogoči nadzor nad pogajanjem in prihodnjim delovanjem tega sveta, da bi spodbudili čezatlantsko sodelovanje na digitalnem področju, vključno na področju omejitev izvoza tehnologije in pregleda neposrednih tujih naložb; poziva Komisijo, naj zagotovi visoko raven preglednosti; v zvezi s tem podpira pripravo čezatlantskega sporazuma o umetni inteligenci za oblikovanje močnejšega in širšega soglasja o načelih etične umetne inteligence ter upravljanja podatkov ter spodbujanje inovacij in izmenjave podatkov za razvoj umetne inteligence v okviru teh načel, ki bo spodbujal trgovino ter razvoj kompatibilnih pravil in standardov na področju digitalne trgovine ter zagotovil osrednjo vlogo EU pri določanju teh standardov; poudarja, da bi bilo treba v ta čezatlantski sporazum o umetni inteligenci vključiti tudi poglavje o varnosti ter varstvu podatkov uporabnikov in potrošnikov; poziva obe strani, naj izkoristita zagon nove administracije predsednika Joeja Bidna in takoj začneta reševati ta vprašanja ter se v okviru OECD dogovorita o pravični obdavčitvi digitalnega gospodarstva;
10. poudarja vlogo digitalne trgovine in, na primer, uporabe blokovnih verig pri lažšanju dostopa za mala in srednja podjetja, tudi v najmanj razvitih državah, do globalnih vrednostnih verig ter povečanju učinkovitosti čezmejnih trgovinskih postopkov in poslovnih transakcij ter zmanjšanju njihovih stroškov; v zvezi s tem ugotavlja, da nepregledna birokracija in pretirana bremena najbolj vplivajo na mala in srednja podjetja, zato poudarja, da je treba zakonodajo poenostaviti in pojasniti, da bi ta podjetja spodbudili razvoj teh podjetij in njihovo uporabo digitalnih tehnologij, zlasti umetne inteligence; poziva Komisijo, naj mala in srednja podjetja podpira pri prehodu na digitalno gospodarstvo; zlasti poudarja, da bi lahko s tem spodbudili krepitev ekonomskega položaja in nadaljnje vključevanje žensk; ugotavlja, da lahko uporaba blokovne verige podjetjem olajša poslovanje v skladu s potrebno skrbnostjo;
11. ugotavlja, da je umetna inteligenca vključena v vrsto sistemov, s čimer se bodo povečale možnosti za vstop, ki jih lahko izkoristijo zlonamerni akterji; zato poudarja, da je treba glede na vse večje število velikih kibernetičnih napadov iz držav, ki niso članice EU, katerih namen je odtujitev občutljivih poslovnih informacij, kot so poslovne skrivnosti in intelektualna lastnina, in katerih žrtve so pogosto podjetja iz EU, spodbujati kibernetično varnost s podpiranjem standardov, smernic in dobre prakse, ki

bodo izhajali iz sektorja in bodo pomagali podjetjem obvladovati tveganja na področju kibernetne varnosti; ugotavlja, da bi bilo treba preučiti možnost sprejetja diplomatskih ukrepov ali gospodarskih povračilnih ukrepov za izvajanje pritiska na države, ki niso pripravljene sodelovati; meni, da bi sporazum v okviru OECD, ki bi države zavezoval, da ne bodo gospodarsko vohunile druga zoper druge države članice, tudi odvrčal države, ki niso članice EU, od takšnega ravnanja;

12. poudarja, da so sporazumi EU oprosti trgovini pomembni pri spodbujanju interesov in vrednot podjetij, potrošnikov in delavcev EU v svetovnem digitalnem gospodarstvu, in meni, da dopolnjujejo konkurenčen enotni digitalni trg; meni, da je treba zlasti sodelovati z Združenim kraljestvom, ki ima pomembno vlogo v svetovnem digitalnem gospodarstvu; pozdravlja poglavja o digitalni trgovini in telekomunikacijah v sporazumu o trgovini in sodelovanju med EU in Združenim kraljestvom in meni, da so merilo za pogajanja z drugimi razvitimi trgovinskimi partnerji EU; poziva, naj se poglavja o digitalni trgovini in telekomunikacijah vključijo v vse prihodnje sporazume o prosti trgovini; poziva, naj bo digitalna trgovina steber nove trgovinske strategije EU;
13. poudarja, da je treba odpraviti obstoječa neravnotežja in izkrivljanja na svetovnem trgu, ki ovirajo rast tehnoloških podjetij v EU; poziva Komisijo, naj še naprej sodeluje z ZDA, Japonsko in drugimi enako mislečimi partnerji pri reformi pravil STO, med drugim o subvencijah, prisilnem prenosu tehnologij in podjetjih v državni lasti; poudarja, da je treba bolje izvrševati obstoječe trgovinske in naložbene sporazume, okrepiti vzajemnost na nekaterih področjih trgovinske in naložbene politike ter razviti regulativne okvire EU, vključno z novim instrumentom o tujih subvencijah; meni, da je treba oblikovati pogoje, ki bodo tehnološka podjetja v EU podpirali z ustreznimi finančnimi ukrepi in izvoznimi krediti; podpira oblikovanje zaščitnih ukrepov v zakonodaji in trgovinskih sporazumih EU zoper protikonkurenčno ravnanje vseh akterjev v digitalni vrednostni verigi, vključno s telekomunikacijami.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	25.2.2021
Izid končnega glasovanja	+: 36 -: 4 0: 3
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Barry Andrews, Anna-Michelle Asimakopulu (Anna-Michelle Asimakopoulou), Tiziana Beghin, Geert Bourgeois, Saskia Bricmont, Udo Bullmann, Jordi Cañas, Daniel Caspary, Miroslav Číž, Arnaud Danjean, Paolo De Castro, Emanuil Frangos (Emmanouil Fragkos), Raphaël Glucksmann, Markéta Gregorová, Enikő Györi, Roman Haider, Christophe Hansen, Heidi Hautala, Danuta Maria Hübner, Herve Juvin, Karin Karlsbro, Danilo Oscar Lancini, Bernd Lange, Margarida Marques, Gabriel Mato, Sara Matthieu, Emmanuel Maurel, Carles Puigdemont i Casamajó, Samira Rafaela, Inma Rodríguez-Piñero, Massimiliano Salini, Helmut Scholz, Liesje Schreinemacher, Sven Simon, Dominik Tarczyński, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt, Marie-Pierre Vedrenne, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler, Jan Zahradil
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Markus Buchheit, Jean-Lin Lacapelle

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

36	+
PPE	Anna-Michelle Asimakopulu (Anna-Michelle Asimakopoulou), Daniel Caspary, Arnaud Danjean, Eniko Gyori, Christophe Hansen, Danuta Maria Huebner, Gabriel Mato, Massimiliano Salini, Sven Simon, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler
S&D	Udo Bullmann, Miroslav Číž, Paolo De Castro, Raphaël Glucksmann, Bernd Lange, Margarida Marques, Inma Rodríguez-Piñero, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt
RENEW	Barry Andrews, Jordi Cañas, Karin Karlsbro, Samira Rafaela, Liesje Schreinemacher, Marie-Pierre Vedrenne
ID	Roman Haider, Hervé Juvin, Markus Buchheit, Danilo Oscar Lancini, Jean-Lin Lacapelle
ECR	Geert Bourgeois, Emanuil Frangos (Emmanouil Frangkos), Dominik Tarczynski, Jan Zahradil
NI	Carles Puigdemont i Casamajó

4	-
VERTS/ALE	Saskia Bricmont, Markéta Gregorová, Heidi Hautala, Sara Matthieu

3	0
The Left	Emmanuel Maurel, Helmut Scholz
NI	Tiziana Beghin

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani

23.3.2021

MNENJE ODBORA ZA INDUSTRIJO, RAZISKAVE IN ENERGETIKO

za Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov

o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope: odprava ovir za delovanje enotnega digitalnega trga in izboljšana uporaba umetne inteligence za evropske potrošnike (2020/2216(INI))

Pripravljaljka mnenja (*): Nicola Beer

(*) Postopek s pridruženim odborom - člen 57 Poslovnika

POBUDE

Odbor za industrijo, raziskave in energetiko poziva Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

1. poziva evropske institucije, naj si prizadevajo, da bi Unija postala vodilna v svetu na področju digitalne preobrazbe in umetne inteligence, in sicer z določitvijo cilja in mobilizacijo virov, da bi do leta 2030 postala najbolj konkurenčna in inovativna regija na podlagi pravil in vrednot EU, ter s spodbujanjem mednarodnega sodelovanja na področju umetne inteligence s podobno mislečimi državami in svetovnimi akterji; opozarja na potencial za evropsko dodano vrednost in sedanje stroške neukrepanja na ravni EU na področju umetne inteligence in digitalne ureditve; poziva k regulativnemu pristopu, ki ne temelji na pregledu trenutnega tehnološkega razvoja, temveč si prizadeva zagotoviti, da bodo sprejeta pravila primerna za prihodnje tehnološke preboje in pojave; poziva, naj bo vsa zakonodaja na področju umetne inteligence in digitalnih vprašanj uravnotežena in sorazmerna ter naj temelji na načelih subsidiarnosti in tehnološke nevtralnosti ter na temeljitih ocenah učinka; poudarja, da so inovacije, odprti trgi, vgrajene evropske vrednote, ki temeljijo na temeljnih pravicah, in družbena sprejemljivost elementi, ki bi Uniji omogočili, da prevzame vodilno vlogo pri snovanju takšne digitalne družbe, ki bo koristila ljudem in družbi kot celoti, spodbujala rast in konkurenčnost, zagotavljala svojo digitalno suverenost in odpornost ter krepila geopolitični in strateški pomen Unije; poudarja, da bi moral biti cilj evropske zakonske ureditve na področju podatkov in umetne inteligence oblikovanje enotnega digitalnega trga brez meja in konkurenčne, inovacijam prijazne, na ljudi osredotočene, zaupanja vredne in varne podatkovne družbe in gospodarstva, ki bi podpirala razvoj in uvajanje umetne inteligence, dostop do podatkov, interoperabilnost in prenosljivost podatkov; poudarja, da mora digitalni prehod prispevati k trajnostnemu razvoju, pri tem pa je treba uravnotežiti gospodarsko, socialno, etično in okoljsko razsežnost; poudarja, da sta digitalna konkurenčnost in gospodarska rast dva od treh ključnih ciljev iz sporočila o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope, ki sta nenadomestljiva pogoja za oblikovanje

odprte, demokratične in trajnostne družbe, temelječe na tehnologiji, ki deluje za ljudi; poudarja, da je za doseg tega cilja potreben skupen evropski pristop ob spoštovanju evropskih temeljnih načel in vrednot;

2. opozarja, da mora biti Unija digitalno suverena, če se želi razvijati neovirano in na podlagi svojih vrednot; poudarja, da so naložbe v znanost, raziskave in razvoj, inovacije na področju digitalizacije in umetne inteligence ter boljši dostop do tveganega kapitala in visokokakovostnih podatkov brez pristranskosti temelji za zagotovitev digitalne suverenosti Unije; poudarja tudi, da bodo imela mala in srednja podjetja ter evropska proizvodnja v tem procesu preoblikovanja ključno vlogo; izpostavlja, da bo četrta industrijska revolucija med drugim odvisna od dostopa do surovin, kot so litij in redke zemlje, in da mora Unija zmanjšati svojo odvisnost od uvoženih kritičnih surovin z omejevanjem absolutne porabe ter z lastnim okoljsko odgovornim rudarjenjem in krožnim gospodarstvom; meni, da bi lahko močnejša politika krožnega gospodarstva za digitalne naprave in polprevodnike hkrati prispevala k industrijski suverenosti Unije in preprečevanju negativnih učinkov rudarskih dejavnosti, povezanih s surovinami; želi spomniti, da se umetna inteligenca in druge digitalne tehnologije pogosto razvijajo v mednarodnem okviru; ugotavlja, da bo nejasna in razdrobljena zakonska ureditev inovativna podjetja spodbudila, da bodo svoje proizvode in storitve razvijala zunaj Evrope; poudarja pomen prostega čezmejnega pretoka podatkov; podpira namero Komisije glede odprave neupravičenih ovir za mednarodne podatkovne tokove in omejitev, s katerimi se evropska podjetja spoprijemajo v tretjih državah; poudarja pomen dostopa do podatkov in vseevropske interoperabilnosti pri uporabi eksponentno naraščajoče količine industrijskih in javnih podatkov; svari pred uporabo umetne inteligence v sistemih kaznovanja in nagrajevanja državljanov na podlagi njihovega družbenega vedenja; poziva Komisijo, naj pripravi strategijo za financiranje evropskih zagonskih podjetij, da bi spodbudila njihovo rast v Evropi, kar bo Evropi prineslo nova delovna mesta, zamisli in inovativna podjetja, ter da bi preprečila selitev teh podjetij izven Evrope; poziva Komisijo, naj preuči različne vzroke tveganja, da bi Unija postala odvisna od zunanjih akterjev; opozarja, da morajo države članice spoštovati svojo zavezo iz strategije Evropa 2020, da bodo v raziskave in razvoj vložile 3 % svojega BDP, da bi zagotovile strateško suverenost Unije na digitalnem področju; želi spomniti, da koncept večje suverenosti ni v nasprotju s konceptom proste in pravične trgovine;
3. poudarja, da sektor IKT še vedno pušča precejšen okoljski in ogljični odtis; poudarja, da je mogoče prihranke in boljše upravljanje doseči tudi z nadaljnjim trajnostnim razvojem digitalnih tehnologij, umetne inteligence in robotike, da bi strojno učenje lahko prispevalo k zmanjšanju emisij z boljšim razumevanjem tehnoloških procesov, z izboljšanjem energijske učinkovitosti, z uvajanjem obnovljivih virov energije in shranjevanja energije, z omogočanjem souporabe in dostopa do bistvenih in dobro opredeljenih naborov podatkov ter z vključitvijo okoljske razsežnosti v celoti v skladu z evropskim zelenim dogovorom; ugotavlja, da je večje zmanjšanje emisij in celo popolno podnebno nevtralnost mogoče doseči z določitvijo standardov učinkovitosti podatkovnih centrov za gostiteljske lokacije, skupaj z dodatnimi zahtevami za visokozmogljivostno računalniško strojno in programsko opremo ter ponovno uporabo toplote; poudarja pomen razvoja energijsko učinkovitejšega visokozmogljivostnega računalništva, kot je t. i. zelena kocka IT (Green IT cube);
4. pozdravlja uporabo programov financiranja EU za podporo digitalizaciji naše družbe in industrije, če temeljijo na načelih učinkovitosti, preglednosti in vključevanja; poziva k

usklajenemu izvajanju različnih skladov za čim večjo sinergijo med programi; predlaga strateško prednostno usmeritev sredstev iz skladov za izgradnjo potrebne digitalne infrastrukture; poudarja, kako uspešno je Skupno podjetje za evropsko visokozmogljivostno računalništvo; pozdravlja nedavno objavljeni predlog Komisije o nadaljevanju tega projekta, da bi se še naprej ohranjala in spodbujala vodilna vloga Evrope v super- in kvantnem računalništvu, ki je nepogrešljivo za razvoj umetne inteligence; opozarja, da so mala in srednja podjetja hrbtenica evropskega gospodarstva in potrebujejo posebno podporo iz programov financiranja EU, da bodo zmogla digitalni prehod; pozdravlja načrte za nadaljnji razvoj evropskega sveta za inovacije v okviru programa Obzorje za obdobje 2021–2027 v celovit svet, ki bo ponujal enotno kontaktno točko za zagonska podjetja, boljše instrumente financiranja in storitve za pospešitev poslovanja; poziva Komisijo in države članice, naj povečajo naložbe v raziskave in omogočijo dodatno sodelovanje med inovativnimi podjetji, visokim šolstvom in raziskovalnimi ustanovami; priznava, da se z izmenjavo in ponovno uporabo komponent aplikacij umetne inteligence povečujeta uporaba in uvajanje rešitev umetne inteligence; poudarja pomen temeljnih raziskav temeljev umetne inteligence; ugotavlja, da sedanje aplikacije umetne inteligence temeljijo na raziskavah, ki so se začele pred več desetletji; poudarja, da je treba omogočiti celovite raziskave vseh aplikacij in tehnologij umetne inteligence; poziva k zakonodajnim rešitvam, kot so regulativni peskovniki z možnostjo širitve uspešnih pilotnih projektov, ki bi javnim in zasebnim ustanovam omogočili, da vzpostavijo varno preizkusno območje za raziskave in razvoj na področju umetne inteligence za primere uporabe z visokim tveganjem kot tudi primere uporabe brez visokega tveganja; poziva k novim evropskim pobudam, osredotočenim na raziskave v prvi fazi; poziva k obsežnim naložbam v grozde odličnosti za digitalne inovacije in umetno inteligenco v državah članicah na podlagi sodelovanja med inovativnimi podjetji, visokim šolstvom in raziskovalnimi ustanovami, da bi zagotovili gradnjo zmogljivosti in izmenjavo primerov dobre prakse ter spodbudili raziskave in inovacije vzdolž celotne vrednostne verige, s čimer bi pritegnili in ohranili najboljše talente in zasebne naložbe; opozarja, da imajo mala in srednja ter zagonska podjetja vse večjo vlogo pri digitalnih inovacijah; poziva k ukrepom za spodbujanje inovacij v teh podjetjih z zmanjšanjem upravnega bremena, lažjim dostopom do financiranja (vključno s krediti in tveganim kapitalom), večjo dostopnostjo informacij in zagotavljanjem izobraževanja za zapolnitev vrzeli v znanjih in spretnostih;

5. obžaluje, da je doslej le 17 % MSP v svoja podjetja uspešno vključilo digitalno tehnologijo¹; opozarja, da je uvajanje digitalizacije v malih in srednjih podjetjih nujen pogoj za izkoriščanje tega drugega vala digitalizacije; poudarja, da v prihodnji zakonodaji na digitalnem področju ne bi smelo biti nepotrebnih upravnih ali regulativnih bremen za mala in srednja podjetja, spremljati pa bi jo morale jasne smernice, kot je evropski okvir za umetno inteligenco, robotiko in sorodne tehnologije, ki bi obravnavale etična načela in po potrebi tehnične standarde, da bi se izboljšala učinkovitost, interoperabilnost, varnost in zasebnost, s čimer bi se doseglo boljše upravljanje uporabe novih tehnologij, kot je umetna inteligenca; poudarja, da pravna negotovost zavira nastajanje visokotehnoloških samorogov, zagonskih podjetij ter malih in srednjih podjetij; poziva k vzpostavitvi digitalnega ekosistema, v katerem bi lahko mala in srednja podjetja sodelovala pri tehnoloških inovacijah, povezanih z digitalizacijo in umetno inteligenco; poziva k okrepitevi evropskih vozlišč za digitalne

¹ Poročilo delovne skupine za vozlišča digitalnih inovacij za leto 2018 https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/dihs_access_to_finance_report_final.pdf

inovacije in jasnejši strategiji zanje, da bi se spodbudilo obsežno sprejemanje novih tehnologij v malih in srednjih podjetjih, podjetjih s srednje veliko tržno kapitalizacijo in zagonskih podjetjih; poudarja, da bi morala mreža evropskih vozlišč za digitalne inovacije zagotoviti obsežno geografsko pokritost Evrope, tudi oddaljenih, podeželskih in otoških območij, ter začeti medsektorski dialog; poziva Komisijo, naj pripravi ambiciozno in celovito strategijo za podporo ustanavljanju in rasti zagonskih podjetij, da bi v 10 letih nastala nova generacija evropskih digitalnih samorogov; poudarja, da bi bilo treba v strategiji obravnavati ukrepe, kot so zmanjševanje birokracije in gradnja odlične infrastrukture, dostop do financiranja, spodbujanje uspešnega odcepljanja od univerz in podjetij, boljši dostop do javnih naročil, davčne spodbude za zagonska podjetja in novoustanovljena mala in srednja podjetja, podpora za dostop do svetovnih trgov od samega začetka, uvedba vizuma EU za zagonska podjetja, zmanjšanje regulativnih bremen, uvedba „regulativnih peskovnikov“ in posebnih zagonskih ekosistemov v EU, ki bi ljudem pomagali pri ustanavljanju podjetij, pridobivanju finančnih sredstev ali predaji licence za uporabo svojih izumov obstoječim podjetjem kot modelu za prenos tehnologije; ugotavlja, da bi bilo treba te ukrepe razvijati v stalnem dialogu z ustreznimi deležniki;

6. opozarja na nezadostno evropsko financiranje s tveganim kapitalom, nezadosten dostop do financiranja in nezadostno razpoložljivost podatkov, nesorazmerno veliko vlogo javnih subjektov v obstoječem financiranju in velike razlike v zagonskih ekosistemih ter razpoložljivem financiranju med državami članicami; nadalje priznava zunanje in notranje ovire, zlasti za manj razvite sektorje, pa tudi za širši spekter sektorjev in za mala in srednja podjetja, ki težje uvajajo aplikacije umetne inteligence v primerjavi z velikimi podjetji; poziva k celovitemu pristopu v Uniji, ki naj temelji na izboljšani in posodobljeni obdavčitvi ter spodbuja podjetništvo s pravičnimi davčnimi ureditvami, usmerjenimi v rast, in predpisi, ki so naklonjeni vlagateljem, da bi obetavnim evropskim zagonskim podjetjem na vseh stopnjah njihove rasti zagotovili možnosti financiranja; poziva k skupnim prizadevanjem za preprečevanje in odvratanje od odseljevanja mladih obetavnih evropskih podjetij, ki po vstopu na trg pogosto ne najdejo virov financiranja;
7. poudarja, da je potencial Evrope za rast odvisen od digitalnih znanj in spretnosti njenih prebivalcev in podjetij; ugotavlja, da na evropskem trgu dela trenutno obstaja vrzel v znanjih in spretnostih, ki jo je treba odpraviti s preusposabljanjem in izpopolnjevanjem; poziva, naj se več pozornosti nameni preusposabljanju in izpopolnjevanju na področju digitalnih znanj in spretnosti ter kompetenc v nacionalnih izobraževalnih sistemih; poziva k sprejetju ukrepov za obravnavanje bega možganov in privabljanje najboljših strokovnjakov v EU brez poseganja v nacionalne ureditve trgov dela in pristojnosti socialnih partnerjev, s čimer bi Unija postala privlačen prostor s finančnega, intelektualnega in podjetniškega vidika; poudarja, da bi bilo treba te ukrepe ustrezno financirati, da bi vzpostavili boljše pogoje za privabljanje vodilnih raziskovalcev, podprli digitalne ekosisteme univerz, raziskovalnih središč, podjetniških inkubatorjev in podjetij, ki so odprti za ustvarjalnost in inovacije, ter spodbujali postavljanje najsodobnejše digitalne infrastrukture; meni, da je treba v novem programu znanj in spretnosti za Evropo obravnavati izzive v zvezi s prilagajanjem in ustvarjanjem novih kvalifikacij za krepitev digitalnega in zelenega prehoda; poleg tega poudarja, da je mogoče pomanjkanje znanj in spretnosti ter neskladje med njihovo ponudbo in povpraševanjem preprečiti z izboljšanjem in olajšanjem sodelovanja med sistemi izobraževanja, usposabljanja in preusposabljanja ter potrebami podjetij po inovacijah; meni, da mora biti oblikovanje pravičnega digitalnega sektorja povezano z

izobraževalnimi vidiki, socializacijo, poštenimi pogoji dela, usklajevanjem poklicnega in zasebnega življenja, demokracijo in dobrim upravljanjem; poudarja, da mora Unija, če želi uporabiti vse koristi digitalizacije, obravnavati digitalno pismenost ter znanja in spretnosti za vse; poziva k ukrepom za povečanje in podpiranje projektov usposabljanja in ukrepov za večjo diverzifikacijo v digitalnem sektorju ter opozarja, da je treba odpraviti razlike med spoloma v naravoslovju, tehnologiji, inženirstvu in matematiki (področja STEM), kjer so ženske še vedno premalo zastopane;

8. z obžalovanjem ugotavlja, da do 30 % državljanov EU nima osnovnih digitalnih znanj in spretnosti², medtem ko do 90 % delovnih mest zahteva takšne osnovne kompetence; poziva Komisijo, naj razvije strategije za lažji digitalni prehod s podpiranjem programov preusposabljanja, izboljšanjem poklicnega izobraževanja, zagotavljanjem večjega dostopa do talentov in omogočanjem vseživljenjskega usposabljanja za obstoječe in prihodnje zaposlene, s posebnim poudarkom na malih in srednjih podjetjih;
9. priznava priložnosti in tveganja za ustvarjanje novih visokokvalificiranih delovnih mest in izgubo delovnih mest zaradi digitalnega prehoda; poziva Komisijo, naj v sodelovanju s socialnimi partnerji razvije potrebne strategije, da bi čim bolj zmanjšali morebitne negativne učinke digitalizacije, podatkov in umetne inteligence ter preučili njihov potencial za povečanje trajnostne produktivnosti in izboljšanje blaginje zaposlenih, pa tudi naj vlaga v programe ozaveščanja in digitalnega opismenjevanja ter zagotovi stalno varstvo pravic in svoboščin zaposlenih; poziva Komisijo, naj preuči možnost uvedbe minimalnih standardov, kot tudi možnosti za zaščito ljudi, ki delajo na digitalnih platformah, ter vse večji nadzor na delovnem mestu, ki ga omogoča digitalizacija;
10. poudarja, da lahko uporaba pristranskih podatkovnih nizov nenamerno povzroči pristranske aplikacije umetne inteligence, ter opaža zlasti tveganje za nadaljevanje pristranskosti na podlagi spola, kulturnega, etničnega ali socialnega porekla, invalidnosti ali spolne usmerjenosti; poudarja, da je treba priznati in obravnavati pristranskost v razvoju in uporabi sistemov, ki temeljijo na podatkih; poudarja, da je treba zaradi prenizke zastopanosti žensk na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike ter v digitalnih podjetjih obravnavati razsežnost spola; v celoti podpira cilj Komisije, da poveča število žensk v tehnologiji, med drugim s povečanjem in podpiranjem projektov in ukrepov na področju usposabljanja; opozarja, da so ženske v Evropi premalo zastopane na vseh ravneh v digitalnem sektorju, od študentk (32 % na dodiplomski, magistrski ali enakovredni ravni) do najvišjih akademskih položajev (15 %), ter da je vrzel največja pri strokovnih znanjih in spretnostih ter zaposlitvah na področju IKT – na teh delovnih mestih je delež žensk v EU samo 18 %; poziva Komisijo in države članice, naj ukrepe za oblikovanje digitalnega prehoda EU uskladijo s cilji Unije na področju enakosti spolov;
11. poudarja, da je vzpostavitev varne in vključujoče evropske gigabitne družbe osnovni pogoj za uspeh Unije pri njenem digitalnem prehodu; želi spomniti, da je uspešnost podatkovnega gospodarstva Unije ter razvoja in uvajanja umetne inteligence odvisna zlasti od širšega ekosistema IKT, odprave socialne digitalne vrzeli, izpopolnjevanja in preusposabljanja delovne sile ter razvoja interneta stvari, optičnega omrežja, kvantnega računalništva in tehnologije veriženja podatkovnih blokov; priznava vlogo, ki jo lahko ima omrežje 5G pri doseganju tega cilja; ugotavlja, da bodo zelo visokozmogljiva

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_1196

omrežja Evropi omogočila kvantitativni preskok, ki bo koristil celotnemu tehnološkemu ekosistemu; poudarja vlogo povezljivosti, zlasti če jo poganjata 5G in optična infrastruktura, pri preoblikovanju načinov dela in izobraževanja, poslovnih modelov in celotnih sektorjev, kot so proizvodnja, promet in zdravstvo, zlasti v povezavi z drugimi tehnologijami, kot so virtualizacija, računalništvo v oblaku, računalništvo na robu, umetna inteligenca, omrežno rezinjenje in avtomatizacija, ter njen potencial za doseganje večje produktivnosti ter več inovacij in uporabniških izkušenj; želi spomniti, da bi si morala Unija prizadevati za premostitev digitalne vrzeli na podeželju, ki bi jo bilo treba upoštevati zlasti pri uporabi sredstev Unije za vzpostavitev omrežij 5G, da bi se zmanjšala prazna območja, in infrastrukture za povezljivost na splošno; poziva Komisijo, naj evropska podjetja spodbudi, da začnejo razvijati in graditi tehnološke zmogljivosti za mobilna omrežja naslednje generacije; poziva Komisijo, naj analizira učinek neenakega dostopa do digitalnih tehnologij in razlik v povezljivosti med državami članicami; ugotavlja, da so naložbe v visokozmogljivostno računalništvo bistvene, da bi lahko izkoristili celotni potencial umetne inteligence in drugih nastajajočih tehnologij; poziva, naj se naložbena vrzel za povezljivost premesti z instrumentom Next Generation EU ter nacionalnim in zasebnim financiranjem, da se nadomesti krčenje naložb EU v prihodnje tehnologije v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027; poziva k sprejetju komunikacijske strategije EU, ki bi državljanom EU zagotavljala zanesljive informacije, in izvajanju kampanj za ozaveščanje o 5G in elektromagnetnem sevanju, vključno s preprečevanjem širjenja dezinformacij;

12. poziva k usklajenim ukrepom za zmanjšanje oziroma odpravo digitalnih vrzeli, ki jih je razkrila pandemija, med različnimi državami članicami, njihovimi regijami, družbami, državljanji, zagonskimi in drugimi podjetji ter drugimi akterji socialnega gospodarstva in akademskih krogov; poziva k vključujoči digitalizaciji naših družb, ki bo v interesu državljanov in bo dostopna vsem po ugodni ceni ter bo omogočila pravično in sodelovalno digitalno posodobitev javnega sektorja, pri čemer bi bilo treba stremeti k takšni digitalni preobrazbi, ki temelji na vrednotah, ter spodbujati temeljne pravice in demokratične vrednote, tako da noben državljan ne bi bil zapostavljen pri prehodu na digitalizirano družbo;
13. poziva k celostnemu družbenemu pristopu h kibernetiski varnosti; poudarja, da bi morali biti novi pristopi h kibernetiski varnosti zasnovani na podlagi odpornosti in prilagodljivosti na pritiske in napade; poziva k celostnemu pristopu h kibernetiski varnosti, pri katerem se upošteva celoten sistem, od zasnove in uporabnosti sistema do izobraževanja in usposabljanja državljanov; poudarja, da sta zaradi digitalne preobrazbe s hitro digitalizacijo storitev in obsežno uvedbo povezanih naprav naša družba in gospodarstvo neizogibno bolj izpostavljena kibernetiskim napadom; opozarja, da bo napredek na področju kvantnega računalništva oslabil obstoječe tehnike šifriranja, ki so temelj zasebnosti državljanov, industrijske intelektualne lastnine in nacionalne varnosti; poziva Komisijo, naj podpre raziskave, ki bi Evropi omogočile, da se spopade s tem izzivom in hkrati zaščiti pravice državljanov glede zasebnosti, ter poudarja potrebo po močnem in varnem šifriranju od konca do konca; poziva Komisijo, naj preuči možnost uporabe protokolov in aplikacij na področju kibernetiske varnosti, ki temeljijo na blokovnih verigah, da bi izboljšali odpornost, zanesljivost in trdnost infrastruktur umetne inteligence; poudarja, da je treba elemente kibernetiske varnosti vključiti v vse sektorske politike; poudarja, da učinkovita zaščita od institucij EU in nacionalnih institucij zahteva, da medsebojno sodelujejo ob podpori Agencije Evropske unije za kibernetisko varnost (ENISA), da bi zagotovile varnost, celovitost, odpornost in

trajnostnost kritične infrastrukture in elektronskih komunikacijskih omrežij; pozdravlja predlog Komisije za revizijo direktive o kibernetiki varnosti³ ter njeno namero, da razširi področje uporabe direktive in zmanjša razlike v uporabi med državami članicami; poudarja ključni pomen zagotavljanja varnosti, celovitosti in odpornosti kritične infrastrukture in elektronskih komunikacijskih omrežij; poudarja povezavo med močno kibernetiko varnostjo kritične infrastrukture in elektronskih komunikacijskih omrežij ter digitalno suverenostjo Unije; poziva k previdnosti pri stopanju v smeri potencialne odvisnosti od dobaviteljev z visokim tveganjem, zlasti pri uvajanju omrežij 5G; opozarja, da sedanja zakonodaja Unije ne določa obveznih zahtev glede kibernetike varnosti za izdelke in storitve na splošno; poziva k vključitvi bistvenih zahtev že v fazo zasnove (vgrajena varnost) in tudi k uporabi ustreznih standardov in postopkov kibernetike varnosti tako v življenjskem ciklu izdelkov in storitev kot v celotni dobavni verigi; poziva k okrepitvi dejavnosti v zvezi s kritično infrastrukturo, ki so za Unijo strateškega pomena, vključno s kibernetiko tehnologijo in raziskavami ter preprečevanjem tveganj v zvezi z uvajanjem omrežij 5G;

14. priznava, da je umetna inteligenca ključna za zagotovitev evropske konkurenčnosti v digitalni dobi; poudarja, da je za lažje uvajanje umetne inteligence v Evropi in preprečitev razdrobljenosti notranjega trga potreben skupen evropski pristop k umetni inteligenci, vredni zaupanja in osredotočeni na človeka, ki bo temeljil na preglednosti in jasnih pravilih glede odgovornosti; poudarja, da bi moral biti človeški nadzor vedno mogoč, kadar imajo državljani opravka z avtomatiziranimi sistemi z visokim tveganjem, da se zagotovi možnost preverjanja in popravka avtomatizirane odločitve; je prepričan, da se bo s vzpostavitev jasnega evropskega regulativnega okvira in dolgoročne pravne varnosti povečalo zaupanje med potrošniki in podjetji ter med akterji v javnem sektorju, industriji in na področju raziskav;
15. priznava, da je umetna inteligenca tehnologija, ki temelji na podatkih; meni, da je za razvoj umetne inteligence v Evropi ključnega pomena dostop do velepodatkov; priznava, da bo povečana uporaba izdelkov in industrijskih naprav, povezanih z internetom, na eni strani povečala konkurenčnost, omogočila razvoj novih izdelkov in storitev ter olajšala inovacije, na drugi strani pa bo prinesla tudi nova tveganja v zvezi z zasebnostjo, informacijami in kibernetiko varnostjo; poziva Komisijo, naj pregleda in nadalje razvije dostop do podatkov ter naj zagotovi, da se bodo javni podatki pripravljali v odprtih oblikah zapisov in da bodo zlahka dostopni, zlasti za zagonska podjetja ter mala in srednja podjetja; poziva k novemu pristopu k ureditvi podatkov, ki bi spodbujal raziskave, inovacije in konkurenčnost z zagotavljanjem več pravic dostopa do podatkov in njihove uporabe, kadar se ti štejejo za anonimizirane in neobčutljive, skupaj z jasnimi in uravnoteženimi pravili, zlasti glede varstva temeljnih pravic ter pravic intelektualne lastnine in poslovnih skrivnosti; poudarja, da so sedanja neravnovesja na trgu med platformami, ki delujejo kot vratarji, in malimi in srednjimi podjetji ter omejen dostop do podatkov izziv za evropska mala in srednja podjetja; poudarja, da je treba okrepiti dostop malih in srednjih podjetij do podatkov; poziva, naj se kot krovno načelo uveljavi omogočanje praks izmenjave podatkov na večinoma prostovoljni podlagi, vključno z zagotavljanjem spodbud za omogočanje izmenjave podatkov; poudarja, kako pomembni so jasni postopki tržnih odobritev in vseevropske politike dostopa do trga; pozdravlja novo strategijo Komisije za računalništvo v oblaku in evropsko pobudo za računalništvo

³ Direktiva (EU) 2016/1148 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. julija 2016 o ukrepih za visoko skupno raven varnosti omrežij in informacijskih sistemov v Uniji (UL L 194, 19.7.2016, str. 1).

v oblaku; je seznanjen s sodbo Sodišča Evropske unije v zadevi Schrems II, v kateri je ugotovilo, da zasebnostni ščit EU-ZDA ne zagotavlja ustrezne ravni varstva, kot jo zagotavljata splošna uredba o varstvu podatkov in Listina Evropske unije o temeljnih pravicah; meni, da je prosti pretok podatkov na notranjem trgu bistven za izkoriščanje celotnega potenciala podatkovnega gospodarstva, in poudarja, da mora ohranitev pretoka podatkov ostati temelj evropskih ciljev; želi spomniti Komisijo, da je treba olajšati čezatlantske prenose podatkov in pretok podatkov med EU in ZDA ob doslednem spoštovanju zakonov in standardov EU in držav članic, da strategija za računalništvo v oblaku in pobuda za računalništvo v oblaku ne nadomeščata potrebe po pravni varnosti za mednarodne prenose podatkov, pa tudi da morajo vedno biti izpolnjeni pogoji glede varstva podatkov, zasebnosti in varnosti ter upoštevani upravičeni in nediskriminatorni javnopolitični interesi; opozarja na pravno negotovost, s katero se trenutno soočajo mala in srednja podjetja, ki se večinoma zanašajo na standardne pogodbene klavzule; ugotavlja, da imajo mala in srednja podjetja omejene zmogljivosti za izpolnjevanje veljavnih zahtev, kot so ocene samozadostnosti v tretjih državah, in da to negativno vpliva na mednarodne tokove podatkov, inovacije in rast; zato vztraja, da mora Komisija vzpostaviti pravno varen okvir za čezatlantske in mednarodne prenose podatkov, ki bo zagotavljal temeljne pravice evropskih državljanov v zvezi z osebnimi podatki in zasebnostjo; želi spomniti Komisijo na njeno zavezo načelu „za enega sprejetega se eden odpravi“ in zmanjšanju regulativnega bremena;

16. svari pred prekomerno regulacijo umetne inteligence in ni naklonjen regulativnemu pristopu, ki temelji na univerzalnih rešitvah ali analizi trenutnega stanja, saj bi to lahko privedlo do izkrivljene splošne slike ali pravnih vrzeli; opozarja, da morajo biti zakonski predpisi sorazmerni in prožni ter temeljiti na obstoječih zakonodajnih instrumentih in dobri praksi, razen na področjih z visokim tveganjem, na katerih bi bilo treba skrbno preučiti potrebo po novem regulativnem pristopu, hkrati pa pustiti odprto možnost samoregulacije in prostovoljnih praks ter v celoti spoštovati načeli tehnološke nevtralnosti in sorazmernosti;
17. pozdravlja, da so vse države članice EU podpisale berlinsko deklaracijo o digitalni družbi in digitalni upravi, temelječi na vrednotah; podpira izjavo o priznanju vloge javnih uprav pri spodbujanju digitalne preobrazbe naše evropske družbe, temelječe na vrednotah, in vseh sedem načel izjave; poziva Komisijo, naj podpre uresničevanje teh sedmih načel ter izvajanje dejavnosti in ukrepov prek evropskih skladov; poziva k uvajanju naprednih digitalnih in sorodnih tehnologij v javnem sektorju, da bi izboljšali javne storitve, povečali njihovo dostopnost in zmanjšali upravno breme, izboljšali učinkovitost, preglednost in odgovornost ter ponudili boljše in inovativne storitve; poudarja, da interoperabilnost lajša čezmejno sodelovanje, zagotavlja nastajanje novih oziroma nadaljnji razvoj obstoječih skupnih javnih storitev na ravni Unije in krepi razvoj evropskega digitalnega državljanstva; poudarja, da lahko uvajanje in uporaba umetne inteligence in podatkov v javnem sektorju vodita k inovacijam, ki temeljijo na evropskih vrednotah; poudarja, da lahko umetna inteligenca pomaga odpraviti razdrobljenost s povezovanjem in poenostavitvijo javnih storitev, s čimer se bo izboljšalo delovanje uprave v korist državljanov in podjetij, ter zagotovi pretok podatkov v realnem času za izvajanje storitev in odločanje; poziva EU, naj sprejme le zaupanja vredno umetno inteligenco, ki bo osredotočena na človeka; poskrbi naj, da bodo državljanji vedno obveščeni, ko imajo opravka z avtomatiziranim sistemom ali ko avtomatiziran sistem sprejema odločitve, ki bi lahko vplivale na njihovo življenje, ter

zagotovi, da bo vedno obstajala možnost človeškega nadzora, s katerim se lahko vsaka odločitev preveri in popravi; poudarja, kako pomembno je, da uprave zbirajo in dajejo na voljo javne podatke, saj se na ta način krepijo inovacije, lažje je oceniti uporabljene politike in omogoči se sprejemanje odločitev na podlagi podatkov; poudarja, da se s skupnimi standardi, modularno arhitekturo in uporabo odprtokodne programske opreme v javnem sektorju spodbujata uvajanje in razvoj strateških digitalnih orodij in zmogljivosti, obenem pa se povečuje zaupanje in zagotavlja preglednost; poudarja, da bi morali biti programska oprema, podatki in orodja, ki jih ustvari javni sektor ali ki se v celoti financirajo iz javnih sredstev, ponovno uporabni in prosto dostopni, če je to skladno s temeljnimi pravicami ter pravili o varstvu pravic intelektualne lastnine, osebnih podatkov in zasebnosti; podpira vzpostavitev „ekosistema zaupanja“, kot je navedeno v beli knjigi Komisije o umetni inteligenci, ki bi moral državljanom vliti dovolj zaupanja, da bi začeli uporabljati aplikacije umetne inteligence, podjetjem in javnim organizacijam pa zagotoviti pravno varnost za inovacije pri uvajanju umetne inteligence; je seznanjen z že obstoječimi agencijami in mehanizmi za regulativni nadzor v sektorjih, kot so zdravstvo, proizvodnja in promet; meni, da sta potrebna krepitev sektorskih regulatorjev in dopolnilni horizontalni pristop; poudarja pomen panožnih strategij in pristopov.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	18.3.2021
Izid končnega glasovanja	+: 72 -: 0 0: 4
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Nicola Beer, François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Michael Bloss, Manuel Bompard, Paolo Borchia, Markus Buchheit, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Carlo Calenda, Andrea Caroppo, Maria da Graça Carvalho, Ignazio Corrao, Ciarán Cuffe, Josianne Cutajar, Nicola Danti, Pilar del Castillo Vera, Martina Dlabajová, Christian Ehler, Valter Flego, Niels Fuglsang, Lina Gálvez Muñoz, Claudia Gamon, Jens Geier, Nicolás González Casares, Bart Groothuis, Christophe Grudler, Henrike Hahn, Robert Hajšel, Ivo Hristov, Ivars Ijabs, Romana Jerković, Eva Kaili, Seán Kelly, Izabela-Helena Kloc, Zdzisław Krasnodębski, Andrius Kubilius, Miapetra Kumpula-Natri, Thierry Mariani, Eva Maydell, Joëlle Mélin, Dan Nica, Angelika Niebler, Ville Niinistö, Aldo Patriciello, Mauri Pekkarinen, Mikuláš Peksa, Cvetelina Penkova (Tsvetelina Penkova), Clara Ponsatí Obiols, Sira Rego, Robert Roos, Maria Spiraki (Maria Spyraiki), Jessica Stegrud, Beata Szydło, Riho Terras, Grzegorz Tobiszowski, Patrizia Toia, Evžen Tošenovský, Marie Toussaint, Isabella Tovaglieri, Henna Virkkunen, Pernille Weiss, Carlos Zorrinho
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Matteo Adinolfi, Andrus Ansip, Damien Carême, Jakob G. Dalunde, Cyrus Engerer, Cornelia Ernst, Elena Kundera (Elena Kountoura), Elena Lizzi, Marian-Jean Marinescu, Sven Schulze, Nils Torvalds

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

72	+
PPE	François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Maria da Graça Carvalho, Pilar del Castillo Vera, Christian Ehler, Seán Kelly, Andrius Kubilius, Marian-Jean Marinescu, Eva Maydell, Angelika Niebler, Aldo Patriciello, Sven Schulze, Maria Spiraki (Maria Spyraiki), Riho Terras, Henna Virkkunen, Pernille Weiss
S&D	Carlo Calenda, Josianne Cutajar, Cyrus Engerer, Niels Fuglsang, Lina Gálvez Muñoz, Jens Geier, Nicolás González Casares, Robert Hajšel, Ivo Hristov, Romana Jerković, Eva Kaili, Miapetra Kumpula-Natri, Dan Nica, Cvetelina Penkova (Tsvetelina Penkova), Patrizia Toia, Carlos Zorrinho
Renew	Andrus Ansip, Nicola Beer, Nicola Danti, Martina Dlabajová, Valter Flego, Claudia Gamon, Bart Groothuis, Christophe Grudler, Ivars Ijabs, Mauri Pekkarinen, Nils Torvalds
ID	Matteo Adinolfi, Paolo Borchia, Elena Lizzi, Thierry Mariani, Joëlle Mélin, Isabella Tovaglieri
Verts/ALE	Michael Bloss, Damien Carême, Ignazio Corrao, Ciarán Cuffe, Jakop G. Dalunde, Henrike Hahn, Ville Niinistö, Mikuláš Peksa, Marie Toussaint
ECR	Izabela-Helena Kloc, Zdzisław Krasnodębski, Robert Roos, Beata Szydło, Grzegorz Tobiszowski, Evžen Tošenovský
The Left	Elena Koundura (Elena Kountoura), Sira Rego
NI	Andrea Caroppo, Clara Ponsatí Obiols

0	-

4	0
ID	Markus Buchheit
ECR	Jessica Stegrud
The Left	Manuel Bompard, Cornelia Ernst

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani

1.3.2021

MNENJE ODBORA ZA PROMET IN TURIZEM

za Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov

o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope: odprava ovir za delovanje enotnega digitalnega trga in izboljšana uporaba umetne inteligence za evropske potrošnike (2020/2216(INI))

Pripravljaivec mnenja: Kosma Złotowski

POBUDE

Odbor za promet in turizem poziva Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

1. pozdravlja, da namerava Komisija sprejeti pristop k digitalnem prehodu, ki jasno opredeljuje, katere cilje je treba doseči v naslednjem desetletju; meni, da bo taka strukturirana vizija koristila prometnemu in turističnemu sektorju ter da bo prispevala k temu, da bo Evropska unija postala vodilna v svetu na področju digitalizacije; opozarja, da bo v več državah po svetu avtomatizirana mobilnost kmalu na voljo na trgu; zato poziva EU, naj se precej bolj proaktivno odziva na hiter razvoj v tem sektorju, tako da pripravi prilagojen pravni in finančni okvir za evropska zagonska podjetja in razvijalce tehnologije; poudarja, da gre za strateško avtonomijo EU; poudarja, da imajo aplikacije umetne inteligence (UI) izredno veliko globalno priložnost za rast, pri kateri bi si morala EU s pametno mešanico politik, namenjenih zagotovitvi plodnega in privlačnega poslovnega okolja za projekte UI, zagotoviti velik tržni delež;
2. poziva države članice, naj v svoje načrte za okrevanje vključijo projekte za digitalizacijo prometa; poudarja, da je treba zagotoviti stabilno in ustrezno financiranje evropskih raziskovalnih programov za naložbe v blokovne verige UI in internet stvari ter postopka izgradnje prometne infrastrukture in infrastrukture IKT za inteligentne prometne sisteme, vključno z varno uvedbo omrežja 5G, razvojem omrežij 6G in prihodnjih brezžičnih omrežij, da bi omogočili razvoj polnega potenciala digitaliziranega prometa, ob tem pa zagotovili visoke standarde prometne varnosti; ugotavlja, da bo stopnja uveljavljanja UI v prometnem sektorju odvisna od sodobne digitalizirane infrastrukture;
3. poudarja, da bo zaradi uvajanja UI v prometnem sektorju treba razviti novo infrastrukturo in nadgraditi obstoječo; poudarja, da sredstva, dodeljena v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027, kljub številnim pozivom ne zadostujejo za potrebe prometnega sektorja; opozarja, da se življenjski dobi digitalne in fizične

prometne infrastrukture bistveno razlikujeta; poziva države članice, naj zagotovijo varno, odporno, visokokakovostno prometno infrastrukturo, ki bo olajšala uvajanje povezanih in avtomatiziranih storitev na področju mobilnosti;

4. poudarja, da je treba pospešiti nadgradnjo ustrezne prometne in digitalne infrastrukture v vseevropskem prometnem omrežju (TEN-T); zato poziva Komisijo, naj pri reviziji uredbe o omrežju TEN-T¹ in uredbe o koridorjih za železniški tovorni promet² predlaga mehanizme, s katerimi bo zagotovila to pospešitev; v zvezi s tem obžaluje sklep Evropskega sveta, da bo zmanjšal proračunska sredstva Instrumenta za povezovanje Evrope, namenjena digitalizaciji; poziva države članice, naj v okviru svojih nacionalnih načrtov za okrepanje in odpornost zagotovijo ustrezno podporo za digitalizacijo sektorja; pozdravlja sposobnost programov EU za financiranje, da pritegnejo zasebne naložbe, ki so bistvene za financiranje prelomnih tehnologij in obsežno uvajanje avtomatizirane mobilnosti;
5. poudarja, da prometni sektor je in bo še naprej med sektorji, v katerih se bodo potrošniki in državljani dnevno srečevali z UI; zato se strinja s Komisijo, da bi jasen, pregleden in skladen okvir EU, ki spodbuja razvoj UI, osredotočene na človeka, in vključuje vidike, povezane z varnostjo, zasebnostjo in varovanjem v skladu z ustreznim pravnim okvirom EU, skupaj s spoštovanjem avtonomije, nadzora in odgovornosti ljudi, ne le vzpostavil zaupanje v tehnologijo UI med potrošniki in podjetji – s čimer bi se spodbudila uporaba novih nastajajočih tehnologij v prometnem sektorju – ter zagotovil predvidljivost in pravno varnost, ampak tudi izboljšal socialne, gospodarske in okoljske komponente prometa; opozarja na tveganja, ki izhajajo iz neuspešnega dogovora o regulativnem pristopu EU;
6. poudarja, da ogromen potencial UI v prometnem sektorju in njeno sposobnost povečati avtomatizacijo cestnega, železniškega, vodnega in zračnega prometa; poudarja vlogo UI pri spodbujanju multimodalnosti in prehoda na druge oblike prevoza, pa tudi razvoja pametnih mest, in s tem izboljševanju potovalne izkušnje vseh državljanov z učinkovitejšim, varnejšim in bolj okolju prijaznim prevozom, logistiko in prometnimi tokovi;
7. opozarja, da je za uporabo UI v prometnem sektorju potreben regulativni okvir, na primer pravila za pilotne projekte, ki bi omogočala nadaljnji razvoj uspešnih projektov na množičnem trgu (z uporabo regulativnega peskovnika); poudarja, da bi bilo treba pri vseh predpisih na področju UI uporabljati tehnološko nevtralen pristop in upoštevati načelo sorazmernosti; ugotavlja, da lahko tehnološki grozdi in vozlišča za digitalne inovacije pomembno prispevajo k inovacijam v prometnem sektorju in spodbujanju sodelovanja med podjetji, akademskimi institucijami in javnim sektorjem; poudarja, da morajo biti podatki enostavno berljivi in interoperabilni v skladu z načeli FAIR (možnost enostavnega iskanja, dostopnost, interoperabilnost, ponovna uporabnost), da bi ustvarili sinergije med državami in sektorji za zbiranje znanja in ustvarjanje tehnoloških grozdov;

¹ Uredba (EU) št. 1315/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o smernicah Unije za razvoj vseevropskega prometnega omrežja in razveljavitvi Sklepa št. 661/2010/EU (UL L 348, 20.12.2013, str. 1).

² Uredba (EU) št. 913/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2010 o evropskem železniškem omrežju za konkurenčen tovorni promet (UL L 276, 20.10.2010, str. 22).

8. poudarja, da imajo sistemi, ki uporabljajo UI v prometnem sektorju, ogromen potencial za varnost v cestnem prometu, tudi za pešce in kolesarje, in za doseganje ciljev, zastavljenih v viziji brez žrtev (*Vision Zero*); ugotavlja, da bo uveljavljanje UI v prometni infrastrukturi in vozilih omejeno, če ne bodo na voljo obširni, visokokakovostni in interoperabilni podatki, to pa bi lahko škodilo konkurenčnosti EU in varnosti prometa; poziva k obširnejšim raziskavam in razvoju za izboljšanje varnosti proizvodov ter poudarja, da je potreben nov usklajen regulativni okvir za avtomatizirano vožnjo;
9. poudarja, da obstajajo velike možnosti za povečanje učinkovitosti prometnega sistema z uporabo tehnologije UI v vozilih in sistemih za upravljanje prometa, ki lahko med drugim skrajšajo čas potovanja ter zmanjšajo prometne zastoje, škodljive emisije in stroške; poudarja, da bo UI prispevala k nadaljnjemu razvoju nemotene multimodalnosti v skladu s konceptom mobilnosti kot storitve; meni, da povezovanje prometnih storitev ponuja priložnosti za boljše odzivanje na potrebe evropskih državljanov po mobilnosti in za optimizacijo uporabe javnega prevoza ob hkratni omejitvi števila osebnih vozil na cesti; poziva Komisijo, naj preuči, kako bi olajšala uravnotežen razvoj mobilnosti kot storitve, zlasti na urbanih območjih;
10. ugotavlja, da se UI v letalskem sektorju trenutno uporablja predvsem pri upravljanju prometa in oblikovanju zračnega prostora; pozdravlja dosežke Skupnega podjetja za razvoj nove generacije evropskega sistema upravljanja zračnega prometa (SESAR), ki podpira številne raziskovalne projekte v zvezi z UI in upravljanjem zračnega prometa; poziva, naj se okrepijo raziskave in naložbe, da bi povečali potencial UI v letalskem sektorju za potrošnike z izboljšanjem trženja, prodaje, distribucije, postopkov določanja cen ter zemeljske oskrbe (varnostnih pregledov itd.) letalskih prevoznikov; ugotavlja, da je mogoče z UI razviti avtomatizirano plovbo v pomorskem prevozu na dolge in kratke razdalje ter po celinskih plovnih poteh in izboljšati pomorski nadzor v času, ko se povečuje ladijski promet; ugotavlja tudi, da lahko UI prispeva k izboljšanju energijske učinkovitosti in povezanosti pristanišč z zaledjem; poudarja, da bodo imela pristanišča bistveno vlogo pri uporabi UI v ladijskem sektorju; poziva k uvedbi UI in višji ravni digitalizacije v velikem obsegu v vseh evropskih pristaniščih, da bi dosegli večjo učinkovitost in konkurenčnost;
11. poudarja, da so potrebna jasna in dosledna pravila glede določanja in delitve civilne in druge odgovornosti v primeru napake v delovanju ali nesreče, saj je njihova odsotnost ena od bistvenih ovir za praktično uvedbo tehnologij na podlagi UI v prometnem sektorju, kot je bilo izraženo v njegovem poročilu z dne 5. oktobra 2020 s priporočili Komisiji o ureditvi civilne odgovornosti za področje umetne inteligence³; poudarja, da je treba opredeliti jasno in pravično delitev odgovornosti med proizvajalci, upravljavci in uporabniki avtonomnih vozil na podlagi zmogljivosti za nadzor tveganj, da bi med drugim zagotovili najboljšo možno varnost proizvodov, ustrezno porazdelitev tveganj ter civilno in drugo odgovornost; zato poudarja, da bi morala Evropska unija kar najbolje izkoristiti vsa orodja, ki so ji na voljo, da bi čim bolj izboljšala varnost prometnih sistemov, ki uporabljajo UI, in možnost ugotavljanja odgovornosti, če je to potrebno; poziva zavarovalnice, naj izboljšajo način vključevanja novih tveganj, ki izhajajo iz povezane in avtomatizirane mobilnosti, v svojo novo politiko sklepanja zavarovanj;

³ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0276.

12. meni, da bi bilo treba poudariti priložnosti, ki jih ponuja UI, in da bi si morali oblikovalci politik prizadevati za obveščanje državljanov in podjetij, da bi lahko ocenili potencial in posledice UI; v zvezi s tem poudarja pomen učinkovitih informacijskih in komunikacijskih kampanj za zagotavljanje razumevanja in ozaveščenosti ljudi; poudarja, da bo pravna jasnost povečala zaupanje potrošnikov, s čimer bo pozitivno vplivala na podjetja ter mala in srednja podjetja (MSP) v EU, ki razvijajo take tehnologije, in olajšala razmah močnega trga EU;
13. ugotavlja, da je doseganje ciljev, ki jih je Komisija zastavila v beli knjigi o umetni inteligenci (COM(2020)0065), odvisno od zagotovitve, da bodo imeli državljanji in podjetja vsesplošni dostop do visokokakovostnih javnih in industrijskih podatkov, ki se ustvarjajo ne le v prometnem sektorju, ampak tudi v vseh sektorjih, ki so z njim povezani, pa tudi od zagotovitve pametne infrastrukture in vozil za njihovo varno zbiranje in obdelavo; meni, da je nujno treba spodbujati dostop do podatkov, ki so trenutno blokirani v zasebnem sektorju, in poudarja, da je treba zagotoviti svobodo izmenjave in obdelave neobdelanih, neosebni in anonimiziranih podatkov s strani javnih in zasebnih subjektov ob popolnem spoštovanju pravnega reda EU na področju podatkov in zasebnosti; poudarja, da so potrebni zakonodajni ukrepi za odpravo ovir za izmenjavo in ponovno uporabo podatkov, pri čemer poudarja, da je treba zagotoviti ustrezno raven varstva osebnih podatkov in zasebnosti; poziva Komisijo, naj oceni vpliv, ki ga lahko ima obsežna uvedba energetske intenzivne podatkovne infrastrukture (tj. podatkovnih centrov in strežniških gruč) na okolje, da bi spodbudila njihovo trajnostno uvajanje v skladu z zelenim dogovorom;
14. pozdravlja sporočilo Komisije z dne 19. februarja 2020 o evropski strategiji za podatke (COM(2020)0066) in njen predlog uredbe o evropskem upravljanju podatkov (COM(2020)0767); poudarja, da je treba ustvariti pristen enoten trg za podatke in zlasti skupen evropski podatkovni prostor za mobilnost, ki bosta med drugim lahko z omogočanjem izmenjave podatkov med podjetji, med podjetji in državnimi upravami ter med državnimi upravami in podjetji prevoznim in potovalnim mikro-, malim, srednjim in zagonskim podjetjem omogočala dostop do podatkov in njihovo uporabo, brez poseganja v zakonodajo o varstvu podatkov; poudarja, da je dostop do podatkov bistvenega pomena za razvoj tehnologije UI, ki bo vse pomembnejša v prometnem in turističnem sektorju, zato poudarja, da morajo raziskovalci in podjetja, zlasti MSP, dobiti več svobode pri dostopu do podatkov za razvoj UI in njihovi uporabi, da bi lahko razvili in uvedli kakovostne tehnologije UI; poudarja, da Evropa potrebuje visokokakovostno in kibernetsko varno digitalno infrastrukturo ter večjo kakovost in boljši dostop do podatkov, kar je v skladu z določbami Listine Evropske unije o temeljnih pravicah in splošne uredbe o varstvu podatkov⁴;
15. poudarja, da je pomembno pripraviti spodbude za prostovoljno izmenjavo podatkov in dostop do njih, kar bo pri vzpostavljanju podatkovnih centrov UI z odprto in pregledno evropsko infrastrukturo v oblaku (npr. Gaia-X) koristno tudi za obdelavo podatkov, ustvarjenih v omrežnem prometu; je seznanjen, da bi morala ta infrastruktura temeljiti na načelih prenosljivosti, interoperabilnosti in šifriranja; poudarja, da je potrebno boljše usklajevanje z evropskimi podjetji in med njimi, da bi oblikovali tržno pomembne

⁴ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

tehnične standarde, ki bodo podpirali interoperabilnost in prenos tehnologije ter hkrati spodbujali konkurenco; meni, da bi morale evropske organizacije za standardizacijo pri tem prevzeti vodilno vlogo in pomagati pri prepoznavanju vrzeli v mednarodnih standardih; poudarja, da so svoboščine enotnega trga največji potencial za povečanje digitalne konkurenčnosti in inovacij v Evropi ter da je zato treba nemudoma odpraviti razdrobljenost in neupravičene mejne ovire za pretok podatkov, skupne raziskave ter izvoz digitalnih izdelkov in storitev med državami članicami, da bi zagotovili, da družba v celoti izkoristi prednosti enotnega trga;

16. ugotavlja, da bosta povečana povezljivost in avtomatizacija prometa sektor vedno bolj izpostavljali kibernetiskim grožnjam in kriminaliteti; v zvezi s tem poudarja, da je promet kritična infrastruktura in da bi moral s tem, ko postaja ta sektor bolj digitaliziran, razviti trdno kulturo, osredotočeno na kibernetško varnost; poudarja, da mora ta kultura v okviru nadzora, ki ga izvaja Agencija Evropske unije za kibernetško varnost, vključevati sisteme kibernetške varnosti, ki so pomembni za vsak sektor, vendar imajo vsi enak splošni okvir, da bi okrepili izmenjavo informacij in izboljšali usklajeno preprečevanje skupnih groženj in odzivanje nanje; poudarja, da je treba v EU razviti kibernetško znanje in spretnosti ter ohraniti pristop vgrajene kibernetške varnosti, da bi zagotovili uvedbo varnih, odpornih in zanesljivih avtomatiziranih sistemov, ki jih omogoča UI, tako za infrastrukturo kot za vozila;
17. poziva države članice, naj pravilno izvajajo direktivo o varnosti omrežij in informacijskih sistemov⁵, in Komisijo, naj ta proces nadzoruje; pozdravlja prihodnji pregled te direktive, saj je namen izboljšati kibernetško odpornost prometne infrastrukture in se učinkovitejše odzivati na kibernetške napade; poziva, da morajo imeti pooblaščenice organizacije, ki opravljajo preglede in izdajajo dovoljenja, popoln dostop do podatkov in informacij o programski opremi, ki se nanašajo na posamezno vozilo, da bi lahko odkrivale nedovoljeno spreminjanje in manipulacijo ter zagotavljale kibernetško varnost vozil; poziva, naj se v celoti spoštujejo pravila iz okvira EU o varstvu podatkov in zasebnosti, tudi uredbe o e-zasebnosti⁶ in splošne uredbe o varstvu podatkov;
18. ugotavlja, da dinamičen razvoj inovativnih digitalnih storitev in poslovnih modelov v prometnem in turističnem sektorju ne bo mogoč brez brezplačnega in neomejenega dostopa do javnih podatkov s področja infrastrukture prostorskih informacij, kot so geodetski in kartografski podatki, modeli terena, ortofoto zemljevidi, podatki o geometriji stavb in topografski objekti, ki se uporabljajo pri kartiranju; poudarja, da bo objava tako velike količine prostorskih podatkov zelo pozitivno vplivala na uporabo teh podatkov pri evropskih podjetnikih, ki delujejo v sektorju novih tehnologij; poziva Komisijo, naj vzpostavi sistem spodbud za države članice, da bi podprle proces odpiranja geodetskih podatkovnih virov in jih brezplačno dale na voljo;
19. je seznanjen z ambicijo EU, da bi pri razvoju in uporabi UI v prometnem in turističnem sektorju prevzela vodilno vlogo v svetu, ter poudarja, da bi morala imeti EU svetovni primat pri razvoju jasnih, učinkovitih, na človeka osredotočenih, enotnih etičnih in

⁵ Direktiva (EU) 2016/1148 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. julija 2016 o ukrepih za visoko skupno raven varnosti omrežij in informacijskih sistemov v Uniji (UL L 194, 19.7.2016, str. 1).

⁶ Direktiva 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (Direktiva o zasebnosti in elektronskih komunikacijah) (UL L 201, 31.7.2002, str. 37).

pravnih norm in standardov za izmenjavo podatkov in uporabo UI v prometnem sektorju ter po možnosti določiti standarde za preostali svet; je seznanjen, da je treba preprečiti razdrobljenost digitalnega trga podatkov o prometu v EU, saj to ovira digitalne inovacije;

20. opozarja, da se razvijalci tehnologije UI soočajo s pravno nepredvidljivostjo zaradi spreminjajočega se regulativnega in institucionalnega okvira o vprašanih v zvezi z UI na ravni EU; zato poziva Evropski odbor za varstvo podatkov, naj predloži smernice za standardizirane postopke za uporabo podatkov, vključno s seznamom meril za učinkovito anonimizacijo, da bi povečali pravno predvidljivost za razvijalce tehnologije UI v prometnem in turističnem sektorju v skladu s pravili o varstvu osebnih podatkov; meni, da bi morali nacionalni organi te smernice EU upoštevati pri izvrševanju javne oblasti, da bi tako zagotovili stalno regulativno skladnost in odpravili ovire za delovanje enotnega digitalnega trga;
21. poudarja, da bo digitalizacija prometa bistvena gonilna sila v njegovem procesu razogljichenja, kar bo prispevalo k uresničevanju ciljev EU glede neto ničelnih emisij do leta 2050; poudarja, da bi lahko pri vseh načinih prevoza in infrastrukturi uporabili digitalne rešitve in tako zmanjšali emisije z uvedbo povezane mobilnosti, elektrifikacijo voznih parkov, učinkovitim upravljanjem logistike in nadzorom hitrosti;
22. poudarja, da obstaja tveganje nadaljnjega širjenja pristranskosti in diskriminacije, če se UI posredujejo surovi in neprečiščeni podatki; poudarja, da mora vsako odločitev pri opravljanju storitve potrditi človek, UI pa mu pomaga pri odločanju;
23. je seznanjen z znatnim potencialom evropskih turističnih in prometnih mikro-, malih, srednjih in zagonskih podjetij, ki poslujejo na enotnem digitalnem trgu; poudarja, da je potrebna ustrezna finančna in organizacijska podpora, in sicer za inovacije in izboljšanje digitalnih veščin zaposlenih v tem sektorju; poudarja, da bi morale regulativno in finančno okolje omogočiti ustanavljanje in rast zagonskih in skupnih podjetij na področju UI v Evropi; poudarja, da bi morala EU uporabiti orodja, ki jih ima na voljo, za pregled tujih naložb in preprečevanje plenilskih prevzemov, s čimer bi evropskim podjetjem omogočila rast in konkurenčnost na svetovnem trgu;
24. poudarja, da omejena konkurenca na trgu digitalnih storitev v prometnem in turističnem sektorju ustvarja precejšnje ovire za MSP; ugotavlja, da so MSP najbolj prizadeta zaradi nepregledne birokracije in pretiranih upravnih ovir; zato poudarja, da je treba poenostaviti in pojasniti zakonodajo, da bi spodbudili razvoj in uporabo digitalnih tehnologij, zlasti UI, v MSP, ter da je treba upoštevati razlike v tržnih položajih operaterjev na enotnem trgu; poudarja, da bi moral biti podatkovni okvir, specifičen za prometni sektor, osredotočen na krepitev gospodarske rasti z dostopom do obsežnih podatkovnih nizov, zlasti za MSP, kar bi prometnemu in turističnemu sektorju EU pomagalo izkoristiti priložnosti današnjega trga in bi se tako izboljšala varnost v prometu, zaščitila zasebnost in okreplila konkurenčnost;
25. poudarja, da so standardni patenti pomembni pri polni in uspešni uvedbi tehnologij UI v prometni sektor; poziva Komisijo, naj pregleda sedanji pravni okvir EU o pravicah intelektualne lastnine, da bi zagotovila ustrezno pravno varstvo ter pravične in nediskriminatorne prakse licenciranja, ob upoštevanju posebnosti raziskav in razvoja na področju tehnologij UI;

26. poziva, naj se oblikujejo spodbude, da bi MSP, ki delujejo v prometnem in turističnem sektorju, dobila dostop do neosebni podatkov, ki jih ustvarijo drugi zasebni deležniki, v okviru prostovoljnega in vzajemno koristnega procesa;
27. opozarja, da je EU glavna turistična destinacija na svetu; poudarja, da je treba olajšati trajnostno okrevanje sektorja; poudarja, da bodo imele digitalizacija, UI in robotika bistveno vlogo pri ponovnem zagonu sektorja, s čimer bodo prispevale k dolgoročni trajnostnosti te industrije; ugotavlja, da je potrebno ustrezno financiranje in spodbude za turistična podjetja, zlasti za mikro-, mala in srednja podjetja, da bi lahko izkoristila prednosti digitalizacije in posodobila svojo ponudbo za potrošnike;
28. poziva Komisijo in države članice, naj vzpostavijo tehnološke inkubatorje in pospeševalce, ki bodo zagotavljali podporo in omogočali nastanek in rast novih inovativnih turističnih podjetij, ki bodo uporabljala takšne tehnologije, ter spodbujali vodilni položaj EU na digitalnem področju v trajnostnem turizmu z raziskavami in razvojem, skupnimi podjetji in javno-zasebnimi partnerstvi na področjih, kot so upravljanje množic, mobilnost in brezstične storitve ter vrednotenje lokalnih MSP, vključenih v turistično dobavno verigo;
29. poudarja, da se bodo z obsežno uvedbo omrežij 5G v prometnem sektorju pojavile popolnoma nove možnosti za zaposlitev, kar bo vodilo k znatnemu povečanju produktivnosti evropskih gospodarstev; vendar poudarja, da bodo zaradi hitro spreminjajoče se narave trga dela nekatera delovna mesta morda postala zastarela, zaradi česar bo treba preusposobiti in izpopolniti delavce, ki delajo v teh sektorjih, tako na področju osnovnih kot naprednih digitalnih veščin; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo namenska sredstva za prekvalifikacijo in izpopolnjevanje zaposlenih brez digitalnih znanj in spretnosti; poudarja, da je treba zagotavljati spoštovanje in izvrševanje pravic delavcev v razvijajočem se delovnem okolju;
30. meni, da bo doseganje digitalnega vodstva odvisno od tega, kako bo EU ustvarjala in spodbujala digitalne talente in razvijala strokovno znanje v EU; v zvezi s tem poudarja priložnosti, ki jih nudijo evropski programi, kot je prihodnji program za digitalno Evropo; poziva države članice, naj vlagajo v izobraževanje in učencem od zgodnjega otroštva zagotavljajo osnovna znanja in spretnosti, ki so potrebna, da bi jih usmerili v poklicne poti na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike;
31. obžaluje, da še vedno obstaja vrzel med spoloma pri poklicnih poteh in študijskih programih na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, ter poziva Komisijo in države članice, naj nadalje razvijajo mehanizme za doseganje uravnoveženosti spolov na tem področju; poudarja, da bo premostitev te vrzeli koristila tudi digitalizaciji prometnega sektorja; je seznanjen s pozitivnimi dolgoročnimi učinki izboljšanja digitalnih veščin ter strokovnega znanja o kibernetiki varnosti v evropskih MSP na evropsko konkurenčnost in odpornost;
32. poudarja, da imajo tehnološke inovacije in UI ogromen potencial za prilagoditev načinov prevoza invalidom, kar bi omogočilo bolj vključujočo in dostopno mobilnost za vse; pozdravlja dejstvo, da lahko UI še poveča udeležbo invalidov na trgu dela;
33. poudarja, da tehnološki napredek na področju prometa in mobilnosti, zlasti aplikacije UI in avtonomna vozila, ponujajo velike možnosti za poenostavitev vsakodnevnega življenja ljudi in podjetij ter zagotavljanje varnejših, učinkovitejših in cenovno

dostopnejših prometnih rešitev; poziva k trdni industrijski politiki, ki bo temeljila na digitalnem in okoljskem prehodu, katerega cilj bo razvoj osnovnih infrastrukturnih, logističnih, računalniških in digitalnih zmogljivosti EU, saj bi Evropski uniji pomagala prevzeti digitalno vodilno vlogo v vseh sektorjih; poziva Unijo, naj svojo prometno dobavno verigo zavaruje z diverzifikacijo dobave in povečanjem strateške avtonomije EU glede materialov in storitev, saj bi lahko imela prekinitve njihove dobave negativen učinek na javno zdravje in varnost; poziva Komisijo, naj te elemente upošteva pri posodobitvah industrijske strategije EU;

34. poudarja, da inovativno in konkurenčno podatkovno gospodarstvo temelji na odprtosti in interoperabilnosti; poudarja, da so za zagotavljanje varstva in zaupanja potrošnikov ter spodbujanje konkurenčnega okolja bistvene preglednost in poštene poslovne prakse na prometnih in turističnih platformah, zlasti v zvezi z algoritmi, ki temeljijo na UI in vplivajo na storitve, oblikovanje cen in oglaševanje.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	25.2.2021
Izid končnega glasovanja	+: 41 -: 1 0: 7
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Magdalena Adamowicz, Andris Ameriks, José Ramón Bauzá Díaz, Izaskun Bilbao Barandica, Marco Campomenosi, Massimo Casanova, Ciarán Cuffe, Jakop G. Dalunde, Andor Deli, Karima Delli, Anna Deparnay-Grunenberg, Ismail Ertug, Gheorghe Falcă, Giuseppe Ferrandino, João Ferreira, Mario Furore, Søren Gade, Isabel García Muñoz, Jens Gieseke, Elsi Katainen, Elena Kundura (Elena Kountoura), Julie Lechanteux, Bogusław Liberadzki, Peter Lundgren, Benoît Lutgen, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Marian-Jean Marinescu, Tilly Metz, Giuseppe Milazzo, Cláudia Monteiro de Aguiar, Caroline Nagtegaal, Jan-Christoph Oetjen, Philippe Olivier, Rovana Plumb, Dominique Riquet, Dorien Rookmaker, Massimiliano Salini, Sven Schulze, Vera Tax, Barbara Thaler, István Ujhelyi, Peter Vitanov (Petar Vitanov), Elisavet Vozemberg-Vrionidi (Elissavet Vozemberg-Vrionidi), Lucia Vuolo, Roberts Zīle, Kosma Złotowski
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Clare Daly, Carlo Fidanza, Marianne Vind

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

41	+
ECR	Carlo Fidanza, Roberts Zīle, Kosma Złotowski
ID	Marco Campomenosi, Massimo Casanova, Julie Lechanteux, Philippe Olivier, Lucia Vuolo
PPE	Magdalena Adamowicz, Andor Deli, Gheorghe Falcă, Jens Gieseke, Elżbieta Katarzyna Łukacjewska, Benoît Lutgen, Marian-Jean Marinescu, Giuseppe Milazzo, Cláudia Monteiro de Aguiar, Massimiliano Salini, Sven Schulze, Barbara Thaler, Elisavet Vozemberg-Vrionidi (Elissavet Vozemberg-Vrionidi)
Renew	José Ramón Bauzá Díaz, Izaskun Bilbao Barandica, Søren Gade, Elsi Katainen, Caroline Nagtegaal, Jan-Christoph Oetjen, Dominique Riquet
S&D	Andris Ameriks, Ismail Ertug, Giuseppe Ferrandino, Isabel García Muñoz, Bogusław Liberadzki, Rovana Plumb, Vera Tax, István Ujhelyi, Marianne Vind, Peter Vitanov (Petar Vitanov)
The Left	Clare Daly, João Ferreira, Elena Koundura (Elena Kountoura)

1	-
NI	Dorien Rookmaker

7	0
ECR	Peter Lundgren
NI	Mario Furore
Verts/ALE	Ciarán Cuffé, Jakop G. Dalunde, Karima Delli, Anna Deparnay-Grunenberg, Tilly Metz

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani

16.3.2021

MNENJE ODBORA ZA KULTURO IN IZOBRAŽEVANJE

za Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov

o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope: odprava ovir za delovanje enotnega digitalnega trga in izboljšana uporaba umetne inteligence za evropske potrošnike (2020/2216(INI))

Pripravljalavka mnenja (*): Sabine Verheyen

(*) Postopek s pridruženim odborom – člen 57 Poslovnika

POBUDE

Odbor za kulturo in izobraževanje poziva Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

1. želi spomniti, da naj bi umetno inteligenco načrtno razvijali, uvajali in uporabljali na pošten in etičen način, pri tem pa uporabljali pristop, usmerjen v človeka, ter dosledno spoštovali vrednote in načela Unije, človekove pravice, svobodo izražanja in obveščanja, pravico do zasebnosti, varstvo podatkov, nediskriminacijo, svobodo in pluralnost medijev ter kulturno raznolikost; poudarja, da je treba v skladu s pravnim okvirom za umetno inteligenco, če naj se zaščitijo naše demokratične družbe in državljani kot uporabniki in potrošniki sistemov umetne inteligence, zagotoviti, da bodo strogo upoštevani temeljne pravice, etični vidiki in pravna varovala; poudarja, da sta preglednost in neodvisen nadzor ključnega pomena za zmanjšanje pristranskosti in preprečevanje vseh oblik diskriminacije in zlorabe ter za zagotavljanje spoštovanja pravne države;
2. želi spomniti, da je treba umetno inteligenco razvijati, uvajati in uporabljati na trajnosten in družbeno odgovoren način, če naj bo etična, pri čemer je treba upoštevati strategijo za enakost spolov, spoštovati kulturno raznolikost, spodbujati digitalno pismenost, premostiti digitalno vrzel ter varovati pravice intelektualne lastnine;
3. poudarja, da sta skladna vizija in strategija na ravni Unije bistvenega pomena, če naj se vzpostavi resnično enotni digitalni trg v družbi, temelječi na umetni inteligenci, ki bo v celoti koristil uporabnikom; ponavlja, kako pomembno je ozaveščati o umetni inteligenci in dvigniti raven pismenosti na področju umetne inteligence; poudarja, da je treba nuditi priložnosti za učenje in usposabljanje, da bo lahko evropska družba pridobila osnovna digitalna znanja in spretnosti ter razumela, kako se umetna inteligenca uporablja, pa tudi tveganja, ki jih lahko prinaša, da bo lahko to tehnologijo v celoti izkoristila v svoj prid in da bodo lahko državljani polno sodelovali na enotnem digitalnem trgu in v družbi; v zvezi s tem ponavlja svoje stališče, da je treba inovacije

na področju umetne inteligence in robotike vključiti v izobraževalne načrte, kot je poudarjeno v nedavno sprejetem akcijskem načrtu za digitalno izobraževanje; ponovno poziva Komisijo in države članice, naj poskrbijo, da bo izvajanje in ocenjevanje tega načrta potekalo brez težav;

4. poudarja, da digitalna preobrazba vpliva na izobraževanje, ki bo doživelo najbolj korenito spremembo od uvedbe obveznega šolanja; poudarja, da bo po nekaterih ocenah 65 % otrok, ki danes vstopajo v osnovno šolo, opravljalo nove poklice, ki danes sploh še ne obstajajo; poudarja, da je digitalna pismenost bistvena veščina in da je treba zagotoviti enak dostop do teh veščin in digitalne opreme, kar dokazujejo izzivi poučevanja in učenja na daljavo v času pandemije covid-19; ponovno poziva Komisijo in države članice, naj se temeljito lotijo razlik pri dostopu do informacij, izobraževanja in delovnih mest, ki so posledica digitalne vrzeli, med drugim z ustreznimi naložbami v infrastrukturo, opremo in vire;
5. poudarja, da mora umetna inteligenca postati široko dostopna kulturnim in ustvarjalnim sektorjem po vsej Evropi, da bi ohranili enake konkurenčne pogoje in lojalno konkurenco za vse deležnike in akterje v Evropi;
6. poudarja potencial tehnologij umetne inteligence za kulturne in ustvarjalne sektorje, ki sega od boljšega upravljanja, obveščanja in vključevanja občinstva do asistiranega urejanja vsebin in prevrednotenja kulturnih arhivov, pa tudi asistiranega preverjanja dejstev in podatkovnega novinarstva; poleg tega poudarja potencial rešitev, ki temeljijo na umetni inteligenci, kot so pretvorba besedila v govor in pretvorba govora v besedilo, samodejno podnaslavljanje in prevajanje za boljši dostop invalidov, kot so slepi in slabovidni ter gluhi in naglušni, in drugih ranljivih skupin do kulture, informacij in izobraževanja; poziva, naj kulturni in ustvarjalni sektorji postanejo ena od političnih prednostnih nalog na področju umetne inteligence na ravni Unije, in poudarja, da bi lahko bilo sodelovanje s temi sektorji še posebej koristno pri približevanju inovacij na področju umetne inteligence javnosti ter pri iskanju ustvarjalnih rešitev in možnosti za uporabo umetne inteligence;
7. meni, da Unija v globalni tekmi na področju umetne inteligence ne bi smela še bolj zaostajati, zlasti kar zadeva njeno komercialno uvajanje in financiranje; obžaluje, da kultura niti na nacionalni ravni niti na ravni Unije ni vključena v strategije in politična priporočila v zvezi z umetno inteligenco; poudarja, da se bo z boljšim razumevanjem tveganj in koristi tehnologij umetne inteligence povečalo družbeno povpraševanje po njih in s tem njihov razvoj; v zvezi s tem poziva države članice, naj vlagajo v dejavnosti ozaveščanja o tehnologijah umetne inteligence; poudarja, da je treba v sodelovanju z vsemi deležniki, tudi malimi in srednje velikimi akterji, vzpostaviti jasen pravni okvir za etično, trajnostno in družbeno odgovorno umetno inteligenco, pri katerem bo poudarek na ustvarjalnosti in dostopu do kulture, da bo lahko Unija pri tehnološkem razvoju ter inovacijah in ustvarjanju vrednosti na podlagi umetne inteligence na svetovni ravni prevzela vodilni položaj ter čim bolj izkoristila njene prednosti, hkrati pa ocenila njena morebitna tveganja za družbo;
8. poziva, naj se s sredstvi Unije in držav članic razvijejo programi usposabljanja na področju umetne inteligence za učitelje na vseh področjih in po vsej Evropi; opozarja, da v poklicnem izobraževanju in usposabljanju vladajo posebne potrebe, kar zadeva umetno inteligenco, in poziva, naj se na evropski ravni uporabi sodelovalni pristop, da

bi povečali potencial, ki ga ponuja umetna inteligenca v poklicnem izobraževanju in usposabljanju po vsej Evropi;

9. poudarja, da je prenos direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah¹ in direktive o avtorskih pravicah² v nacionalno pravo bistvenega pomena za vzpostavitev resnično enotnega digitalnega trga, ki bo spodbujal kulturno raznolikost; poziva države članice, ki tega še niso storile, naj navedeni direktivi čim prej prenesejo v nacionalno pravo; poudarja, da bi morali biti prihodnji akt o digitalnih storitvah in akt o digitalnih trgih ter politike Unije na področju podatkov in vsi drugi prihodnji predpisi o umetni inteligenci, zlasti kar zadeva kulturne in ustvarjalne sektorje, skladni z načeli in obveznostmi iz navedenih direktiv;
10. poziva Unijo, naj sprejme ukrepe za preprečitev ali zmanjšanje tveganj zaradi negativnih učinkov umetne inteligence ter določi konkretne in uporabne osnovne standarde in pravila, zlasti na občutljivem področju sistemov umetne inteligence pri preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj, kot je programska oprema za prepoznavanje obrazov;
11. poudarja, da se sektor digitalnih storitev hitro razvija, zato opozarja, da je treba zagotoviti, da novi predpisi ne bodo omejevali odprtosti njegovega trga; poudarja, da mora načelo internetne nevtralnosti ostati temeljni gradnik spletnega okolja;
12. meni, da bi moral okvir za umetno inteligenco temeljiti na preglednosti, razložljivosti, kadar je to ustrezno, in odgovornosti ter zagotoviti spoštovanje pravic in dolžnosti iz splošne uredbe o varstvu podatkov, vključno z načelom najmanjšega obsega podatkov, omejitvijo namena ter vgrajenim in privzetim varstvom podatkov;
13. opozarja, da je lahko umetna inteligenca učinkovito orodje za pomoč pri izvrševanju pravil o spletnih vsebinah, na primer s prepoznavanjem nezakonitih ali škodljivih vsebin, dezinformacij ali lažnih novic, lahko pa se uporabi tudi za pomoč pri izvajanju mehanizma za prijavo in odstranitev vsebin; a hkrati poudarja, da je lahko uporaba umetne inteligence, če ni ustrezno urejena, izziv z vidika temeljnih pravic, zlasti svobode izražanja, pa tudi glede dostopa do informacij, kulturne raznolikosti in pluralnosti medijev; v zvezi s tem opozarja, da je treba pri razvoju, uvajanju in uporabi umetne inteligence v Uniji spoštovati temeljne pravice in pravo Unije; poudarja, da je potrebno posredovanje človeka, saj samodejni mehanizmi, s katerimi se izvršujejo spletna pravila, ne morejo v celoti oceniti konteksta ter lahko privedejo do lažno pozitivnih rezultatov in ovirajo zakonite in poštene dejavnosti; poudarja, da je treba pri uporabi umetne inteligence vedno strogo spoštovati načelo preglednosti in da morajo veljati jasna pravila glede odgovornosti, pri čemer je treba zagotoviti učinkovit pritožbeni mehanizem; poudarja, da bi moral enotni digitalni trg delovati po načelu, da je tisto, kar je nezakonito zunaj spleta, nezakonito tudi v spletu; a hkrati poudarja tudi, da bi moralo to, kar je zakonito zunaj spleta, ostati zakonito tudi v spletu, zlasti kar zadeva temeljne svoboščine, kot je svoboda izražanja;

¹ Direktiva (EU) 2018/1808 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o spremembi Direktive 2010/13/EU o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah) glede na spreminjajoče se tržne razmere (UL L 303, 28.11.2018, str. 69).

² Direktiva (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L 130, 17.5.2019, str. 92).

14. želi spomniti, da je v členu 13 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah o svobodi umetnosti in znanosti zapisano, da mora biti umetnostno ustvarjanje in znanstveno raziskovanje svobodno in da je treba spoštovati akademsko svobodo; opozarja na kršitve umetniške svobode v Evropi, povzete v poročilu o razmerah na področju umetniške svobode iz leta 2020, ki ga je pripravila organizacija *Freemuse*;
15. se zavzema za izčrpne in uporabnikom razumljive informacije o tem, kdaj se umetna inteligenca uporablja, kako deluje in kako se lahko izpodbijajo odločitve, sprejete na njeni podlagi; poleg tega opozarja, da bi se morali rezultati, pridobljeni z umetno inteligenco, uporabljati le za orientacijo, nikoli pa ne kot trden dokaz;
16. ugotavlja, da so velike platforme pridobile ogromne količine podatkov ter raznolik in decentraliziran sistem z odprtimi standardi zamenjale z „ograjenimi vrtovi“ in uporabnike tako priklenile nase; poudarja, da so zato za nekatere trge značilne velike platforme z znatnimi omrežnimi učinki, ki lahko delujejo kot dejanski „spletni vratarji“ digitalnega gospodarstva; zato meni, da je treba uvesti dodatne obveznosti glede varstva podatkov, preglednosti, izbire za uporabnike in interoperabilnosti, da se zagotovijo enaki konkurenčni pogoji in blaginja potrošnikov;
17. poudarja, da si mora Unija prizadevati za enotna, nedvoumna in posodobljena pravila, ki ne bodo omejevala inovacij na notranjem trgu; zato poziva, naj se v zvezi s samodejnim odločanjem uporabi v človeka usmerjen, uravnotežen in previden pristop, pri katerem bodo spoštovani in varovani temeljne pravice in etični vidiki in ki bo v skladu z veljavnimi regulativnimi okviri, kot so direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah, direktiva o avtorskih pravicah in splošna uredba o varstvu podatkov, pa tudi prihodnji akt o digitalnih storitvah;
18. želi spomniti, da mora konkurenca na področju spletnih storitev kulturnega in ustvarjalnega sektorja v Evropi nujno postati bolj poštena, da bi izravnali učinke povezovanja v mreže in koncentracije na podatkovni trg, od katerih imajo načeloma nepravilne koristi velika digitalna podjetja; v zvezi s tem pozdravlja zakonodajna predloga za akt o digitalnih storitvah in akt o digitalnih trgih, ki bi morala prispevati k nadaljnjemu oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope;
19. želi spomniti, da so države članice in institucije EU v skladu z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah in Evropsko konvencijo o človekovih pravicah dolžne preprečiti, da bi se z uporabo novih in nastajajočih tehnologij nepravilno omejevale pravice posameznikov do zasebnosti, varstva podatkov, svobodnega izražanja in zbiranja, nediskriminacije, dostojanstva in drugih temeljnih pravic;
20. izpostavlja, da mora biti Unija pozorna na to, kako se podatki shranjujejo in obdelujejo; poudarja, da je treba zaščititi tudi celovitost podatkov in da zaradi načina, na katerega umetna inteligenca razlaga podatke, ne sme priti do zatiranja ali diskriminacije;
21. poudarja, da so za razcvet evropskega digitalnega trga in za učinkovito in etično umetno inteligenco potrebne ogromne količine kakovostnih in združljivih podatkov; poudarja, kako pomembno je, da se prihodnji politični okviri za umetno inteligenco oblikujejo tako, da bo zagotovljena visoka raven varstva in nadzora nad osebnimi podatki, ki morajo biti obdelani na pravičen, nediskriminatoren način in s soglasjem zadevne osebe, pri čemer je hkrati treba spoštovati vsa pravila v zvezi z varstvom podatkov in zasebnostjo; želi spomniti, da mora biti samodejno algoritmično odločanje vedno

pregledno in odgovorno, pri čemer morajo biti ustrezno spoštovane tudi pravice in dolžnosti vseh ustreznih akterjev, da ne bi prišlo do napačne razlage podatkov;

22. meni, da mora Unija, če želi postati vodilna pri uporabi tehnologij, ki so povezane z umetno inteligenco in pri katerih se spoštujejo etični standardi in temeljne pravice, ter ostati konkurenčna na svetovnem digitalnem trgu in izkoristiti ves njegov potencial, povečati svoje zmogljivosti, med drugim s pomočjo Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo (EIT), in sicer tako, da več ljudi spodbudi k temu, da se odločijo za poklicno pot v sektorjih, povezanih z IKT, na primer tako, da usposobi več strokovnjakov za podatke s področja umetne inteligence, pa tudi strokovnjakov na povezanih novih področjih, kot so naložbe z uporabo umetne inteligence in varnost umetne inteligence; poziva, naj se ob upoštevanju tega cilja bolj podpirata vzpostavitev in krepitev mrež, v ospredju katerih je umetna inteligenca, pri čemer je treba še naprej preučevati možnost, da se vzpostavijo vseevropske univerzitetne in raziskovalne mreže, v ospredju katerih bo umetna inteligenca; poudarja, da bi lahko pomanjkanje specialistov in strokovnjakov za podatke med drugim privedlo do napačne razlage podatkov, kar lahko povzroči pristranskost in izkrivljene rezultate.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	15.3.2021
Izid končnega glasovanja	+: 29 -: 0 0: 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Asim Ademov, Isabella Adinolfi, Christine Anderson, Ilana Cicurel, Gilbert Collard, Gianantonio Da Re, Laurence Farreng, Tomasz Frankowski, Hannes Heide, Irena Joveva, Petra Kammerevert, Niyazi Kizilyürek, Ryszard Antoni Legutko, Predrag Fred Matić, Dace Melbārde, Victor Negrescu, Niklas Nienaa, Peter Pollák, Marcos Ros Sempere, Domènec Ruiz Devesa, Monica Semedo, Andrej Slabakov (Andrey Slabakov), Massimiliano Smeriglio, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Teodoros Zagorakis (Theodoros Zagorakis), Milan Zver
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Christian Ehler, Marcel Kolaja

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

29	+
ECR	Ryszard Antoni Legutko, Dace Melbārde, Andrey Slabakov
ID	Christine Anderson, Gilbert Collard, Gianantonio Da Re
NI	Isabella Adinolfi
PPE	Asim Ademov, Christian Ehler, Tomasz Frankowski, Peter Pollák, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Theodoros Zagorakis, Milan Zver
Renew	Iana Cicurel, Laurence Farreng, Irena Joveva, Monica Semedo
S&D	Hannes Heide, Petra Kammerevert, Predrag Fred Matić, Victor Negrescu, Marcos Ros Sempere, Domènec Ruiz Devesa, Massimiliano Smeriglio
The Left	Niyazi Kizilyürek
Verts/ALE	Marcel Kolaja, Niklas Nienaß

0	-
----------	----------

0	0

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani

25.2.2021

MNENJE ODBORA ZA PRAVNE ZADEVE

za Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov

o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope: odprava ovir za delovanje enotnega digitalnega trga in izboljšana uporaba umetne inteligence za evropske potrošnike (2020/2216(INI))

Pripravljalca mnenja (*): Marion Walsmann

(*) Postopek s pridruženim odborom – člen 57 Poslovnika

POBUDE

Odbor za pravne zadeve poziva Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

Splošno

1. priznava, da lahko pravilno delovanje enotnega digitalnega trga in pozitivni učinki rabe umetne inteligence, robotike in sorodnih tehnologij pomembno vplivajo na naše trge in družbo, saj lahko ponujajo možnost za učinkovito reševanje družbenih izzivov, s katerimi se denimo soočamo v času pandemije covida-19; obenem meni, da je treba socialno-ekonomske, pravne in etične posledice skrbno obravnavati v skladu z vrednotami EU in s tem zagotoviti pravno jasnost za potrošnike in podjetja;
2. meni, da je treba mala in srednja podjetja, zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi podpreti pri njihovi digitalni preobrazbi, saj so hrbtenica evropskega gospodarstva in imajo v Evropi pomembno vlogo pri uvajanju novih tehnologij; poziva Komisijo, naj si prizadeva za sorazmeren pristop, na podlagi katerega bi podjetjem omogočili razvoj in inovacije, vključno z vključitvijo posebnih ukrepov za digitalizacijo malih in srednjih ter zagonskih podjetij v prihodnjo zakonodajo, da bi se pred uvedbo zakonodaje opravilo preverjanje ustreznosti za mala in srednja podjetja, upravna bremena in ovire zanje pa bi morali biti čim manjši, med drugim tako, da se upošteva njihov položaj na vseh stopnjah digitalne preobrazbe, razvijejo pravični in učinkoviti standardi, odpravijo nepotrebne pravne ovire za dostop do podatkov ter izboljša čezmejni dostop do digitalnih vsebin, obenem pa se dosegajo temeljni cilji politike;
3. poudarja, da se mala in srednja podjetja na digitalnem trgu soočajo s številnimi izzivi, saj se mnoga ne zavedajo vrednosti podatkov, ki jih ustvarjajo, nimajo potrebnih orodij za njihovo obdelavo in niso ustrezno pripravljena na poslovanje v digitalnem gospodarstvu, ter da mala in srednja podjetja za resničen dostop do pravnega varstva potrebujejo strokovno znanje tako na področju prava kot tehnologije, kar redko in drago; zato poziva Komisijo, naj v strategijo za digitalna znanja in spretnosti vključi

spodbujanje pravnega tehnološkega strokovnega znanja v Evropi, poudarja, da je treba povečati naložbe, ter pozdravlja uvedbo novih finančnih instrumentov, namenjenih evropskim podjetjem na področju umetne inteligence, tudi malim in srednjim ter zagonskim podjetjem;

4. poudarja, da se enotni digitalni trg in umetna inteligenca hitro razvijata, zato poudarja, da potrebujemo prožen, sorazmeren in usklajen evropski okvir, ki se bo ustrezno odzival na izzive v prihodnosti; poziva Komisijo, naj pripravi predloge in pobude, ki bodo z ustrezno uravnoteženostjo podpirali inovacije ter zagotavljali varnost in varstvo potrošnikov, tako da ne bo enotnega pristopa in razdrobljenosti enotnega digitalnega trga zaradi različnih nacionalnih pristopov, vključno zaradi nepotrebnih sektorskih ovir na področju umetne inteligence;

Boljša uporaba umetne inteligence za evropske potrošnike

5. poudarja, da je na področju umetne inteligence potreben nov regulativni okvir, ki bo omogočal obravnavanje morebitnih tveganj avtomatiziranega sprejemanja odločitev ter čim bolj okrepili zaupanje uporabnikov in koristi zanje, obenem pa ščitili interes državljanov EU in zagotavljali ustrezno raven varstva; zato poziva Komisijo, naj predstavi temeljito oceno učinka, v kateri bodo opredeljene pravne vrzeli v veljavni zakonodaji, ter pripravi zanesljiv zakonodajni predlog, ki bo temeljil na tveganju, spodbujal inovacije in bo kos izzivom prihodnosti ter bo osnovan na humanističnem in v človeka usmerjenem pristopu, da bi brez poseganja v veljavno sektorsko zakonodajo zagotovili uporabo umetne inteligence in sisteme avtomatiziranega odločanja, ki bodo osredotočeni na odpravljanje pravnih vrzeli;
6. je trdno prepričan, da sta usklajeni opredelitvi „umetne inteligence“ in „visokega tveganja“, ki bosta kos izzivom prihodnosti, ključni za zagotavljanje pravne jasnosti potrošnikom in podjetjem, tudi v okviru uveljavljanja zahtevkov v zvezi z okvaro ali nesrečo ter v okviru pristopa, ki temelji na tveganju; meni, da bi bilo treba pri tem upoštevati, da lahko te tehnologije kršijo temeljne pravice ter škodujejo ali ogrožajo posameznike ali družbo kot celoto, ter poudarja, da mora imeti človek vselej popoln nadzor nad razvojem, uvajanjem in uporabo aplikacij umetne inteligence z visokim tveganjem;
7. meni, da je pomanjkanje jasnih evropskih pravil za opredelitev odgovornosti v primeru nepravilnega delovanja ali nesreče, ki jo povzročijo aplikacije umetne inteligence, ena od ključnih ovir za izvajanje tehnologij, ki temeljijo na umetni inteligenci, da bi se ta vsesplošno uporabljala, zato je prepričan, da je treba veljavno zakonodajo posodobiti v skladu s tehnološkim razvojem, med drugim z razvojem, ki ga omogoča umetna inteligenca; poziva Komisijo, naj med drugim posodobi direktivo o odgovornosti za proizvode¹, v kateri naj zlasti spremeni ponovno opredeli izraze „proizvod“, „škoda“ in „napaka“ ter preuči možnosti za spremembo pojma „dokaznega bremena“ v skladu s spremenjeno direktivo o splošni varnosti proizvodov² ter predlaga okvir odgovornosti za deležnike na področju umetne inteligence, ki bo temeljila na rezultatih ocene učinkov ob upoštevanju ranljivosti uporabnikov umetne inteligence in potrošnikov, zagotovila njihovo učinkovito zaščito in pravično odškodnino žrtvam v primeru škode ter bo

¹ UL L 210, 7.8.1985, str. 29.

² UL L 11, 15.1.2002, str. 4.

temeljila na deležu nadzora, ki ga ima deležnik nad tveganjem delovanja, pri čemer je treba upoštevati razvojno in uvajalno fazo; poudarja, da bi bilo treba pri posodobitvi zakonodaje upoštevati ustrezna priporočila Evropskega parlamenta;

8. poudarja, da bi morala imeti družba, vključno s potrošniki, koristi od odgovornega razvoja, uvedbe in uporabe umetne inteligence, ki ustvarja koristi za državljane, poslovne priložnosti za podjetja in služi družbi; zato poziva Komisijo, naj jasno opredeli etične norme za razvoj, uvedbo in uporabo umetne inteligence, robotike in sorodne tehnologije, ki dosledno spoštujejo temeljne pravice in zagotavljajo človekovo dostojanstvo, pravičnost, varnost, varnost, preglednost, dobro upravljanje in pravice do varstva potrošnikov; poziva jo tudi, naj pri izvajanju in uveljavljanju etičnih načel tesno sodeluje z državami članicami, oblikuje smernice ter v ta proces vključi državljane in ustrezne deležnike;
9. poudarja, da je za usposabljanje na področju umetne inteligence bistvenega pomena prosti pretok podatkov znotraj delujočega enotnega digitalnega trga v skladu z veljavno zakonodajo, kot je splošna uredba o varstvu podatkov³, in da bi ga bilo treba podpreti s trdnim ustreznim pravnim okvirom, ki bo spodbujal zaupanje med podjetji in po potrebi vseboval nediskriminatorna in pravična pogodbeno pravila, ki bodo urejala obstoječo moč ali tržna neravnovesja, potrošnikom zagotavljala prijazen pristop k nadzoru podatkov in dostopu do njih ter omejevala nepotrebno oviranje razpoložljivosti podatkov v skladu z veljavnimi pravili o varstvu podatkov, v ustreznih primerih pa tudi podatkov, ki se ustvarjajo pri opravljanju storitev splošnega pomena v skladu z veljavno zakonodajo EU; pozdravlja zavezo Komisije za vzpostavitev resničnega evropskega enotnega trga za podatke, na katerem se bodo lahko podjetja ustanavljala in širila, inovirala ter konkurirala ali sodelovala pod pravičnimi pogoji;
10. meni, da imajo tehnologije umetne inteligence globalno razsežnost in ustvarjajo priložnosti, in poudarja, da bi morala EU prevzeti vodilno globalno vlogo na področju razvoja umetne inteligence; poziva Komisijo, naj spodbuja dosledno mednarodno sodelovanje s podobno mislečimi državami, da bi skupaj prispevali k ustvarjanju sinergije na področju umetne inteligence med evropskimi subjekti in drugimi večstranskimi forumi ter s tem uskladili prizadevanja in boljše uskladili razvoj umetne inteligence; Komisijo tudi poziva, naj podpre večstranska prizadevanja za razpravo o mednarodnih postopkih standardizacije na ustreznih forumih, da bi usmerjala razvoj, uvajanje in uporabo umetne inteligence; v zvezi s tem je seznanjen z željo po uvedbi globalne strategije za digitalno sodelovanje in čezatlantskega sporazuma o umetni inteligenci;

Delovanje enotnega trga na digitalnem področju

11. poudarja, da bi morali biti državljani kot uporabniki in potrošniki vedno pravočasno in na razumljiv način obveščeni o obstoju algoritemskih sistemov ter da že imajo koristi od strogih pravil o varstvu podatkov, kot sta splošna uredba o varstvu podatkov in direktiva o zasebnosti in elektronskih komunikacijah⁴; poziva k čim prejšnjem sprejetju trdne uredbe o e-zasebnosti in k učinkovitemu izvrševanju splošne uredbe o varstvu podatkov in njenih načel, vključno s privzeto in vgrajeno zasebnostjo; pozdravlja načrtovane

³ UL L 119, 4.5.2016, str. 1.

⁴ UL L 201, 31.7.2002, str. 37.

ukrepe, s katerimi želi Komisija opolnomočiti posameznike, da bodo lahko bolje uveljavljali svoje pravice, in spodbujati sisteme s poudarkom na potrošnikih, ki temeljijo na pravičnih in nediskriminatornih praksah, tako da lahko potrošniki nadzorujejo svojo izbiro, saj se dosledno zahteva njihova privolitev, zagotavlja pravica do pojasnil ter po možnosti pravica do uporabe povezane naprave ter vseh njenih funkcij, tudi če si potrošniki premislijo glede delitve podatkov s proizvajalcem naprave ali tretjimi stranmi;

12. poziva Komisijo, naj zagotovi ustrezno obveščenost uporabnikov in potrošnikov ter jasno opredelitev in učinkovito zagotavljanje njihovih pravic, kadar sistemi umetne inteligence proizvode ali storitve prilagodijo potrebam uporabnika in kadar se povezujejo s sistemi avtomatiziranega odločanja ali so vključeni v avtonomne postopke in odločitve, ter da sistemi avtomatiziranega odločanja ne škodujejo potrošnikom ali ne ustvarjajo subjektivnih, nepoštenih, nerazumnih ali nezakonitih pristranskih ali diskriminatornih rezultatov za potrošnike na enotnem trgu;
13. poudarja, da uporaba algoritmov za samoučenje podjetjem daje celovit vpogled v potrošnikove osebne okoliščine in vedenjske vzorce, na podlagi česar lahko prilagodijo svoje oglaševanje, in poudarja, da je treba v aktu o digitalnih storitvah zagotoviti strogo zaščito pravic uporabnikov, zlasti zato, da se med drugim obvarujeta svoboda izražanja in svoboda opravljanja storitev, uporabnike pa je treba zaščititi tudi pred škodljivimi poslovnimi praksami, ki temeljijo na ciljno usmerjenem oglaševanju brez soglasja ali izkoriščanju podatkov; ponovno poudarja, da morajo biti pogodbeni pogoji pregledni in uporabnikom omogočati, da se lahko ozaveščeno odločijo, ter da je treba opredeliti pogoje za možnost in obseg izmenjave podatkov s tretjimi stranmi;
14. poudarja, da je treba izboljšati preglednost potrošniških pravil spletnih platform in njihovo skladnost z evropskimi standardi varstva potrošnikov ter da je izpostavljenost potrošnikov nevarnim in ponarejenim izdelkom nesprejemljiva; zato poudarja, da je treba za okrepitev enotnega digitalnega trga jasno opredeliti odgovornost na spletnih trgih na podlagi načela sorazmernosti; poudarja, da bi bilo treba v aktu o digitalnih storitvah jasno opredeliti odgovornost platform za gostovanje vsebin za blago, ki se prodaja ali oglašuje na njih, da bi zagotovili varstvo potrošnikov, kar bi bilo treba zagotavljati dosledno, in da bi se upoštevali ustrezni ukrepi za poplačilo škode za trgovce na drobno in potrošnike, med drugim z odpravo pravne vrzeli, v kateri kupci niso dosegli zadovoljstva, do katerega so upravičeni v skladu z zakonom ali pogodbo o dobavi blaga, na primer zaradi nezmožnosti identifikacije primarnega prodajalca (načelo poznavanja lastnih strank – „*know your customer*“); predlaga, naj se razmisli o možnosti, da se od ponudnikov digitalnih storitev iz tretjih držav, ki svoje storitve opravljajo v EU, zahteva vzpostavitev predstavnika v Uniji;
15. poziva Komisijo, naj oceni razvoj in uporabo tehnologij distribuirane knjige transakcij, vključno s tehnologijo blokovne verige, namreč pametnih pogodb na enotnem digitalnem trgu, ter zagotovi smernice in razmisli o oblikovanju ustreznega pravnega okvira, da bi zagotovili pravno varnost za podjetja in potrošnike, zlasti glede zakonitosti, izvrševanja pametnih pogodb v čezmejnih primerih in po potrebi zahtev za overitev;
16. priznava, da obstajajo tržna neravnovesja v zvezi z digitalnimi podjetji, saj bi lahko velike platforme, ki imajo pomembne mrežne učinke, na primer zaradi podatkov, ki jih

imajo, svoje poslovne prakse naložile potrošnikom in strankam ter tako dejansko delovale kot „spletni upravitelji“ digitalnega gospodarstva, kar ustvarja znatne ovire in nepošteno konkurenco in nesorazmerno vpliva na mala in srednja podjetja; poziva Komisijo, naj uvede ukrepe za varstvo pravic potrošnikov, zagonskih podjetij ter malih in srednjih podjetij, tako da ponovno vzpostavitvi enake konkurenčne pogoje na notranjem trgu in določi jasne obveznosti glede interoperabilnosti.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	22.2.2021
Izid končnega glasovanja	+: 24 -: 0 0: 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Manon Aubry, Gunnar Beck, Geoffroy Didier, Pascal Durand, Angel Džambazki (Angel Dzhambazki), Ibán García Del Blanco, Jean-Paul Garraud, Esteban González Pons, Mislav Kolakušić, Gilles Lebreton, Karen Melchior, Jiří Pospíšil, Franco Roberti, Marcos Ros Sempere, Ernő Schaller-Baross, Stéphane Séjourné, Raffaele Stancanelli, Marie Toussaint, Adrián Vázquez Lázara, Axel Voss, Marion Walsmann, Tiemo Wölken, Lara Wolters, Javier Zarzalejos
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Andrzej Halicki, Javier Nart, Emil Radev

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

24	+
PPE	Geoffroy Didier, Esteban González Pons, Jiří Pospíšil, Ernő Schaller-Baross, Axel Voss, Marion Walsmann, Juan Ignacio Zoido Álvarez
S&D	Ibán García Del Blanco, Franco Roberti, Marcos Ros Sempere, Tiemo Wölken, Lara Wolters
RENEW	Pascal Durand, Karen Melchior, Stéphane Séjourné, Adrián Vázquez Lázara
ID	Gunnar Beck, Jean-Paul Garraud, Gilles Lebreton
VERTS/ALE	Marie Toussaint
ECR	Angel Džambazki (Angel Dzhambazki), Raffaele Stancanelli
GUE/NGL	Manon Aubry
NI	Mislav Kolakušić

0	-

0	0

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani

15.2.2021

MNENJE ODBORA ZA DRŽAVLJANSKE SVOBOŠČINE, PRAVOSODJE IN NOTRANJE ZADEVE

za Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov

o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope: odprava ovir za delovanje enotnega digitalnega trga in izboljšana uporaba umetne inteligence za evropske potrošnike (2020/2216(INI))

Pripravljalna mnenja (*): Annalisa Tardino

(*) Postopek s pridruženim odborom – člen 57 Poslovnika

POBUDE

Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve poziva Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

- A. ker se tehnologija umetne inteligence hitro razvija in se uporablja v številnih sektorjih, kar državam članicam, njihovim državljanom in evropskemu gospodarstvu odpira ogromne priložnosti;
- B. ker je zaradi koronavirusne krize in njenega velikega vpliva na naša življenja, ko se je povečala uporaba digitalnih orodij, še toliko pomembneje oblikovati zaupanja vreden in varen okvir za uporabo umetne inteligence;
- C. ker uporaba umetne inteligence prinaša tudi tveganja in vzbuja pomisleke glede etike, obsega in preglednosti pri zbiranju, uporabi in razširjanju osebnih podatkov;
- D. ker s sedanjim pravnim okvirom EU, vključno z varstvom potrošnikov, ter sedanjimi pravili o varnosti proizvodov in odgovornosti ni vedno mogoče ustrezno obvladovati tveganj, ki jih prinašajo umetna inteligenca, robotika in sorodne tehnologije;
 1. poudarja, da je treba postaviti zaupanja vreden in varen okvir za uporabo umetne inteligence, ki se bo opiral na že obstoječo zakonodajo; meni, da bi bilo treba pri uporabi umetne inteligence v Uniji in s tem povezani uporabi osebnih podatkov državljanov EU spoštovati naše vrednote in temeljne pravice, priznane v Listini EU o temeljnih pravicah, kot so človekovo dostojanstvo, zasebnost, varstvo podatkov in varnost;
 2. poudarja, da je treba vzpostaviti okolje umetne inteligence, v katerem bi lahko kar najbolj izkoristili priložnosti in čim bolj zmanjšali tveganja te tehnologije, predvsem pa

- bi preprečili zlonamerno uporabo; meni, da bi bilo treba s tem okvirom jasno določiti ustrezno ureditev glede obveznosti, odgovornosti, varnosti in sledljivosti, da bi preprečili pravno negotovost;
3. poudarja, da umetna inteligenca že po definiciji vključuje obdelavo podatkov, zato mora spoštovati zakonodajo EU s tega področja, zlasti splošno uredbo o varstvu podatkov;
 4. želi spomniti, da lahko umetna inteligenca povzroči pristransko obravnavo in s tem različne oblike diskriminacije na podlagi spola, rase, barve kože, etničnega ali socialnega porekla, genetskih značilnosti, jezika, vere ali prepričanja, političnih ali drugih stališč, pripadnosti narodnosti manjšini, premoženja, rojstva, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti; v zvezi s tem opozarja, da je treba popolnoma spoštovati pravice vseh in da pobude na področju umetne inteligence ne smejo dopuščati nobene oblike diskriminacije;
 5. poudarja, da lahko do te pristranske obravnave in diskriminacije privedejo pristranski nabori podatkov, ki so odraz obstoječe diskriminacije v družbi; nadalje poudarja, da je treba pri umetni inteligenci preprečiti pristransko obravnavanje, ki bi lahko privedlo do prepovedane diskriminacije, in onemogočiti širjenje diskriminirajočih procesov; poudarja, da je treba ta tveganja upoštevati že pri zasnovi tehnologij umetne inteligence in da je pomembno sodelovati s ponudniki umetne inteligence, če želimo odpraviti ukoreninjene vrzeli, ki omogočajo diskriminacijo; priporoča, naj ekipe, ki oblikujejo in razvijajo umetno inteligenco, odražajo raznolikost družbe;
 6. poudarja, da je skrb za integriteto in varnost omrežij medsebojno povezane umetne inteligence in robotike bistvenega pomena in da je treba sprejeti odločne ukrepe za zagotavljanje odpornosti proti napadom in preprečevanje varnostnih kršitev, uhajanja podatkov, „zastropitve“ podatkov, kibernetičnih napadov in zlorab osebnih podatkov;
 7. poudarja, da je pomembno neodvisnim javnim organom za varstvo podatkov zagotoviti potrebne vire, da bodo lahko spremljali in učinkovito zagotavljali skladnost z zakonodajo na tem področju;
 8. poudarja, da morajo biti algoritmi pregledni, da bi v celoti zaščitili temeljne pravice; poudarja, da morajo zakonodajalci ob upoštevanju pomembnejših etičnih in pravnih posledic preučiti kompleksno vprašanje odgovornosti, zlasti odgovornosti za materialno škodo ali telesne poškodbe, in da bi morala biti za vse aplikacije umetne inteligence vedno odgovorna fizična ali pravna oseba;
 9. ugotavlja, da se umetna inteligenca pogosto uporablja tako, da se z algoritmi za samodejno odločanje širijo in urejajo vsebine, ki se prikažejo uporabnikom; poudarja, da so ti algoritmi uporabnikom popolna neznanka; poziva Komisijo, naj priporoči, da bi povečali nadzor uporabnikov nad vsebino, ki jim je prikazana, ter naj upravljavce aplikacij umetne inteligence in spletnih platform pozove, naj uporabnikom za večji nadzor nad razvrstitvijo vsebin ponudijo možnost, da izberejo prikaz v nevtralnem vrstnem redu, tudi z možnostjo, da ne bi bile razvrščene po njihovih običajnih potrošniških navadah, in da popolnoma izključijo zbiranje in urejanje vsebin;
 10. poudarja, da je treba pri razvoju sistemov umetne inteligence spoštovati načeli preglednosti in odgovornosti ter da morajo biti dejanja in odločitve umetne inteligence človeku razumljivi; poudarja, kako pomembno je, da se pri razvoju regulativnega okvira

za tehnologije umetne inteligence uporabi na človeka osredotočen pristop, zato da se zagotovi spoštovanje temeljnih pravic; glede tega poudarja, da morajo uporabniki vedeti, kako se njihovi podatki uporabljajo, in ko komunicirajo, ali imajo stik s sistemom umetne inteligence, tako bomo namreč ozaveščali potrošnike in povečali njihovo zaupanje v nove tehnologije;

11. želi opomniti, da splošna uredba o varstvu podatkov že določa pravico do obveščenosti o razlogih za obdelavo podatkov;
12. želi spomniti, da imajo posamezniki v skladu z njenim členom 22 pravico do človeškega posredovanja, kadar nanje pomembno vpliva odločitev, ki temelji zgolj na avtomatizirani obdelavi podatkov.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	4.2.2021
Izid končnega glasovanja	+: 48 -: 1 0: 4
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Magdalena Adamowicz, Malik Azmani, Fernando Barrena Arza, Nicolas Bay, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareş Bogdan, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Joachim Stanisław Brudziński, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Clare Daly, Marcel de Graaff, Anna Júlia Donáth, Lena Düpont, Cornelia Ernst, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Andrzej Halicki, Balázs Hidvéghi, Sophia in 't Veld, Patryk Jaki, Lívia Járóka, Assita Kanko, Peter Kofod, Moritz Körner, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Lukas Mandl, Nuno Melo, Roberta Metsola, Nadine Morano, Maite Pagazaurtundúa, Nicola Procaccini, Emil Radev, Paulo Rangel, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Ralf Seekatz, Michal Šimečka, Tineke Strik, Ramona Strugariu, Annalisa Tardino, Dragoş Tudorache, Tom Vandendriessche, Jadwiga Wiśniewska, Javier Zarzalejos
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Anne-Sophie Pelletier, Tomáš Zdechovský

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

48	+
ECR	Joachim Stanisław Brudziński, Jorge Buxadé Villalba, Patryk Jaki, Assita Kanko, Nicola Procaccini, Jadwiga Wiśniewska
ID	Nicolas Bay, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Peter Kofod, Annalisa Tardino, Tom Vandendriessche
NI	Laura Ferrara, Martin Sonneborn, Milan Uhrík
PPE	Magdalena Adamowicz, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareş Bogdan, Lena Düpont, Andrzej Halicki, Balázs Hidvéghi, Livia Járóka, Jeroen Lenaers, Lukas Mandl, Nuno Melo, Roberta Metsola, Nadine Morano, Emil Radev, Paulo Rangel, Ralf Seekatz, Javier Zarzalejos, Tomáš Zdechovský
RENEW	Malik Azmani, Anna Júlia Donáth, Sophia in 't Veld, Moritz Körner, Maite Pagazaurtundúa, Michal Šimečka, Ramona Strugariu, Dragoş Tudorache
VERTS/ALE	Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Alice Kuhnke, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Tineke Strik

1	-
ID	Marcel de Graaff

4	0
The LEFT	Pernando Barrena Arza, Clare Daly, Cornelia Ernst, Anne-Sophie Pelletier

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani

22.3.2021

MNENJE ODBORA ZA ZAPOSLOVANJE IN SOCIALNE ZADEVE

za Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov

o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope: odprava ovir za delovanje enotnega digitalnega trga in izboljšana uporaba umetne inteligence za evropske potrošnike (2020/2216(INI))

Pripravljaivec mnenja: Konstandinos Arvanitis (Konstantinos Arvanitis)

POBUDE

Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve poziva Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

- A. ker četrta industrijska revolucija, digitalizacija in umetna inteligenca vodijo h korenitim strukturnim spremembam na trgu dela in delovnih mestih, pri delovnih profilih, pa tudi v vedenju potrošnikov in na splošno v načinu življenja; ker se pričakuje, da bodo te spremembe koristile državljanom in družbi, saj naj bi izboljšale kakovost življenja ter ustvarile nove zaposlitvene priložnosti in bolj trajnostne poslovne modele, obenem pa bodo prinesle tudi več tveganj in izzivov, ki bodo zahtevali stalno in dinamično ocenjevanje in prilagajanje ustreznih zakonodajnih okvirov v skladu s pravili in načeli EU, kot so evropski steber socialnih pravic, Listina EU o temeljnih pravicah in Evropska socialna listina, pa tudi etične smernice za zaupanja vredno umetno inteligenco¹, ki jih je pripravila strokovna skupina na visoki ravni za umetno inteligenco;
- B. ker bi morale nove priložnosti, ki jih prinašata digitalna preobrazba in enotni digitalni trg, koristiti vsem državljanom EU in jim omogočiti blaginjo;
- C. ker imata digitalizacija in umetna inteligenca potencial, da bistveno spremenita način, kako ljudje prejemajo informacije, komunicirajo in razmišljajo;
- D. ker so največji izzivi povezani s sinergijo med trgovom dela in izobraževalnim sistemom, saj bi moral slednji bolje predvidevati prihodnje potrebe trga dela in bi se jim moral biti zmožen prilagajati;
- E. ker ima uporaba umetne inteligence potencial za varnejša in bolj vključujoča delovna mesta in trge dela;

¹ Evropska komisija, *Ethics guidelines for trustworthy AI* (Etične smernice za zaupanja vredno umetno inteligenco), 8. april 2019.

- F. ker lahko umetna inteligenca in digitalizacija olajšata sinergijo med človekom in strojem ter prineseta gospodarske in družbene koristi ter nove priložnosti za podjetja in delavce, seveda pa odpirata tudi vrsto etičnih in pravnih izzivov ter izzivov v zvezi z zaposlovanjem; ker lahko uporaba umetne inteligence na delovnem mestu pripomore k vključujočim trgov dela ter k večji varnosti in zdravju pri delu, poleg tega pa se lahko uporablja tudi za spremljanje, ocenjevanje, napovedovanje in usmerjanje uspešnosti delavcev, kar neposredno in posredno vpliva na njihovo poklicno pot; ker bi morala umetna inteligenca pozitivno vplivati na delovne razmere in temeljiti na spoštovanju človekovih pravic ter temeljnih pravic in vrednot Unije; ker bi morala biti umetna inteligenca osredotočena na človeka, povečati blaginjo ljudi in družbe ter prispevati k poštenemu in pravičnemu prehodu; ker lahko to socialnim skupinam, ki so bile prej izključene, kot so invalidi, izboljša vstop med delovno silo in ker je treba tveganja, povezana z izginevanjem nekaterih zaposlitvenih sektorjev, uravnotežiti z ustvarjanjem novih zaposlitvenih možnosti ter tako, da se odpre več (in boljših) delovnih mest, kot se jih izgubi;
- G. ker se v povprečju 16 % delavcev v EU boji, da bodo njihove veščine zaradi digitalizacije zastarele²;
- H. ker je umetna inteligenca strateška prioriteta, a bo mogoče ves njen potencial izkoristiti le, če se bodo uporabniki in potrošniki zavedali vseh koristi in izzivov, ki jih lahko prinese; ker obstajajo primeri uporabe umetne inteligence, ki so v nasprotju z veljavnimi predpisi, na primer na področju varstva podatkov;
- I. ker je treba potencialne priložnosti in tveganja vključiti v izobraževalni proces, tudi v obliki boja proti digitalni izključenosti, ter izvajati evropske informacijske kampanje, ki bodo ustrezno predstavile vse vidike razvoja umetne inteligence;
- J. ker lahko tehnološko podprt nadzor, spremljanje in kontrola na delovnem mestu³ povzročita nepotreben pritisk na zaposlene, da morajo biti hitrejši in učinkovitejši ter da se spremljajo njihovi vedenjski vzorci;
- K. ker tako podjetja kot delavci in njihovi predstavniki pogosto ne poznajo načinov niti uporabe umetne inteligence niti njenih osnovnih funkcij in podatkov;
- L. ker morajo glede na vse večje povpraševanje po specifičnih veščinah in visokem strokovnem znanju na področju umetne inteligence na trgu dela vsi evropski državljani ustrezno razumeti umetno inteligenco, da lahko delujejo v vsakdanjem življenju;
- M. ker dandanašnje hitre tehnološke spremembe pogosto spremlja širjenje lažnih informacij, prevar in napačnih razlag, kar lahko ogrozi pozitivne vidike in priložnosti, ki jih prinaša tehnološki razvoj;
- N. ker je v uvodni izjavi 71 splošne uredbe o varstvu podatkov (EU) 2016/679 priznana

² Cedefop, *Artificial or human intelligence? Digitalisation and the future of jobs and skills: opportunities and risks* (Umetna ali človeška inteligenca? Digitalizacija in prihodnost zaposlitve ter znanj in spretnosti: priložnosti in tveganja), str. 3.

³ Na primer orodja za napovedovanje in označevanje vsebin, elektronsko spremljanje na daljavo ter spremljanje časa in algoritmsko upravljanje. Gl. Mateescu, A., Nguyen, A., *Explainer: Workplace Monitoring & Surveillance* (Vodnik: spremljanje in nadzor na delovnem mestu), *Data & Society*, 6. februar 2019.

pravica do neuporabe praks e-zaposlovanja brez človekovega posredovanja;

- O. ker so z digitalnim razkorakom povezani tudi konkretni družbeno-gospodarski vidiki, povezani s spolom, starostjo, geografsko lokacijo in dostopnostjo, ki jih je treba ustrezno obravnavati;
- P. ker je pandemija covida-19 pokazala, kakšen je pomen digitalnih rešitev, na primer dela na daljavo, ter kakšne tehnične in družbene posledice to prinaša; ker na ravni Unije ni skupnih določb glede uporabe umetne inteligence na delovnem mestu, kar bi lahko povzročilo izkrivljanje trga in podrejen konkurenčni položaj; ker bi bilo treba za umetno inteligenco uporabljati ustrezen regulativni okvir;
- Q. ker lahko algoritemsko upravljanje dela, delovnih mest in delavcev povzroči neravnovesje moči in nepreglednost pri odločanju ter mora biti pregledno, da bi delavci lahko te odločitve izpodbijali z učinkovitimi postopki; ker se umetna inteligenca (tudi visoko tvegana umetna inteligenca⁴) vse bolj uporablja, ne samo na delovnem mestu, ampak tudi pri drugih administrativnih postopkih; ker je treba zagotoviti preproste in razumljive informacije o uporabi umetne inteligence v vseh delovnih in obdelovnih procesih, saj je razumevanje osnovnih značilnosti algoritmov eden od pogojev za njihovo etično uporabo;
- R. ker je Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) pripravila priporočila o umetni inteligenci⁵;
- S. ker imajo delavci po členu 22(1) splošne uredbe o varstvu podatkov pravico, da se zanje ne uporabljajo odločitve, ki so sprejete zgolj na podlagi avtomatizirane obdelave, kar pomeni, da je potreben človeški nadzor;
- T. ker sta človeški nadzor in preglednost bistvena elementa pri zagotavljanju skladnosti sistemov umetne inteligence z ustrežno zakonodajo;
- U. ker Svet spodbuja promoviranje pristopa k politiki o umetni inteligenci, ki bo etičen in osredotočen na človeka⁶;
- V. ker so socialni partnerji na ravni Unije sklenili okvirni sporazum o digitalizaciji, ki med drugim vsebuje tudi poglavje o umetni inteligenci in zagotavljanju, da je nadzor v rokah človeka⁷;
- W. ker prizadevanja za odpravo spolne pristranskosti in neenakosti v digitalnem sektorju niso zadostna; ker so razlike med spoloma prisotne na vseh področjih digitalne tehnologije, ne samo pri umetni inteligenci, zaradi česar se bo v bližnji prihodnosti v digitalnem sektorju utrjevala pristranskost v korist moških;
- X. ker je Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 17. decembra 2020 o močni socialni

⁴ Bela knjiga Komisije o umetni inteligenci – evropski pristop k odličnosti in zaupanju z dne 19. februarja 2020 (COM(2020)0065), str. 18.

⁵ Pravni instrumenti OECD, Priporočila OECD o umetni inteligenci, 2019, 22. maj 2019.

⁶ Sklepi Sveta z dne 16. junija 2020 o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope, UL C 202 I, 16.6.2020, str. 1.

⁷ *European Social Partners Framework Agreement on Digitalisation* (Okvirni sporazum evropskih socialnih partnerjev o digitalizaciji), junij 2020.

Evropi za pravičen prehod⁸ pozval, naj se v postopkih zaposlovanja prepove uporaba umetne inteligence;

1. poudarja, kako pomemben je skupni evropski pristop k etičnim vidikom umetne inteligence; poudarja, da je treba pri zasnovi in uporabi umetne inteligence kot vodilno načelo nujno priznati načelo privzete etike; poudarja, da je treba z regulativnim okvirom EU zagotoviti, da bo umetna inteligenca osredotočena na človeka ter da se bodo v digitalnem gospodarstvu popolnoma spoštovali človekovo dostojanstvo in temeljne pravice delavcev; poleg tega poudarja, da je treba v evropskem okviru za umetno inteligenco⁹ spoštovati evropske vrednote, pravila Unije in načela evropskega stebra socialnih pravic;
2. pozdravlja pozitivni učinek, ki ga lahko ima umetna inteligenca na evropske trge dela, na primer ustvarjanje delovnih mest, varnejša in bolj vključujoča delovna mesta, boj proti diskriminaciji pri zaposlovanju in plačilu ter spodbujanje boljšega usklajevanja znanj in spretnosti ter delovnih tokov, pod pogojem, da se obvladujejo tveganja in glede na digitalni napredek redno posodabljuje regulativni okviri;
3. poudarja, da mora biti umetna inteligenca v celotnem življenjskem ciklu sistema osredotočena na človeka, pregledna in varna ter skladna s temeljnimi pravicami ter veljavnimi zakoni in predpisi, tudi s splošno uredbo o varstvu podatkov, zlasti če se uporablja na delovnem mestu; poziva k razvoju zanesljivega sistema certificiranja, ki bo temeljil na testnih postopkih in previdnostnem načelu, tako da bodo lahko podjetja dokazala, da so njihovi izdelki, ki uporabljajo umetno inteligenco, skladni s temeljnimi pravicami in standardi Unije;
4. poudarja, da je treba pred razvojem, uvedbo in uporabo sistemov umetne inteligence izvesti celovito oceno tveganja, da se ovrednoti njihov vpliv na temeljne pravice in delovne pogoje, tudi glede varnosti in zdravja pri delu, ter njihove socialne posledice; te ocene bi morale zajeti tveganja, povezana s človekovim odločanjem in socialno diskriminacijo, ter oceno morebitnih novih poklicnih tveganj;
5. poudarja, da bi morali imeti pristojni organi dostop do vseh informacij v zvezi s podatki, ki se uporabljajo za učenje, ter s statističnimi modeli in teoretičnimi načeli, povezanimi z rešitvami umetne inteligence, pa tudi do informacij o empirični veljavnosti njihovih rezultatov;
6. poudarja, da mora biti digitalni prehod bolj upoštevan v sistemih izobraževanja in usposabljanja ter biti usklajen z izboljšavami glede demokracije na delovnem mestu, dobrega upravljanja in kakovostnih javnih storitev;
7. ponovno poudarja pomen izobraževanja in stalnega učenja za razvoj kvalifikacij, potrebnih v digitalni dobi, in za preprečevanje digitalne izključenosti; poziva države članice, naj vlagajo v visokokakovostne, odzivne in vključujoče sisteme izobraževanja, poklicnega usposabljanja in vseživljenjskega učenja ter v politike preusposabljanja in izpopolnjevanja delavcev v panogah, na katere bi lahko umetna inteligenca močno negativno vplivala; poudarja, da je treba ljudem zagotoviti potrebne bralne,

⁸ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0371.

⁹ Evropska komisija, *Ethics guidelines for trustworthy AI* (Etične smernice za zaupanja vredno umetno inteligenco), 8. april 2019.

matematične in digitalne veščine in zmožnosti na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike ter medsektorske mehke veščine, kot so kritično razmišljanje, ustvarjalnost in podjetništvo; poudarja, da je treba v zvezi s tem posebno pozornost nameniti vključevanju prikrajšanih skupin;

8. poudarja, da morajo biti sistemi in algoritmi umetne inteligence vedno osredotočeni na človeka in biti predvsem v pomoč človekovemu razvoju; poudarja, da se umetna inteligenca ne bi smela uporabljati za manipulacijo ali spodbujanje racionalne izbire ali vedenja ali za nepravilni nadzor;
9. se zaveda, da digitalna doba prinaša tako priložnosti kot izzive in da proces digitalizacije obširno vpliva na družbo, gospodarstvo in zaposlovanje v EU; poudarja, da je potreben širok in demokratičen dialog o digitalni politiki z državljani, socialnimi partnerji in drugimi ustreznimi deležniki, da bi razvili načela, okvire in instrumente, ki bodo obravnavali njene vplive na delavce in družbo; poudarja, da bi morala nova tehnologija, vključno z umetno inteligenco, spodbujati trajnost in vključujoč trg dela ter prispevati k boljšemu usklajevanju znanj in spretnosti ter k zapolnitvi prostih delovnih mest;
10. poudarja, da umetna inteligenca in z njo povezana zakonodaja nikakor ne smeta vplivati na izvajanje temeljnih pravic, priznanih v državah članicah in na ravni Unije, vključno s pravico do stavke ali sprejemanja drugih ukrepov v skladu z nacionalno zakonodajo in/ali prakso, ki so zajeti v sistemih odnosov med delodajalci in delojemalci v državah članicah, niti ne smeta vplivati na pravico do pogajanja o kolektivnih pogodbah, njihovega sklepanja in izvrševanja ali na pravico do sprejemanja kolektivnih ukrepov v skladu z nacionalnim pravom oziroma prakso;
11. poudarja, da lahko umetna inteligenca prispeva k spodbujanju aktivnega in zdravega staranja, saj bodo lahko starejši zaradi nje ostali dlje aktivni v družbi in na trgu dela, če bodo želeli;
12. poziva Komisijo in države članice, naj sprejmejo informacijske strategije o umetni inteligenci, da bi preprečile širjenje napačnih in lažnih informacij; poudarja, da je potreben socialni dialog o uporabi umetne inteligence na ravni podjetij; meni, da je bistveno, da se pred uvedbo umetne inteligence opravi posvetovanje z delavci in njihovimi predstavniki ter da se jim zagotovi dovolj informacij; poudarja, da mora biti uporaba umetne inteligence pregledna ter da morajo sistemi umetne inteligence na delovnem mestu spoštovati zasebnost in dostojanstvo delavcev; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo, da bodo imeli sindikati dostop do delovnih mest in delavcev, tudi tam, kjer se delo opravlja digitalno; poudarja, da je treba vsem delavcem, tudi tistim v digitalnem gospodarstvu, zagotoviti pravico do kolektivnih pogajanj in kolektivnih ukrepov; priporoča, naj se za spodbujanje kolektivnih pogajanj uporabljajo digitalne rešitve;
13. želi opozoriti na pomen sodelovanja med akademskim svetom, industrijo, socialnimi partnerji in vladami glede digitalnega prehoda, vključno z raziskavami in inovacijami v digitalni tehnologiji, da se bodo upoštevali vsi človeški vidiki⁶ in da bo uvajanje sistemov umetne inteligence potekalo vzporedno z ustreznim in strogim sistemom testiranja in usposabljanja za delavce; poudarja, da je to sodelovanje pomembno za boljše in pravočasno vrednotenje podatkov, da bi znali predvidevati nove vrste delovnih

mest in potrebnih znanj in spretnosti ter na splošno kratkoročni in dolgoročni vpliv umetne inteligence na trg dela; poudarja, da je treba poskrbeti za stabilno in ustrezno financiranje evropskih raziskovalnih programov na področju umetne inteligence;

14. poudarja, da morajo biti uporabniki in delavci o uporabi umetne inteligence obveščeni vsakič, ko se uporabi na delovnem mestu ali za namene prilagojenih proizvodov ali storitev, vključno s parametri, ki jih uporabljajo algoritmi, in načinom uporabe umetne inteligence; poudarja, da je pomembno bolje razumeti, kako algoritmi obdelujejo in vrednotijo podatke; poudarja, da je treba z usposabljanjem in izobraževanjem delavcev in njihovih predstavnikov razviti znanja in spretnosti na področju umetne inteligence na delovnem mestu, da bodo lahko bolje razumeli posledice rešitev umetne inteligence;
15. poziva socialne partnerje na ravni podjetij, naj skupaj spremljajo uvajanje umetne inteligence; poudarja, da je treba posebno pozornost nameniti podatkom, ki se na delovnem mestu zbirajo z uporabo umetne inteligence, še posebej, če se uporabljajo za sprejemanje odločitev o človeških virih; poudarja, da delavci ostanejo lastniki svojih podatkov tudi po prenehanju delovnega razmerja; poziva Komisijo in socialne partnerje, naj analizirajo, ali bi bilo treba zaradi umetne inteligence sprejeti posebne določbe o varstvu podatkov na delovnem mestu;
16. pozdravlja, da se za umetno inteligenco v celoti uporablja pravni red Unije na področju zaposlovanja in socialnih zadev, ter poziva Komisijo in države članice, naj pri digitalnih storitvah poskrbijo za ustrezno izvrševanje, da bi preprečile izkoriščanje delavcev, neprijavljeno delo in podobno; ugotavlja, da lahko Unija postane vodilna v svetu pri spodbujanju družbeno odgovorne uporabe umetne inteligence;
17. želi opomniti, da pri uporabi in upravljanju aplikacij umetne inteligence, algoritmov in razvoja procesov, ki vplivajo na vse vidike dela in pravice delavcev, kot so postopki zaposlovanja ali upravljanje človeških virov in poteka dela, ne sme priti do diskriminacije delavcev in ranljivih skupin ali povečevanja neenakosti na podlagi spola, starosti, zdravstvenega stanja, invalidnosti, državljanstva, etnične ali pripadnosti ali nosečnosti in materinstva; poudarja, da je treba zagotoviti preproste in razumljive informacije o uporabi umetne inteligence v delovnih in z delom povezanih procesih; poziva Komisijo, naj v prihodnji regulativni okvir za umetno inteligenco vključi ustrezne zaščitne ukrepe za boj proti diskriminaciji, vključno z neenakostjo spolov in stereotipi umetne inteligence, tako da zagotovi, da bodo informacije ali podatkovni nizi za delovanje upravljanje ali učenje umetne inteligence, ki se uporablja na delovnem mestu, odražali raznolikost na podlagi kakovostnih podatkov in ne bodo pristranski, tudi z orodji, kot so sistemi potrošniškega ocenjevanja; poudarja, da umetna inteligenca ne sme povečevati razlik med spoloma in spolnih stereotipov s prevzemanjem pristranskosti in predsodkov iz analognega sveta v digitalnega zaradi uporabe algoritmov;
18. poziva Komisijo in države članice, naj analizirajo algoritemske sisteme in redno izvajajo ocene tveganja za ovrednotenje in razvrstitev algoritemskih tipov in domen uporabe glede na njihov vpliv na delavce; spodbuja Komisijo, države članice in podjetja, naj ocenjujejo in primerjajo morebitna tveganja algoritemskega upravljanja človeških virov in delavcev, zlasti premajhno preglednost, morebitni občutek

osamljenosti in izoliranosti ter morebitno ogrožanje pravice delavcev do zasebnosti¹⁰ in potencialne koristi, kot so zgodnje prepoznavanje stresa, zdravstvenih težav in utrujenosti, manjša izpostavljenost nadlegovanju in nasilju ter splošno podpiranje preventive na osnovi dokazov, ocenjevanja tveganja ter ciljno usmerjenega zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu in inšpekcijskih pregledov¹¹; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo ustrezno zaščito pravic in dostojanstva delavcev ter zaščito pred potencialno škodljivo uporabo orodij za algoritemsko upravljanje, kot so orodja za napovedovanje vedenja zaposlenih, spremljanje uspešnosti in napredka v realnem času na daljavo ter programska oprema za spremljanje časa;

19. pri novih tehnologijah, ki temeljijo na umetni inteligenci, poziva k uporabi previdnostnega načela; poudarja temeljno načelo, da mora imeti človek vedno nadzor nad strojem in umetno inteligenco in nositi ustrezno odgovornost za to ter da mora biti ponujene odločitve umetne inteligence mogoče izpodbijati in po potrebi tudi obrniti; poudarja, da je treba v zvezi s tem spoštovati varnostne standarde za umetno inteligenco ter da so v tem smislu pomembni redni pregledi in nadzor, da se preprečijo napačni rezultati zaradi uporabe umetne inteligence; v zvezi s tem poudarja, da mora biti odgovornost v zvezi z uporabo umetne inteligence jasno opredeljena tako v primeru nesreč pri delu kot škode, povzročene tretjim osebam; ponovno poudarja, da je treba pri vsaki uporabi umetne inteligence na delovnem mestu spoštovati in ustrezno varovati pravico iz člena 22(1) splošne uredbe o varstvu podatkov, da se za posameznika ne uporabljajo odločitve, ki temeljijo izključno na avtomatizirani obdelavi;
20. poziva Komisijo in države članice, naj razpoložljiva sredstva EU vlagajo v strukturno usmerjene politike in programe za podporo digitalni preobrazbi za delavce in državljane; poudarja, da sta razvoj infrastrukture in znanj in spretnosti predpogoja za digitalni prehod;
21. poudarja, da lahko z dostopom do pravih veščin in znanja o umetni inteligenci premagamo digitalni razkorak v družbi in da bi morale rešitve umetne inteligence podpirati vključevanje ranljivih skupin na trg dela, na primer invalidov ali oseb, ki živijo na oddaljenih ali podeželskih območjih;
22. poudarja, da je dostop do rešitev umetne inteligence tesno povezan z dostopom do visokohitrostnega interneta, zato bi morala biti pokritost s širokopasovnimi povezavami prednostna naloga, da bi preprečili diskriminacijo in neenak dostop do teh tehnologij, zlasti na podeželju ter redko poseljenih, oddaljenih in mejnih območjih in na otokih;
23. se zaveda izjemnega potenciala malih in srednjih podjetij, ki delujejo v digitalnem gospodarstvu; poudarja, da je podjetjem potrebna zadostna finančna in organizacijska podpora za inovacije in za izboljšanje digitalnih veščin delodajalcev in delavcev v vseh sektorjih in pri vseh storitvah;
24. ponovno poziva k pravnemu varstvu platformnih delavcev, da se jim zagotovi spoštovanje delavskih pravic in dostop do ustrezne socialne zaščite v skladu s

¹⁰ Van Rijmenam, M., *Algorithmic management: What is it (and what's next?)* (Algoritemsko upravljanje: kaj je to (in kaj sledi)?, <https://vanrijmenam.nl/algorithmic-management-what-is-it-whats-next/>;

¹¹ Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA), poročilo o politiki z naslovom *Impact of Artificial Intelligence on Occupational Safety and Health* (Vpliv umetne inteligence na varnost in zdravje pri delu), 2021.

priporočilom Sveta z dne 8. novembra 2019 o dostopu delavcev in samozaposlenih oseb do socialne zaščite¹²; poziva države članice, naj izboljšajo delovne in zaposlitvene pogoje za platformne delavce ter jim zagotovijo dostojno delovno okolje in možnost vseživljenjskega usposabljanja; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo, da bodo lahko platformni delavci dejansko uveljavljali svojo pravico do prenosa svojih podatkov, vključno z ocenami potrošnikov;

25. poziva Komisijo, naj predlaga zakonodajni okvir za ureditev pogojev za delo na daljavo po vsej EU in naj poskrbi za dostojne delovne in zaposlitvene pogoje v digitalnem gospodarstvu;
26. poziva Komisijo, naj v svojem prihodnjem zakonodajnem predlogu izboljša delovne pogoje za platformne delavce, da se jim zagotovi zdravo in varno delovno okolje, kakovostne zaposlitve in plače, pravica do odklopa, obveznost za delodajalce, da ponujajo stalno digitalno usposabljanje, ter popolno in pregledno preverjanje spletne identitete zaposlenih;
27. opozarja, da prožnost in samoorganiziranost delavcev ne smeta biti sinonima za nesorazmeren nadzor ali zlorabo digitalnih tehnologij, ki bi lahko povzročila in spodbujala različne oblike diskriminacije ali izkoriščanja;
28. ve za razkorak v znanju in spretnostih na evropskih trgih dela; pozdravlja, da je Komisija posodobila evropski program znanj in spretnosti in sprejela nov akcijski načrt za digitalno izobraževanje (2021–2027), ki bosta pripomogla, da se bodo delavci lahko dodatno izpopolnjevali in se usposobili za prihodnost sveta dela, ter pomagala reševati vprašanje prilagajanja in pridobivanja kvalifikacij in znanja za digitalni in zeleni prehod; poleg tega pozdravlja nedavno sprejeto priporočilo Sveta o poklicnem izobraževanju in usposabljanju¹³ ter poziva države članice, naj ga hitro začnejo izvajati ter posodobijo nacionalne programe poklicnega in strokovnega usposabljanja in programe prekvalifikacije, poklicnega izpopolnjevanja in vseživljenjskega učenja, da bi izboljšale digitalno pismenost in spodbujale digitalno vključenost; poudarja, da morajo biti etični vidiki umetne inteligence in razvoj znanj in spretnosti za etične namene sestavni del vseh programov izobraževanja in usposabljanja za razvijalce in ljudi, ki pri delu uporabljajo umetno inteligenco; želi opozoriti, da se morajo razvijalci, programerji, nosilci odločanja in podjetja, ki se ukvarjajo z umetno inteligenco, zavedati svoje etične odgovornosti; meni, da je enako pomembno, da se končnim uporabnikom in potrošnikom zagotovijo izdatne informacije in da si jih v zvezi s tem redno izmenjujejo vsi zadevni deležniki;
29. želi spomniti, da so ženske premalo zastopane na vseh ravneh evropskega digitalnega sektorja, tako med študenti (32 % na dodiplomski, magistrski ali enakovredni ravni) kot na najvišjih akademskih položajih (15 %), in največji razkorak je ravno v sektorju informacijsko-komunikacijske tehnologije; poudarja, da so na 90 % delovnih mest potrebna osnovna digitalna znanja in spretnosti¹⁴ ter da ženske predstavljajo le 17 % vseh v EU, ki študirajo ali so zaposleni na informacijsko-komunikacijskotehnološkem

¹² UL C 387, 15.11.2019, str. 1.

¹³ Priporočilo Sveta z dne 24. novembra 2020 o poklicnem izobraževanju in usposabljanju (PIU) za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost (UL C 417, 2.12.2020, str. 1).

¹⁴ Študija, pripravljena za Evropsko komisijo, *ICT for Work: Digital Skills in the Workplace* (Informacijsko-komunikacijska tehnologija pri delu: digitalne veščine na delovnem mestu), 10. maj 2017.

področju¹⁵ ter le 36 % diplomantov v naravoslovju, tehnologiji, inženirstvu in matematiki¹⁶, čeprav dekleta v računalniški pismenosti dosegajo boljše rezultate kot fantje¹⁷; poudarja pomen izobraževanja, znanj in spretnosti ter zaposlitvene in karierne podpore za ženske, da bi odpravili spolno pristranskost in podprli enakost spolov; poziva k intenzivnejšim prizadevanjem na nacionalni ravni in na ravni EU, da bi odpravili to neravnovesje med spoloma, zlasti na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, informacijsko-komunikacijskega sektorja in digitalnega izobraževanja, in sicer z dejavnim spodbujanjem udeležbe deklet in žensk s konkretnimi političnimi ukrepi; poziva Komisijo in države članice, naj sprejmejo odločne ukrepe za odpravo digitalnega razkoraka med spoloma; poziva k takemu izvajanju dejavnosti in ukrepov, da se obstoječe neenakosti zagotovo ne bodo povečevale ali razširjale;

30. poudarja, da je treba zasnovati module za izobraževanje in usposabljanje strokovnjakov sredi poklicne poti, da se bodo lahko prekvalificirali in pripravili na poklicni prehod;
31. poziva Komisijo in države članice, naj izboljšajo predpise na področju zdravja in varnosti pri delu glede na sinergijo med človekom in strojem; poziva Komisijo, naj varuje psihološko in duševno zdravje delavcev z zakonodajnim okvirom EU o stresu, povezanem z delom, in o preprečevanju psihosocialnih tveganj; poudarja, da morajo imeti delavci v digitalnem sektorju dostop do psihološke podpore, zlasti delavci, ki sodelujejo pri moderiranju vsebin; poziva agencijo EU-OSHA, naj te vidike vključi v vseunijsko kampanjo za zdravo delovno okolje, namenjeno digitalizaciji ter varnosti in zdravju pri delu, ki se bo začela leta 2023;
32. poudarja, da je treba zagotoviti, da so v razvoj, uvajanje in uporabo umetne inteligence vključeni ljudje iz različnih okolij ter ženske, mladi, nebelci in invalidi; želi opozoriti, da morajo tehnologije na delovnem mestu, ki temeljijo na umetni inteligenci, temeljiti na načelu oblikovanja za vse in biti dostopne vsem; poudarja, da imajo digitalne rešitve, na primer delo na daljavo in aplikacije umetne inteligence, potencial za podpiranje vključevanja invalidov na trg dela in razvoja njihove poklicne poti; poziva države članice, naj vlagajo v podporne naprave in povezljivost, kot so orodja za delovno pomoč, rešitve za mobilnost ali inteligentni senzorski sistemi, in olajšajo dostop do njih, da bi spodbudili socialno vključevanje invalidov in jim zagotovili dostojen življenjski standard;
33. poziva Evropski organ za delo, naj prevzame vodilno vlogo pri spodbujanju procesa preobrazbe v smeri socialnega digitalnega gospodarstva;
34. poudarja veliki pomen uporabe sredstev EU za mala in srednja podjetja, da bi spodbudili privzemanje umetne inteligence in obravnavali vprašanje strukturnih sprememb v vseh sektorjih in regijah, ki bodo občutili digitalni prehod.

¹⁵ Eurostat, *Girls and women underrepresented in ICT* (Premalo zastopana dekleta in ženske v informacijsko-komunikacijski tehnologiji), 25. april 2018.

¹⁶ Evropska komisija, generalni direktorat za raziskave in inovacije, *She Figures 2018* (Podatki o ženskah 2018), februar 2019.

¹⁷ International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA), *International Computer and Information Literacy Study 2018* (Mednarodna študija računalniške in informacijske pismenosti 2018).

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	17.3.2021
Izid končnega glasovanja	+: 48 -: 2 0: 3
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Abir Al-Sahlani, Marc Angel, Dominique Bilde, Gabriele Bischoff, Viliija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Sylvie Brunet, Jordi Cañas, David Casa, Margarita de la Pisa Carrión, Jarosław Duda, Estrella Durá Ferrandis, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Rosa Estaràs Ferragut, Nicolaus Fest, Lukas Furlas (Loucas Fourlas), Cindy Franssen, Helène Fritzon, Alicia Homs Ginel, France Jamet, Radan Kanev, Stelios Kiburopoulos (Stelios Kypouropoulos), Katrin Langensiepen, Miriam Lexmann, Elena Lizzi, Radka Maxová, Sandra Pereira, Kira Marie Peter-Hansen, Dragoş Pîslaru, Manuel Pizarro, Dennis Radtke, Elżbieta Rafalska, Guido Reil, Daniela Rondinelli, Mounir Satouri, Monica Semedo, Beata Szydło, Eugen Tomac, Romana Tomc, Marie-Pierre Vedrenne, Marianne Vind, Maria Walsh, Stefania Zambelli, Tatjana Ždanoka, Tomáš Zdechovský
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Konstandinos Arvanitis (Konstantinos Arvanitis), Marc Botenga, Johan Danielsson, Jeroen Lenaers, Pierfrancesco Majorino, Alin Mituța, Eugenia Rodríguez Palop, Anne Sander

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

48	+
ECR	Lucia Āuriš Nicholsonov
ID	Dominique Bilde, France Jamet, Elena Lizzi, Stefania Zambelli
NI	Daniela Rondinelli
PPE	David Casa, Jaroslaw Duda, Rosa Estaràs Ferragut, Lukas Furlas (Loucas Fourlas), Cindy Franssen, Radan Kanev, Stelios Kibropoulos (Stelios Kypouropoulos), Jeroen Lenaers, Miriam Lexmann, Dennis Radtke, Anne Sander, Eugen Tomac, Romana Tomc, Maria Walsh, Toms Zdechovsk
Renew	Abir Al-Sahlani, Sylvie Brunet, Jordi Canas, Radka Maxov, Alin Mitua, Drago Pslaru, Monica Semedo, Marie-Pierre Vedrenne
S&D	Marc Angel, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkeviiut, Milan Brglez, Johan Danielsson, Estrella Dur Ferrandis, Helne Fritzon, Alicia Homs Ginel, Pierfrancesco Majorino, Manuel Pizarro, Marianne Vind
The Left	Konstandinos Arvanitis (Konstantinos Arvanitis), Marc Botenga, Sandra Pereira, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Katrin Langensiepen, Kira Marie Peter-Hansen, Mounir Satouri, Tatjana Źdanoka

2	-
ID	Nicolaus Fest, Guido Reil

3	0
ECR	Margarita de la Pisa Carrión, Elzbieta Rafalska, Beata Szydo

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani

25.2.2021

MNENJE ODBORA ZA KMETIJSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA

za Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov

o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope: odprava ovir za delovanje enotnega digitalnega trga in izboljšana uporaba umetne inteligence za evropske potrošnike (2020/2216(INI))

Pripravljaivec mnenja: Ivo Hristov

POBUDE

Odbor za kmetijstvo in razvoj podeželja poziva Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

- A. ker podnebne spremembe in izguba biotske raznovrstnosti že močno vplivajo na kmetijstvo in gozdarstvo, to pa je mogoče neposredno občutiti na proizvodnji in razpoložljivosti naravnih virov ter posledicah za poljedelstvo in živinorejo, pa tudi za celotno prehransko verigo in s tem za potrošnike; ker bi bilo mogoče te negativne učinke ublažiti z uporabo tehnologij umetne inteligence in inovativnih orodij;
- B. ker je pri naših dejavnostih za boj proti podnebnim spremembam treba sprejeti pomembne odločitve na področju poljedelstva in živinoreje v Uniji ter dvigniti zahteve za ta sektorja, da bosta prispevala k večji okoljski trajnostnosti, tudi ob podpori umetne inteligence; ker bi bilo treba enake zahteve sprejeti za proizvode iz tretjih držav, s katerimi EU sklepa prostotrgovinske sporazume;
- C. ker imajo umetna inteligenca in druga inovativna orodja potencial izpopolniti proizvodne prakse, ki so zaradi vse učinkovitejše rabe virov ključnega pomena za doseganje ciljev Unije za večjo trajnost;
- D. ker naj bi se svetovno prebivalstvo do leta 2050 povečalo na 9,7 milijarde, povpraševanje po hrani pa bo bistveno večje;
- E. ker lahko nove tehnologije spodbudijo prehod na bolj trajnostni agroživilski sektor v EU v skladu s cilji evropskega zelenega dogovora;
- F. ker sta strategija od vil do vilic in strategija za biotsko raznovrstnost namenjeni pomoči kmetom pri gojenju kakovostnih pridelkov in zmanjševanju izgub hranil ter uporabe pesticidov in gnojil do leta 2030; ker bi bilo mogoče prizadevanja za ta cilj podpreti z digitalizacijo agroživilskega sektorja ter uporabo tehnologij umetne inteligence in interneta stvari, ki lahko omogočijo oblikovanje novih orodij, s katerimi bi nadomestili

pesticide, ki bi utegnili ogrožati zdravje ljudi, ter s preciznim kmetijstvom spodbujali njihovo bolj omejeno uporabo, hkrati pa zmanjšali stroške za kmete;

- G. ker je eden od splošnih ciljev prihodnje skupne kmetijske politike (SKP) spodbujanje inteligentnega kmetovanja;
- H. ker je za tehnološke sektorje v zadnjih letih značilna eksponentna rast, predvsem na področju platform, ki so specializirane za uporabo in hrambo podatkov;
- I. ker je v beli knjigi o umetni inteligenci kmetijstvo priznано kot eden od sektorjev, v katerih lahko umetna inteligenca poveča učinkovitost;
- J. ker je v predlogu za naslednji večletni finančni okvir predvideno, da bo 10 milijard EUR iz proračuna programa Obzorje namenjenih za raziskave in razvoj v kmetijstvu in gozdarstvu, kar bi lahko pripomoglo k razvoju tehnološke infrastrukture za umetno inteligenco za ta sektor; ker lahko distribucija digitalnih tehnologij v kmetijstvu, gozdarstvu in živilski industriji omogoči rast zadostnih surovin, proizvodnjo trajnostne in cenovno dostopne hrane, izboljšanje varstva rastlin, varovanje zdravja živali in prispevek k razvoju podeželja, hkrati pa zmanjša negativne vplive na okolje in začetne stroške;
- K. ker so na podeželskih območjih velike razlike pri uvajanju širokopasovnega dostopa naslednje generacije in pokritosti z njim¹;
- L. ker se zaradi bolezni rastlin in škodljivcev še vedno izgubi približno 30 % letnega svetovnega pridelka; ker lahko digitalne rešitve zaznajo rastlinske škodljivce in pomanjkanje hranil ter predlagajo ustrezne ukrepe za posamezne bolezni;
- M. ker se je postopek vzpostavitve digitalnih vozlišč za kmetijstvo, ki naj bi imela pomembno vlogo pri uvajanju in uporabi umetne inteligence in digitalnih rešitev, že začel v več državah članicah;
- N. ker je Parlament 20. oktobra 2020 sprejel resolucijo s priporočili Komisiji o okviru za etične vidike umetne inteligence, robotike in sorodne tehnologije²;
- O. ker so za digitalni prehod v kmetijstvu potrebne večje naložbe v ključne omogočitevne dejavnike digitalnega gospodarstva, kot sta širokopasovna povezava naslednje generacije in usposabljanje za kmete, da bi izkoristili poln potencial digitalizacije in uporabe umetne inteligence v kmetijstvu;
- P. ker se v nekaterih delih kmetijskega sektorja že uporabljajo tehnologije umetne inteligence, ki lahko rastejo in se začnejo uporabljati v večjem obsegu v celotnem sektorju; ker se v številnih drugih delih kmetijskega sektorja te tehnologije še ne uporabljajo ali pa je njihova uporaba omejena;
- Q. ker sta izobraževanje in usposabljanje bistvena za nemoteno in uspešno uvedbo tehnologij umetne inteligence v kmetijskem sektorju, tako med novo generacijo kot med

¹ Evropska komisija. Indeks digitalnega gospodarstva in družbe. Posamezni kazalniki DESI – pokritost s širokopasovno mrežo naslednje generacije 1b1 Fast BB.

² Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0275.

sedanjimi člani kmetijske skupnosti;

- R. ker bi morale biti informacije o primerih dobre prakse na področju uporabe umetne inteligence dostopne širšemu krogu strokovnjakov in deležnikov, da bi povečali ozaveščenost in ustvarili priložnosti za sektor po vsej Uniji, pa tudi na regionalni in lokalni ravni, kjer je to ustrezno;
- S. ker so kmetijski sektor, njegova digitalizacija in uporaba umetne inteligence v tem sektorju odvisni od zanesljivih podatkov in stabilne infrastrukture drugih sektorjev, kot so med drugim letalsko-vesoljska in meteorološka orodja za testiranje tal in merjenje živalskih kazalnikov; ker bi to lahko pomenilo, da je treba v nekaterih regijah in državah posoditi in izboljšati tehnologijo;
- T. ker imajo tehnologije umetne inteligence in digitalizacija potencial za izboljšanje kmetijske učinkovitosti na območjih z naravnimi omejitvami, ki imajo pogosto omejen dostop do sredstev in pri katerih prihaja do znatnih sezonskih nihanj; ker zaradi teh omejitev pogosto niso zajete v glavne raziskave;
- U. ker bi lahko raziskave in delo na področju umetne inteligence v kmetijstvu in živinoreji povečale privlačnost sektorja za mlade in tako prispevale k rešitvi vprašanje generacijske obnove;
- V. ker prikaz ali uporaba tehnologij umetne inteligence v agroživilskem sektorju, ki še niso povsem delujoče, ali nepopolnih študij spodkopava zaupanje agroživilske skupnosti v umetno inteligenco;
- W. ker imajo agroživilska zagonska podjetja pomembno vlogo za sektor pri uvajanju novih tehnologij in tehnik, ki lahko pospešijo in olajšajo uvajanje tehnologij umetne inteligence v sektorju;
- X. ker bi lahko umetna inteligenca prispevala k zbiranju natančnejših in ažurnih podatkov v zvezi z dobrobitjo živali, to pa lahko izboljša kakovost sektorskih raziskav in procese odločanja;
- Y. ker je prisotnost krajinskih značilnosti na kmetijskem območju koristna za biotsko raznovrstnost, prav tako pa lahko prispeva k blaženju ekstremnih vremenskih pojavov ter ščiti tla pred erozijo in opuščavljanjem; ker podatki, pridobljeni z daljinskim zaznavanjem z visoko ločljivostjo, zagotavljajo pravilno beleženje ter lahko izboljšajo revizije in preprečijo nepravilno izločitev delov upravičenega območja, ki ga pokrivajo krajinske značilnosti, ali nepravilno opredelitev z drevesi poraslih pašnikov in drugih kmetijsko-gozdarskih sistemov kot nekmetijskih območij;
- 1. meni, da je treba pri oceni uporabnosti in učinkov tehnologij umetne inteligence in podobnih tehnologij v sektorju in na podeželskih območjih prednostno obravnavati vprašanja, povezana z dobrobitjo, izboljšanjem delovnih pogojev in zaščito možnosti preživljanja kmetov, kmetijskih in gozdarskih delavcev in/ali gospodarskih subjektov, družbenim povpraševanjem po hrani in zdravju, tudi po varni, hranljivi in trajnostni hrani, varno preskrbo s hrano, možnostmi prilagajanja proizvajalcev novim tehnologijam umetne inteligence, zmanjšanjem visokih proizvodnih stroškov za evropske kmete, dobrobitjo živali ter drugimi etičnimi in socialnimi vidiki; poudarja, da mora biti uporaba umetne inteligence trajnostna in etična;

2. meni, da se delavci upravičeno bojijo, da bo uvedba umetne inteligence privedla do izgube delovnih mest, zato mora njeno uvajanje upoštevati načela pravičnega prehoda, zlasti cilja ustvarjanja novih delovnih mest, in ne bi smelo povzročati brezposelnosti zaradi tehnološkega napredka;
3. poziva pristojne organe v državah članicah, naj pripravijo in objavijo analize učinka uvedbe tehnologij umetne inteligence na delovna mesta in delavce v kratko-, srednje- in dolgoročnem obdobju, da bi v socialnem partnerstvu in dialogu z delodajalci, delavci in njihovimi sindikati ali predstavniki pripravili in začeli izvajati nemoten prehod na nov model kmetijstva, temelječ na umetni inteligenci, pri tem pa vključili družbeno odgovorne in pravične politike in rešitve za delavce v sektorju, da bi pomagali pri ustreznih prilagoditvah trga dela ter preprečili socialno in ekonomsko izključenost;
4. je trdno prepričan, da bi morale biti koristi na področju umetne inteligence in digitalizacije na voljo vsem kmetijskim proizvajalcem in rejcem ne glede na velikost ali lokacijo njihove kmetije ali obrata; poudarja, da je treba podpreti digitalno preobrazbo agroživilskih malih in srednjih podjetij, ki imajo omejene vire;
5. poziva Komisijo, naj v okviru svojih pristojnosti olajša in zagotovi pravično in enako financiranje, dostop do dosežkov umetne inteligence in njihovo porazdelitev med različnimi sektorji, ki bi zajemali vse regije Unije, tudi oddaljena, podeželska in otoška območja, da bi pri vprašanjih, kot je umetna inteligenca, preprečili novo delitev in Unijo dveh hitrosti; poudarja, da je treba nujno okrepiti digitalne zmogljivosti in infrastrukturo, da bi pri vprašanjih, kot je umetna inteligenca, preprečili novo delitev in Unijo dveh hitrosti;
6. poudarja, da je kmetijstvo sektor, v katerem bo imela umetna inteligenca ključno vlogo pri reševanju vprašanj in izzivov v zvezi s proizvodnjo hrane in oskrbe z njo, zato bi bilo treba, če želimo, da EU postane konkurenčen akter na področju digitalne tehnologije in tehnologije umetne inteligence, zlasti v povezavi s kmetijstvom, večjo prednost in ciljno usmerjena sredstva nameniti digitalizaciji, poveztivosti podeželja, umetni inteligenci, inovativnim in učinkovitim orodjem, raziskavam, znanstvenim in socialno-ekonomskim analizam, namenjenim izboljššanju kakovosti in trajnostne rabe naravnih virov, kot so tla in voda za kmetijsko in gozdarsko proizvodnjo v Uniji, pa tudi ukrepom za ohranjanje tal in biotske raznovrstnosti ter prilagajanjem podnebnim ukrepom in njihovo blažitev, pri čemer je treba upoštevati čedalje večji pomen digitalnih rešitev med pandemijo covid-19 in potrebo po zagotavljanju delujočega kmetijskega in živilskega sektorja v Uniji;
7. potrjuje, da bi morali raziskave, razvoj in uvajanje umetne inteligence upoštevati načelo „javni denar – javni podatki“ povsod, kjer se uporabljajo javna sredstva; poudarja, da bi morale biti javno financiranje umetne inteligence v kmetijstvu usmerjeno v celostne rešitve za skupne izzive na področju okolja, podnebja in prehranske varnosti, hkrati pa bi morale upoštevati njen socialno-ekonomski učinek, da bi inovacije uporabili v skupno dobro;
8. poudarja, da so tehnologije interneta stvari in zlasti umetna inteligenca znatna priložnost za posodobitev, avtomatizacijo in povečanje učinkovitosti in trajnostnosti agroživilskega sektorja in za lokalni razvoj podeželskih območij;
9. meni, da je digitalni razkorak ovira za širjenje prednosti sektorja umetne inteligence in

da številne kmetije po vsej Evropi niso ustrezno pripravljene za uvedbo inovacij ali umetne inteligence;

10. poudarja, kako pomembno je razviti tehnološke aplikacije, ki ustrezajo dejanskim potrebam kmetov, in sicer v participativnem procesu od spodaj navzgor; poudarja, da je treba na regionalni/lokalni ravni organizirati ustrezno usposabljanje, ki bi kmetom zagotovilo potrebna digitalna znanja in spretnosti, na primer z digitalnimi svetovalci za kmetovanje, zlasti za male in srednje velike kmetije, v katerih uporaba digitalnih tehnologij ne velja zmeraj za donosno, da bi jim pomagali pridobiti, izvajati, uporabljati in izkoristiti prednosti pravih aplikacij, kar je bistveno za izkoriščanje prednosti v agroživilskem sektorju;
11. poziva države članice, naj razmislijo o tem, da bi v svoje splošno in specializirano visokošolsko izobraževanje, ki se osredotoča na agroživilstvo, pa tudi v neformalno izobraževanje vključile več usposabljanj in tečajev o umetni inteligenci;
12. poudarja, da bi morali ostati podatki tehnologijah umetne inteligence, zbrani od kmetov, ostati v njihovi lasti; poudarja, da trenutno ni pravnega okvira EU za nadzor nad uporabo podatkov, ki jih zbirajo in ocenjujejo kmetijsko-poslovna podjetja, in da lahko nepravilna uporaba kmetijskih podatkov privede do protikonkurenčne prakse, tudi do cenovne diskriminacije in špekulacij na trgu primarnih proizvodov, ki lahko negativno vplivajo na prihodke kmetov;
13. poudarja, da bi lahko dodatne raziskave o tem, kako uporabiti signale satelitov Galileo za izdelavo visokoločljivostnih zemljevidov vlažnosti tal ali vsebnosti ogljika, pomagale kmetom pri sprejemanju odločitev o upravljanju vode in vnosov, hkrati pa bi jih lahko uporabili za spremljanje skladnosti z dobrimi kmetijskimi in okoljskimi pogoji glede varstva šotišč in travinj;
14. poudarja, da je treba nadalje vlagati v podatkovno infrastrukturo za kmetijski sektor in povezljivost na podeželskih območjih;
15. ugotavlja, da se lahko z uporabo obstoječih tehnologij interneta stvari v kmetijskem sektorju poveča proizvodnja poljščin in izboljša njihova kakovost; meni, da je v agroživilskem sektorju nujno treba uporabljati digitalne tehnologije in umetno inteligenco, če želimo izboljšati njegovo trajnostnost, učinkovitost, preciznost in produktivnost;
16. poudarja potencial interneta stvari v preciznem kmetijstvu, zlasti pri določanju vremenskih razmer, hranilnih snovi v prsti in potreb po vodi, pa tudi pri prepoznavanju napadov škodljivcev in bolezni rastlin; poudarja, da je mogoče s spremljanjem z avtomatiziranimi in digitalnimi orodji znatno zmanjšati uporabo pesticidov, s tem pa dodatno zmanjšati tudi okoljski in podnebni odtis kmetijstva;
17. poudarja, da so naložbe v umetno inteligenco povezane z velikim finančnim tveganjem in lahko še povečajo prezadolženost kmetov, s čimer se poveča njihova odvisnost od drugih akterjev v kmetijskem sektorju, hkrati pa to prispeva k prenosu vrednosti, ki jo ustvarijo kmetije, na dobavitelje kmetijske opreme;
18. poudarja, da morajo biti sistemi umetne inteligence nujno interoperabilni, da lahko kmetje svobodno izbirajo, katere aplikacije in digitalne naprave bodo uporabljali;

19. poudarja, da je treba predvsem malim in srednje velikim kmetijam pomagati pri prehodu na digitalne tehnologije in tehnologije umetne inteligence ter njihovem izvajanju, saj predstavljajo družinski model evropskega kmetijstva, ki ga je treba ohraniti in podpirati, z uvedbo dostopnih novih digitalnih tehnologij in tehnologij umetne inteligence pa bi lahko pomagali usmerjati ta proizvodni model in okrepili ohranjanje tradicionalnih praks, katerih donosnost zdaj ni visoka, za njihovo preživetje v prihodnosti pa h kmetijstvu pritegnili mlajše generacije, razvili lokalne trge in vzpostavili kratke dobavne verige, prav tako pa zaščitili lokalno kulturno in biološko dediščino in poiskali trajnostne rešitve v zvezi z varstvom in varnostjo podatkov;
20. poudarja, da je treba povečati sinergije med različnimi strukturnimi in investicijskimi skladi, da bi kmetijskemu in živilskemu sektorju pomagali pri izboljševanju njune ekonomske odpornosti in okoljske trajnostnosti;
21. poudarja pomen boja proti digitalni in generacijski vrzeli v številnih kmetijskih regijah Unije; poudarja, da je treba zagotoviti stabilno in ustrezno financiranje za izgradnjo digitalne infrastrukture za kmetijski sektor;
22. poziva vse države članice, naj s pomočjo skladov Unije zagotovijo trajnostnost in rast vseevropskega ekosistema vozlišč za digitalne inovacije, povezanih s kmetijstvom, saj delujejo kot mehanizmi, s pomočjo katerih se v kmetijstvu spodbuja in pospešuje sprejemanje tehnologij interneta stvari in umetne inteligence;
23. poudarja, da je treba na celotnem podeželju med drugim čim prej zagotoviti splošno pokritost s širokopasovno povezavo, da bo imelo kmetijstvo koristi od novih digitalnih tehnologij in tehnologij umetne inteligence;
24. poudarja, da kakovost zbiranja podatkov in podatkovnih nizov močno vpliva na želeno učinkovitost; poziva Komisijo, naj poskrbi za standardizacijo podatkovnih nizov in visokokakovosten pregled, da bi izključili pristranskost in v proizvode umetne inteligence vključili vrednote zelenega dogovora; poudarja, da se mora dodana vrednost v verigi, ki se ustvari s temi podatki, vrniti kmetom;
25. poudarja, da lahko tehnologije umetne inteligence z optimizacijo celotne verige prispevajo tudi k zmanjšanju izgube hrane;
26. poudarja, da digitalni prehod in pristop ter uporaba in ponudba tehnologij umetne inteligence ne bi smeli diskriminirati delavcev v kmetijstvu, ne zaposlenih ne samozaposlenih, ter bi morali zagotavljati ciljno usmerjeno in zadostno podporo za prekvalifikacijo in izpopolnjevanje na kakovostnih delovnih mestih in poklicih;
27. meni, da bi potencial umetne inteligence in z njo povezanih tehnologij mogli in morali uporabiti za izboljšanje sledljivosti in označevanja agroživilskih in gozdnih proizvodov ter za zagotavljanje visokih standardov prehranske varnosti, tudi glede vprašanj, kot so izvor ali proizvodne metode, pa tudi vidikov, kot so trajnost, neoporečnost, pristnost in preprečevanje goljufij, povezanih s hrano, ter ukrepov za zagotavljanje poštene konkurence med različnimi akterji in na prodajnih mestih, s čimer bi evropskim potrošnikom omogočili večjo preglednost; ugotavlja, da bi bilo treba v zvezi s tem raziskati rešitve, ki jih ponujajo sistemi blokovnih verig;
28. meni, da bi bilo treba spodbujati tehnologije umetne inteligence, da bi ohranili in

izboljšali kmetijsko produktivnost in trajnost v kmetijstvu, tudi glede na vpliv podnebnih sprememb na kmetijske prakse;

29. poziva zadevne organe v državah članicah, naj predložijo in spodbujajo le tehnologije umetne inteligence in študije v zvezi z njo, ki se lahko v celoti uporabijo in so dodelane, da bo lahko imela skupnost agroživilske industrije več koristi od njih, ne da bi pri tem v zvezi z umetno inteligenco izhajali iz večjih predsodkov ali predpostavk;
30. meni, da lahko digitalne inovacije v kmetijstvu s privabljanjem mladih na podeželje prispevajo h generacijskemu pomlajevanju sektorja in da bi bilo mogoče na ta način obravnavati ruralno depopulacijo in beg možganov;
31. poziva vse države članice, naj v strateške načrte skupne kmetijske politike in načrte za razvoj podeželja vključijo ukrepe za podporo možnostim, ki jih ponujajo raziskave in razvoj na področju kmetijstva, ter uvedbi in širši uporabi varnih in zanesljivih orodij umetne inteligence in inovativnih orodij za upravičence po dostopnih cenah;
32. poziva države članice, naj zmanjšajo upravno breme in odpravijo morebitne ovire za naložbe v umetno inteligenco, v ta namen pa razvijejo pravične in učinkovite standarde ter zagotovijo neodvisno svetovanje, informacije in usposabljanje, tudi za mlade in male kmete ter tiste, ki delujejo v manj razvitih regijah;
33. poudarja pa, da mora Komisija pri ocenjevanju strateških načrtov skupne kmetijske politike v celoti upoštevati, da so ravni pripravljenosti držav članic različne;
34. poziva države članice, naj zagotovijo sredstva za izboljšave, kar zadeva tehnologijo in material, ter novosti v znanstvenih centrih, ki razvijajo umetno inteligenco ali delajo z njo, kot so kmetijski inštituti, univerze ali druge specializirane ustanove, da bi lahko zbrali aktualnejše in točnejše podatke o tem, kako umetna inteligenca vpliva na – med drugim – rastline, živali, prst in vodo;
35. poziva Komisijo, naj v strategijo „od vil do vilic“ kot enega ključnih elementov vključi precizno kmetovanje, da bo lahko v celoti izkoriščen njegov potencial za trajnostno gospodarjenje z viri in učinkovito proizvodnjo hrane;
36. poziva države članice, naj razvijejo posebna orodja za analizo podatkov za ustrezno obveščanje kmetov o digitalnih tehnologijah, s posebnim poudarkom na stroških in koristih;
37. meni, da mora Unija omogočiti več naložb, da bo postala konkurenčna akterka na področju digitalne tehnologije in tehnologije umetne inteligence, zlasti pa tehnologije, povezane s kmetijstvom;
38. poziva Komisijo, naj opravi obsežno posvetovanje z državami članicami, kmetijsko panogo in akademsko skupnostjo o konkretnih predlogih za pristop k razvoju in uporabi umetne inteligence;
39. poziva Komisijo, naj v strokovno skupino na visoki ravni za umetno inteligenco vključi vsaj dva predstavnika s področja kmetijstva in enega s področja gozdarstva;
40. poziva vse države članice, naj v inovacijska središča vključijo vsaj enega strokovnjaka

iz sektorjev kmetijstva, gozdarstva in gospodarjenja z zemljišči z visoko stopnjo specializacije na področju umetne inteligence, kot je Komisija predlagala v beli knjiga z dne 19. februarja 2020 o umetni inteligenci – evropski pristop k odličnosti in zaupanju (COM(2020)0065);

41. poziva Komisijo, naj priskrbi zadostna sredstva za vzpostavitev in vzdrževanje zbirke podatkov o dobrih praksah na področju umetne inteligence v kmetijstvu, ki bo na voljo v vseh uradnih jezikih Unije, da bi na tem področju hitreje in celoviteje izmenjevali izkušnje in izboljšali procese;
42. poziva države članice z območji z naravnimi omejitvami, naj zagotovijo dovolj sredstev za raziskave o uporabi umetne inteligence na teh območjih, da bodo lahko tamkajšnji kmetje bolje uporabljali razpoložljive vire;
43. poziva Komisijo, naj oblikuje in vzpostavi digitalno platformo ali spletno mesto, namenjeno razvoju na področju umetne inteligence v agroživilskem sektorju Unije;
44. ugotavlja, da je na kmetijskem trgu naprednih digitalnih storitev, pri katerih se uporablja tehnologija umetne inteligence, konkurenca omejena; meni, da morajo države članice druga z drugo deliti kmetijske tehnologije in povezano znanje, da bodo skupaj kos prihodnjim izzivom;
45. poziva Komisijo, naj temeljito preuči, kako se pri najpogostejših rejnih živalih, kot so govedo, ovce, koze, prašiči, perutnina in čebele, uporabljajo naprave za zbiranje podatkov in merjenje ter magnetne in valovne naprave, kar bo ključnega pomena za oblikovanje in uporabo umetne inteligence na ravni Unije; poudarja, da imajo agroživilska mala in srednja podjetja sama na voljo le omejene vire, zato jim je treba pomagati pri njihovi digitalni preobrazbi, tako da se zmanjšajo digitalna neravnovesja v smislu zmogljivosti in infrastrukture, zlasti v manjših mestih ter na podeželju in oddaljenih območjih;
46. poziva pristojne nacionalne, regionalne in lokalne organe v državah članicah, naj pomagajo postaviti nacionalna, po potrebi pa tudi regionalna in lokalna digitalna vozlišča za kmetijstvo;
47. opozarja, da so različne digitalne rešitve, ki so na voljo na kmetijskem trgu, povezane s pretiranimi stroški; ugotavlja, da rešitve z odprtokodno platformo postanejo cenovno dostopnejše, posledično jih lahko kmetje hitro sprejmejo in so med njimi bolj razširjene; poziva, naj se pri vseh postopkih javnega naročanja in programih financiranja Unije zahteva odprt dostop do podatkov ter spodbuja uporaba odprtokodne programske in strojne opreme.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	24.2.2021
Izid končnega glasovanja	+: 40 -: 5 0: 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Atidže Alieva-Veli (Atidzhe Alieva-Veli), Eric Andrieu, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoș Benea, Benoît Biteau, Mara Bizzotto, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Angelo Ciocca, Ivan David, Paolo De Castro, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Luke Ming Flanagan, Dino Giarrusso, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Pär Holmgren, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Elsi Katainen, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Chris MacManus, Colm Markey, Alin Mituța, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Pina Picierno, Maxette Pirbakas, Bronis Ropè, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Veronika Vrecionová, Sarah Wiener, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Petros Kokalis (Petros Kokkalis)

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

40	+
ECR	Mazaly Aguilar, Krzysztof Jurgiel, Bert-Jan Ruissen, Veronika Vrecionová
ID	Mara Bizzotto, Angelo Ciocca, Ivan David, Gilles Lebreton, Maxette Pirbakas
NI	Dino Giarrusso
PPE	Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Colm Markey, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Atidže Alieva-Veli (Atidzhe Alieva-Veli), Asger Christensen, Martin Hlaváček, Elsi Katainen, Alin Mituța, Ulrike Müller
S&D	Clara Aguilera, Eric Andrieu, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoș Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Maria Noichl, Juozas Olekas, Pina Picierno
The Left	Luke Ming Flanagan, Petros Kokalis (Petros Kokkalis), Chris MacManus

5	-
Verts/ALE	Benoît Biteau, Martin Häusling, Pär Holmgren, Bronis Ropė, Sarah Wiener

0	0
----------	----------

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani

30.3.2021

MNENJE ODBORA ZA PRAVICE ŽENSK IN ENAKOST SPOLOV

za Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov

o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope: odprava ovir za delovanje enotnega digitalnega trga in izboljšana uporaba umetne inteligence za evropske potrošnike (2020/2216(INI))

Pripravljavka mnenja: Maria da Graça Carvalho

POBUDE

Odbor za pravice žensk in enakost spolov poziva Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

- A. ker lahko izkoriščenje polnega potenciala digitalnih znanj in spretnosti žensk bistveno prispeva k spodbujanju evropskega gospodarstva, zlasti ker je v Evropi približno milijon prostih delovnih mest za digitalne strokovnjake, 70 % podjetij odlaša z naložbami, ker ne najdejo ljudi z ustreznimi digitalnimi znanji in spretnostmi¹, v nekaterih poklicih pa so za več kot 90 % delovnih mest potrebna specifična digitalna znanja in spretnosti²;
1. želi opozoriti, da so ženske v sektorju informacijskih in komunikacijskih tehnologij premalo zastopane ter da na vsem področju digitalne tehnologije vlada digitalni razkorak med spoloma, zaradi česar so ženske v slabšem položaju; poleg tega želi spomniti, da je med diplomanti na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike 36 % žensk, med tehnološko delovno silo 30 %, vključno z 22 % na področju umetne inteligence, in 17 % med strokovnjaki za informacijsko in komunikacijsko tehnologijo v Evropi³ ter da bi se gospodarstvo EU po napovedih povečalo za 16 milijard EUR na leto⁴, če bi lahko diplomantke tehničnih področij na digitalna delovna mesta vstopale v enakem obsegu kot moški, in poudarja, da bi s spodbujanjem enakosti spolov na digitalnem enotnem trgu pomagali zmanjšati digitalni razkorak med spoloma, in sicer z odpravljanjem spolnih stereotipov, ki močno vplivajo na izbiro študijske in poklicne smeri, ter spolne pristranskosti v umetni inteligenci in njenih proizvodih, ki se kaže tako pri oblikovanju in vložkih kot tudi uporabi sistemov umetne inteligence;

¹ Poročilo Komisije z dne 17. junija 2020 o vplivu demografskih sprememb (COM(2020)0241).

² Sporočilo Komisije z dne 1. julija 2020 z naslovom Program znanj in spretnosti za Evropo za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost (COM(2020)0274).

³ Sporočilo Komisije z dne 5. marca 2020 z naslovom Unija enakosti: strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025 (COM(2020)0152).

⁴ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/women-digital-0>

2. ugotavlja, da je 30 % podjetnikov v EU žensk, a prejmejo le 2 % razpoložljivih nebančnih finančnih sredstev⁵, kar jim otežuje udeležbo v digitalnem gospodarstvu;
3. želi opozoriti, da je v informacijsko-komunikacijskem sektorju najvišji delež upravnih odborov z izključno moško sestavo, in pozdravlja namero Komisije, da bo spodbujala sprejetje predloga direktive iz leta 2012 o zagotavljanju uravnotežene zastopanosti spolov med neizvršnimi direktorji družb, ki kotirajo na borzi, in s tem povezanih ukrepov (direktiva o zastopanosti žensk v upravnih odborih);
4. poudarja, da je iz raziskave Agencije Evropske unije za temeljne pravice o nasilju nad ženskami razvidno, da je bilo v izobraževalnih ustanovah na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, tako v šolah, na univerzah kot tudi na delovnih mestih, prijavljenih veliko primerov spolnega nadlegovanja, kar ženske še dodatno izključuje iz tega sektorja;
5. poudarja, da je enakost spolov temeljno načelo Evropske unije, kar bi se moralo odražati v vseh politikah EU; poziva, naj se prizna temeljna vloga žensk pri doseganju ciljev evropske digitalne strategije v skladu s cilji na področju enakosti spolov; želi opozoriti, da je udejstvovanje žensk v digitalnem gospodarstvu bistveno za oblikovanje cvetoče digitalne družbe in za spodbuditev digitalnega notranjega trga EU; poudarja, da je pomembno poskrbeti za vključevanje načela enakosti spolov in oblikovati ustrezne kazalnike na vseh ravneh digitalnega izobraževanja, v strategiji za enotni digitalni trg in v industriji umetne inteligence ter pri ozaveščanju žensk o usposabljanju in položajih, povezanih z digitalnim gospodarstvom, ter o priložnostih, ki jih prinašajo;
6. poziva Komisijo, naj v informacijsko-komunikacijskem sektorju še naprej odpravlja razlike med spoloma s pristopom na več ravneh in naj uvede politike za celovito oceno vzrokov in dejavnikov, ki vplivajo na pojave, kot so spolni stereotipi ali diskriminacija, oziroma za ustvarjanje primerne delovnega in učnega okolja, naj poveča udeležbo žensk na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike ter umetne inteligence in naj se zavzema za ukrepe na vseh ravneh izobraževanja in zaposlovanja v digitalnem sektorju, zlasti z vzpostavitvijo mentorskih shem z vzornicami že od zgodnjega otroštva, in sicer s podpiranjem vseživljenjskega učenja, usposabljanja in shem za izboljšanje e-veščin, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti starejšim ženskam, ter s poenostavljenim dostopom do storitev, pa tudi do finančnih sredstev in prostorov za raziskave ter dela na daljavo, zlasti na podeželju, kjer se je med koronavirusno pandemijo še izraziteje pokazala premajhna dostopnost interneta, digitalnih tehnologij in infrastrukture; poziva, naj se umetna inteligenca pri oblikovanju politike in zakonodaje upošteva z vidika spola ter naj se po potrebi prilagodi tudi veljavna zakonodaja, vključno s programi EU;
7. poziva Komisijo in države članice, naj povečajo možnosti financiranja za podjetnice, da bi imele enake možnosti za konkuriranje na digitalnem enotnem trgu, za politike, ki bodo pritegnile in podprle podjetniški potencial žensk, ter za širjenje evropske mreže poslovnih angelov in evropske mreže mentorjev za podjetnice; poziva Komisijo, naj poskrbi za popolno izvajanje ministrske izjave o zavezah glede žensk na digitalnem področju;

⁵ Fackelmann, S. in De Concini, A., *Funding women entrepreneurs: How to empower growth* (Financiranje podjetnic: Kako okrepiti rast), svetovanje o financiranju inovacij za Evropsko komisijo in Evropsko investicijsko banko, 29. junij 2020.

8. poziva Komisijo, naj pomaga državam članicam pri sprejemanju potrebnih ukrepov, s katerimi bi zagotovili, da bodo lahko ženske izkoristile priložnosti, ki jih ponuja delo na daljavo, tako da se jim omogoči delo od doma in da se doseže resnično ravnovesje med plačanimi poklicnimi obveznostmi in obveznostmi oskrbe, tako da se zagotovi učinkovito izvajanje direktive o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja⁶, zato da se zagotovi enakomernejša porazdelitev obveznosti oskrbe v družinah, ženskam pa dostop do potrebnih sistemov socialne zaščite in otroškega varstva; poziva, naj se oceni učinek dela na daljavo, zlasti glede delovnega časa, družbene osamitve, ločevanja poklicnega in zasebnega življenja ter psihološkega pritiska;
9. naproša Svet, naj v zvezi z ukrepi na področju zaposlovanja odpravi blokado in sprejme direktivo o zastopanosti žensk v upravnih odborih; poziva države članice, naj v celoti prenesejo in izvajajo direktivo o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja; poziva Komisijo in države članice, naj zmanjšajo razlike med spoloma v digitalnem gospodarstvu z namenskimi ukrepi, na primer z evropskimi sredstvi za financiranje projektov v digitalnem sektorju, ki jih vodijo ženske, s spodbujanjem minimalnega števila raziskovalk, ki morajo sodelovati v informacijsko-komunikacijskih projektih, s tečajji usposabljanja za kadrovske oddelke o nezavedni diskriminatorni spolni pristranskosti za spodbujanje uravnoveženega zaposlovanja spolov, s sprejetjem politik o javnih naročilih oziroma smernic za nakup informacijsko-komunikacijskih storitev od ponudnikov, ki v sestavi svojih podjetij in upravnih odborov skrbijo za uravnoveženo zastopanost spolov, ter z upoštevanjem meril za uravnoveženo zastopanost spolov v evropskih družbah in upravnih odborih;
10. odločno podpira pobude Komisije za ozaveščanje o digitalnih priložnostih, kot so pristop „ni okrogle mize brez žensk“, evropski teden programiranja, koalicije za digitalno pismenost in delovna mesta, nagrada EU za inovatorke, pobude #SaferInternet4EU po vsej Evropi, novi program znanj in spretnosti za Evropo ter perspektive vseživljenjskega učenja;
11. meni, da bi lahko umetna inteligenca znatno prispevala k odpravi spolne diskriminacije in k reševanju izzivov žensk, s čimer bi spodbujali enakost spolov, če bi zasnovali ustrezen pravni in etični okvir, odpravili zavedne in nezavedne predsodke ter spoštovali načela enakosti spolov; poudarja, da na področju umetne inteligence v skupinah razvijalcev in inženirjev ni dovolj raznolikosti ter da je treba pri razvoju proizvodov, standardov umetne inteligence, algoritmov in aplikacij uporabljati podatke, razčlenjene po spolu; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo, da se bo umetna inteligenca razvijala tako, da se bo spoštovala in spodbujala enakost; spodbuja ustrezne akterje, naj si prizadevajo za preprečevanje spolne in kulturne pristranskosti in stereotipov, naj zagotovijo usposabljanje za delodajalce, delavce in učitelje ter spodbujajo udeležbo žensk skupaj z raznoliko sestavljenimi skupinami najpomembnejših družbenih akterjev pri oblikovanju, razvoju in izvajanju algoritmov, strojnega učenja, obdelave naravnega jezika in aplikacij umetne inteligence;
12. poziva Komisijo, naj pripravi in predlaga regulativni okvir za obravnavanje pristranskosti, neupravičene diskriminacije in neenakosti, ki so neločljivo povezane s sistemi umetne inteligence z visokim tveganjem, vključno z biometričnimi sistemi;

⁶ Direktiva (EU) 2019/1158 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja staršev in oskrbovalcev ter razveljavitvi Direktive Sveta 2010/18/EU (UL L 188, 12.7.2019, str. 79).

poziva k večji raznolikosti s presečnim pristopom in uravnoteženo zastopanostjo spolov med oblikovalci umetne inteligence ter k njihovemu zadostnemu in kakovostnemu usposabljanju o preglednosti, diskriminaciji, spolnih stereotipih, rasnem in etničnem poreklu ter kulturni pristranskosti;

13. izraža pomislek, da so ženske na novih digitalnih trgih v slabšem položaju zaradi razlik med spoloma pri digitalnih znanjih in spretnostih; poudarja, da je treba okrepiti vlogo potrošnikov, zlasti žensk, s poučevanjem osnovnih informacijsko-komunikacijskih znanj in veščin ter z izvajanjem kampanj za ozaveščanje, da bi lahko v celoti izkoristili prednosti enotnega digitalnega trga;
14. poudarja, da strukturna spolna pristranskost v akademskem, raziskovalnem in poslovnem digitalnem sektorju upočasnjuje poklicno napredovanje žensk ter zmanjšuje njihove poklicne možnosti in zastopanost v digitalnem gospodarstvu; poziva Komisijo, naj zagotovi, da se tovrstna pristranskost v največji možni meri prepreči z zasnovo že v postopku financiranja, prijave in odločanja, in naj dodeli več sredstev za podporo akademikinj, raziskovalkam in podjetnicam;
15. poudarja, da je visoka raven znanj in spretnosti na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike ključnega pomena za proces inovacij na najnaprednejših področjih informacijsko-komunikacijske tehnologije, kot sta umetna inteligenca ali kibernetika, zato bo vse pomembnejša za prihodnjo konkurenčnost Evropske unije na svetovnih trgih;
16. poziva, naj se posebna pozornost nameni potrebam žensk in deklet kot tarčam nadlegovanja ter porastu kibernetike kriminalitete in kibernetikega nasilja v digitalnem svetu, ki ženske, dekleta in manjšine dodatno odvrča od vključujoče udeležbe na digitalnih trgih, ter poziva, naj se ta vprašanja obravnavajo v predlogu Komisije o aktu o digitalnih storitvah (COM(2020)0825); poziva h kampanjam za ozaveščanje in izobraževanje žensk o tem, kako se zaščititi na spletu, da bi se borili proti nasilju na podlagi spola in spolnim stereotipom; poziva Komisijo in države članice, naj razvijejo orodja za usposabljanje za digitalne storitve in industrijo umetne inteligence, naj delavcem priznajo pravico do odklopa ter pritegnejo ženske organizacije civilne družbe in z njimi tesno sodelujejo, da bi se pri oblikovanju in izvajanju potrošniške in javne politike na področju tehnologije bolje odzvali na probleme, ki se pojavljajo v vsakdanjem življenju žensk in deklet, in jih zmanjšali, pri čemer naj posebno pozornost namenijo ranljivim skupinam, kot so pripadnice manjšin;
17. poziva Komisijo, naj izkoristi digitalno agendo in strategijo za enotni digitalni trg in ju bolj ciljno usmeri, da bi obravnavali velike razlike med spoloma v informacijsko-komunikacijskem sektorju ter spodbujali polno vključevanje žensk v ta sektor, zlasti v tehnične in telekomunikacijske poklice, in izobraževanje in usposabljanje žensk in deklet na področju informacijsko-komunikacijske tehnologije ter na drugih naravoslovnih, tehničnih, inženirskih in matematičnih področjih;
18. meni, da je za doseganje enakosti spolov pri razvoju, proizvodnji in trženju ter pri uporabi digitalnih storitev in potrošniških izdelkov, aplikacij in spletnih platform umetne inteligence bistveno uveljaviti celovito izobraževanje v šolah in na delovnih mestih ter da se tudi pri lastnem vedenju, ravnanju in delu priznajo in odpravijo spolne pristranskosti;

19. poziva Komisijo in države članice, naj pripoznajo spletno nadlegovanje posameznih podjetnic in naj sprejmejo ukrepe za reševanje te problematike.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	25.3.2021
Izid končnega glasovanja	+: 28 -: 2 0: 4
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Simona Baldassarre, Robert Biedroń, Viliija Blinkevičiūtė, Annika Bruna, Margarita de la Pisa Carrión, Rosa Estaràs Ferragut, Frances Fitzgerald, Cindy Franssen, Heléne Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Karen Melchior, Andželika Anna Możdżanowska, Maria Noichl, Sandra Pereira, Pina Picierno, Sirpa Pietikäinen, Samira Rafaela, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, Eugenia Rodríguez Palop, María Soraya Rodríguez Ramos, Christine Schneider, Sylwia Spurek, Jessica Stegrud, Isabella Tovaglieri, Ernest Urtasun, Hilde Vautmans, Elisavet Vozemberg-Vrionidi (Elissavet Vozemberg-Vrionidi), Marco Zullo
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Aušra Maldeikienė, Irène Tolleret

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

28	+
ECR	Andželika Anna Możdżanowska
PPE	Rosa Estaràs Ferragut, Frances Fitzgerald, Cindy Franssen, Arba Kokalari, Aušra Maldeikienė, Sirpa Pietikäinen, Christine Schneider, Elisavet Vozemberg-Vrionidi (Elissavet Vozemberg-Vrionidi), Elżbieta Katarzyna Łukacijewska
Renew	Karen Melchior, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Irène Tolleret, Hilde Vautmans, Marco Zullo
S&D	Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Helène Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Maria Noichl, Pina Picierno, Evelyn Regner
The Left	Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Ernest Urtaşun

2	-
ID	Simona Baldassarre, Isabella Tovaglieri

4	0
ECR	Jessica Stegrud, Margarita de la Pisa Carrión
ID	Annika Bruna
The Left	Sandra Pereira

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani

INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU

Datum sprejetja	14.4.2021
Izid končnega glasovanja	+: 39 -: 0 0: 5
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Andrus Ansip, Pablo Arias Echeverría, Alessandra Basso, Adam Bielan, Biljana Borzan, Vlad-Marius Botoș, Markus Buchheit, Anna Cavazzini, Dita Charanzová, Deirdre Clune, Carlo Fidanza, Evelyne Gebhardt, Alexandra Geese, Maria Grapini, Svenja Hahn, Virginie Joron, Eugen Jurzyca, Arba Kokalari, Marcel Kolaja, Kateřina Konečná, Jean-Lin Lacapelle, Maria-Manuel Leitão-Marques, Morten Løkkegaard, Adriana Maldonado López, Antonius Manders, Beata Mazurek, Leszek Miller, Dan-Ștefan Motreanu, Anne-Sophie Pelletier, Miroslav Radačovský, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Ivan Štefanec, Róza Thun und Hohenstein, Kim Van Sparrentak, Marion Walsmann, Marco Zullo
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Clara Aguilera, Jordi Cañas, Claude Gruffat, Sylvie Guillaume, Jiří Pospíšil, Barbara Thaler

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V PRISTOJNEM ODBORU**

39	+
ECR	Adam Bielan, Carlo Fidanza, Eugen Jurzyca, Beata Mazurek
ID	Alessandra Basso, Markus Buchheit, Virginie Joron, Jean-Lin Lacapelle
NI	Miroslav Radačovský
PPE	Pablo Arias Echeverría, Deirdre Clune, Arba Kokalari, Antonius Manders, Dan-Ștefan Motreanu, Jiří Pospíšil, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Ivan Štefánek, Barbara Thaler, Róza Thun und Hohenstein, Marion Walsmann
Renew	Andrus Ansip, Vlad-Marius Botoș, Jordi Cañas, Dita Charanzová, Svenja Hahn, Morten Løkkegaard, Marco Zullo
S&D	Clara Aguilera, Biljana Borzan, Evelyne Gebhardt, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Maria-Manuel Leitão-Marques, Adriana Maldonado López, Leszek Miller, Christel Schaldemose
The Left	Kateřina Konečná, Anne-Sophie Pelletier

0	-

5	0
Verts/ALE	Anna Cavazzini, Alexandra Geese, Claude Gruffat, Marcel Kolaja, Kim Van Sparrentak

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani